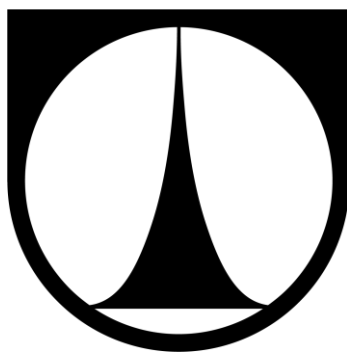

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Petra Skalská

Technická univerzita v Liberci
Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6202 – Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Pojišťovnictví**

**Komparativní analýza postavení úrazového pojištění
v České republice a Turecku**

**Comparative analysis of the position of accident insurance
in the Czech Republic and Turkey**

DP – EF – KPO – 2013 – 21
Bc. Petra Skalská

Vedoucí práce: Bc. Ing. Karina Mužáková, Ph.D.; katedra pojišťovnictví
Konzultant: Doc. Dr. Serkan Yilmaz Kandir; Cukurova University, Turkey

Počet stran: 94 Počet příloh: 2

Datum odevzdání: 10. května 2013

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 10. května 2013

Bc. Petra Skalská

Poděkování

Za cenné podněty, rady a konzultace a především trpělivost patří mé velké díky mojí vedoucí práce Bc. Ing. Karině Mužákové, Ph.D. Za podnětné připomínky a pomoc s rešerší tureckých zdrojů bych ráda poděkovala Doc. Dr. Serkanu Yilmaz Kandirovi. Poděkování patří i mým přátelům, obzvláště Ing. Pavle Kubové a Yrd. Doç. Dr. Cenkü Dönmezovi za pomoc s produkty úrazového pojištění.

Závěrem děkuji své rodině, a to především za trpělivost a shovívavost nejen při psaní diplomové práce, ale rovněž za podporu po celou dobu mého studia.

Anotace

Tématem této diplomové práce je komparativní analýza postavení úrazového pojištění v České republice a Turecku. Práce se zabývá problematikou úrazového pojištění, porovnává statistické údaje v rámci neživotního pojištění nejprve v podmínkách České republiky, poté na území Turecka.

Práce srovnává základní odlišnosti pojistných trhů v těchto dvou zemích. Zaměřuje se na ekonomické podmínky jednotlivých států pomocí ukazatelů, jako jsou index lidského rozvoje, minimální mzda a životní úroveň vyjádřená ekonomickým pojmem PPP (purchasing power parity) neboli kupní síla peněz. Práce má za úkol porovnat jednotlivé pojistné produkty od největších pojišťoven obou zemí. Cílem práce je poté porovnání ekonomických charakteristik s výší pojistného.

Klíčová slova

Index lidského rozvoje, kupní síla peněz, minimální mzda, neživotní pojištění, pojistná částka, pojistná událost, pojistné, pojistné plnění, pojistné riziko, pojištění, předepsané pojistné, připojištění, úraz, úrazové pojištění, výluky z pojištění.

Annotation

The topic of this diploma thesis is the comparative analysis of the position of the accident insurance in the Czech Republic and Turkey. Thesis deals with the issue of the accident insurance, compares the statistic data within non-life insurance; first in the conditions of the Czech Republic, then in Turkey.

The basic differences of insurance markets in both countries are compared in this thesis. The intention is focused on each country's economic conditions, for instance the human development index, minimum wage and living standards expressed by economic concept PPP (purchasing power parity). This work seeks to compare the various insurance products of the major insurance companies in both countries. The aim of this thesis is to compare the economic characteristics with the premium amounts.

Key Words

Accident, accident insurance, benefit, exclusion, human development index, insurance, insurance risk, loss event, minimum wage, non-life insurance, premium, purchasing power parity, sum insured, supplementary insurance, written premium.

Obsah

Seznam zkratek	13
Seznam tabulek.....	14
Seznam obrázků	15
Úvod.....	16
1. Pojištění jako ochrana proti rizikům	18
1.1 Pojistné riziko	18
1.1.1 Členění rizik z hlediska záměrnosti	18
1.1.2 Členění rizik z hlediska nahodilosti	19
1.1.3 Členění rizik z hlediska pojistného zájmu	19
1.1.4 Další rizika	20
1.2 Risk management	21
1.3 Pojištění	22
1.3.1 Členění pojištění z hlediska právního	22
1.3.2 Členění pojištění z hlediska zaměření.....	23
1.3.3 Členění pojištění z hlediska formy	23
1.3.4 Členění pojištění z hlediska způsobu tvorby rezerv	24
1.3.5 Další členění pojištění.....	24
1.4 Životní pojištění.....	24
1.4.1 Pojištění pro případ smrti.....	25
1.4.2 Pojištění pro případ dožití.....	26
1.4.3 Smíšené životní pojištění	26
1.5 Neživotní pojištění.....	27
1.5.1 Neživotní pojištění osob	27
1.5.2 Pojištění majetku.....	28
1.5.3 Pojištění finančních ztrát a záruk	28
1.5.4 Pojištění odpovědnosti za škody	29
1.5.5 Pojištění právní ochrany	30
2. Úrazové pojištění.....	31
2.1 Historie úrazového pojištění	31
2.2 Právní úprava	31

2.3	Úrazové pojištění v praxi.....	32
2.4	Výhody a nevýhody.....	33
2.4.1	Výhody.....	33
2.4.2	Nevýhody.....	33
2.5	Charakteristika úrazového pojištění	34
2.5.1	Forma pojištění	34
2.5.2	Pojistné plnění, pojistná událost	35
2.5.3	Rizika	35
2.5.4	Výluky z pojištění	38
2.5.5	Rizikové skupiny	38
2.6	Varianty úrazového pojištění.....	39
3.	Analýza úrazového pojištění v neživotním pojištění v České republice.....	41
3.1	Neživotní pojištění.....	41
3.2	Pojišťovny.....	42
3.3	Úrazové pojištění.....	43
3.3.1	Podíl úrazového pojištění na neživotním pojištění a předepsané pojistné..	43
3.3.2	Pojišťovny nabízející úrazové pojištění	44
4.	Analýza úrazového pojištění v neživotním pojištění v Turecku	46
4.1	Neživotní pojištění.....	46
4.2	Pojišťovny.....	47
4.3	Úrazové pojištění.....	48
4.3.1	Druhy úrazového pojištění	48
4.3.2	Podíl úrazového pojištění na neživotním pojištění	49
4.3.3	Pojišťovny nabízející úrazové pojištění	49
4.3.4	Předepsané pojistné.....	51
4.3.5	Distribuční kanály	51
5.	Ekonomické podmínky	54
5.1	Index lidského rozvoje.....	54
5.1.1	Index lidského rozvoje v České republice	55
5.1.2	Index lidského rozvoje v Turecku.....	57
5.1.3	Porovnání	59

5.2	Kupní síla peněz	60
5.2.1	Parita kupní síly	60
5.2.2	Standard kupní síly	61
5.2.3	Komparativní cenové úrovně	62
5.3	Minimální mzdy	63
5.3.1	Minimální mzdy v České republice	63
5.3.2	Minimální mzdy v Turecku	64
5.3.3	Porovnání	66
5.4	Porovnání ekonomické situace v obou zemích.....	68
6.	Porovnání produktů úrazového pojištění	70
6.1	Úrazové pojištění v České republice	70
6.1.1	Česká pojišťovna.....	70
6.1.2	Kooperativa.....	72
6.1.3	Generali.....	74
6.1.4	Porovnání	77
6.2	Úrazové pojištění v Turecku.....	78
6.2.1	Allianz.....	78
6.2.2	Eureko	78
6.2.3	Chartis	79
6.2.4	Porovnání	80
6.3	Porovnání produktů úrazového pojištění v obou zemích	81
7.	Dotazník	83
7.1	Všeobecné náležitosti dotazníku	83
7.2	Struktura dotazníku.....	83
7.3	Výsledky	84
7.3.1	Výsledky první části	84
7.3.2	Výsledky druhé části.....	84
7.3.3	Výsledky třetí části	85
Závěr.....		87
Seznam použité literatury.....		89
Publikace		89

Zákony.....	89
Elektronické zdroje	89
Seznam příloh	94

Seznam zkratek

%	procento
Allianz	Allianz Sigorta A.Ş.
Česká pojišťovna	Česká pojišťovna a.s.
Eureko	Eureko Sigorta A.Ş.
Generali	Generali Pojišťovna, a.s.
HND	Hrubý národní důchod
Chartis	Chartis Sigorta A.Ş.
Kooperativa	Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
PPP	Parita kupní síly
PPS	Standard kupní síly
TRY	Nová turecká lira
TUL	Technická univerzita v Liberci

Seznam tabulek

Tabulka 1: Příčiny úmrtí v roce 2011	36
Tabulka 2: Ukázka oceňovací tabulky pro trvalé následky úrazu.....	40
Tabulka 3: Vývoj předepsaného pojistného (v tis. Kč)	41
Tabulka 4: Vývoj počtu pojišťoven podle zaměření	42
Tabulka 5: Počet pojistných smluv a kmenové pojistné	43
Tabulka 6: Vývoj předepsaného smluvního pojistného (v tis. Kč)	43
Tabulka 7: První 10 pojišťoven na trhu neživotního pojištění	44
Tabulka 8: Vývoj předepsaného pojistného (v TRY)	46
Tabulka 9: Vývoj počtu pojišťoven podle zaměření	47
Tabulka 10: Počet pojistných smluv (v ks)	48
Tabulka 11: Vývoj předepsaného smluvního pojistného (TRY)	49
Tabulka 12: Prvních 10 pojišťoven na trhu úrazového pojištění	50
Tabulka 13: Celkové částky předepsaného pojistného (TRY).....	51
Tabulka 14: Distribuční kanály (životní pojišťovny).....	52
Tabulka 15: Distribuční kanály (neživotní pojišťovny)	52
Tabulka 16: Distribuční kanály (souhrn).....	52
Tabulka 17: Úrovně lidského rozvoje	55
Tabulka 18: Indikátory lidského rozvoje v České republice.....	55
Tabulka 19: Zdraví, vzdělání a příjem v České republice.....	57
Tabulka 20: Indikátory lidského rozvoje v Turecku	58
Tabulka 21: Zdraví, vzdělání a příjem v Turecku	59
Tabulka 22: Srovnání jednotlivých položek indexu lidského rozvoje	60
Tabulka 23: PPP	61
Tabulka 24: Hrubý domácí produkt na obyvatele v PPS	61
Tabulka 25: Komparativní cenové úrovně	62
Tabulka 26: Vývoj minimálních mezd v České republice v letech 2002–2011.....	63
Tabulka 27: Vývoj minimálních mezd v Turecku v letech 2002–2011	65
Tabulka 28: Porovnání ekonomických podmínek.....	69
Tabulka 29: Rozdíl mezi skutečným a předpokládaným pojistným	82

Seznam obrázků

Obrázek 1: Příčiny úmrtí v Evropské unii v roce 2010 (přepočteno na 100 000 obyvatel).....	37
Obrázek 2: Hlavní složky neživotního pojištění	42
Obrázek 3: Podíl na trhu neživotního pojištění	45
Obrázek 4: Hlavní složky neživotního pojištění	47
Obrázek 5: Podíl na trhu úrazového pojištění	50
Obrázek 6: Index lidského rozvoje v České republice a ve světě	56
Obrázek 7: Zdraví, vzdělání a příjem v České republice	57
Obrázek 8: Index lidského rozvoje v Turecku a ve světě.....	58
Obrázek 9: Zdraví, vzdělání a příjem v Turecku	59
Obrázek 10: Hrubý domácí produkt na obyvatele v PPS	62
Obrázek 11: Vývoj minimálních mezd v České republice v letech 2002–2011	64
Obrázek 12: Vývoj minimálních mezd v Turecku v letech 2002–2011	65
Obrázek 13: Minimální mzdy ve vybraných zemích v roce 2011	67
Obrázek 14: Situace v Evropě	68

Úvod

Téma úrazového pojištění a jeho porovnání mezi Českou republikou a Tureckem jsem si vybrala právě proto, že jsem v Turecku, v rámci studijního programu Erasmus, strávila jeden rok svého vysokoškolského studia. S úrazovým pojištěním již také osobní zkušenosti mám, a proto bych právě toto téma chtěla ve své práci podrobně rozebrat.

Cílem práce je komparace vybraných produktů úrazového pojištění, a to jak v rámci českého a tureckého pojistného trhu, tak i v rámci těchto národních trhů. Ovšem ještě před tím, než začnu úrazové pojištění porovnávat takto konkrétně, je nezbytné vysvětlit si základní principy pojišťovnictví a především to, jakou úlohu v něm hraje úrazové pojištění.

Základy pojišťovnictví budou objasněny v první kapitole, která se bude zabývat riziky, jejich členěním a řízením, dále budou popsány činnosti risk managementu a zde se zaměřím na pojištění coby jeden z nástrojů finanční eliminace negativních důsledků rizik. Závěr kapitoly přinese stručný přehled životního a neživotního pojištění v České republice.

Druhá kapitola nás seznámí s obecnými náležitostmi úrazového pojištění, deskriptivní metodou stručně popíše jeho historický vývoj a právní úpravu, zhodnotí jeho výhody i nevýhody a využití v praxi, zmíní jiné pojistné produkty, jejichž je součástí. Úrazové pojištění charakterizují z hlediska způsobu jeho sjednání, dále proti jakým rizikům chrání. Zmíním, jakými způsoby pojišťovny bojují proti riziku nadprůměrných výdajů na pojistná plnění, v závěru kapitoly podám přehled nejčastějších variant připojištění.

Dílními cíli diplomové práce bude charakterizovat postavení úrazového pojištění v neživotním pojištění, a to nejprve v České republice, poté v Turecku. Následující dvě kapitoly podají statistický přehled o úrazovém pojištění, a to např. z hlediska tržního podílu v rámci neživotního pojištění, objemu předepsaného pojistného a jeho vývoje v posledních třech letech, nechybí ani přehled o pojistitelích působících v této oblasti.

Abych mohla porovnat konkrétní produkty úrazového pojištění, je nezbytné podat přehled o ekonomické situaci v obou zemích. V páté kapitole se proto zaměřím na ekonomické

ukazatele, jakými jsou index lidského rozvoje, kupní síla peněz a minimální mzdy. Pomocí komparativní analýzy zhodnotím, na jaké ekonomicky-sociální úrovni obě země jsou.

V šesté kapitole vyberu tři produkty úrazového pojištění, a to podle pojišťoven s nejvyšším tržním podílem. Abych mohla provést kvalitní porovnání, nastavím jen základní pojistnou ochranu – pojištění smrti následkem úrazu a trvalé následky úrazu s progresí. První část kapitoly přinese porovnání v rámci České republiky, druhá část porovná situaci v Turecku a závěrem kapitoly zhodnotím tyto pojistky mezi sebou, s přihlédnutím na ekonomické podmínky v obou zemích.

Na závěr práce přiložím kapitolu týkající se dotazníkového šetření, které jsem provedla během svého studijního pobytu v Turecku. Dotazník je zaměřený na cestovní pojištění, které bylo předmětem projektu v rámci výuky. A protože úrazové pojištění je jednou z hlavních složek cestovního pojištění, mohu některé výsledky aplikovat i v rámci této práce. Především obecný přístup studentů k pojištění, jejich osobní zkušenosti s úrazem či nemocí v zahraničí a další rizika, která vnímali během pobytu v Turecku.

1. Pojištění jako ochrana proti rizikům

Úvodní kapitola se zabývá všeobecnými aspekty pojištění, rozebírá pojistná rizika, členění pojištění, konec kapitoly je věnován životnímu a neživotnímu pojištění.

1.1 Pojistné riziko

"Pojem riziko je chápán jako možnost vzniku události s výsledkem odchylným od cíle s určitou objektivní pravděpodobností." (Ducháčková, 2009, s. 15) Ve světě, ve kterém žijeme, existuje nepřehledná řada nejistot a nahodilostí. Co, jak a kdy se stane ovlivnit nelze, pojištění ale umožňuje alespoň zmírnit negativní důsledky nahodilostí. Primární funkce pojištění je tedy přenesení rizik z pojištěného na pojistitele, jež pojištěnému v případě vzniku pojistné události kompenzuje škodu finančním odškodněním. Základní podmínkou pojištění je nahodilost, jež značí událost, která může, ale i nemusí nastat, není předem určeno kdy a v jakém rozsahu. Nicméně není to nejistota, na základě empirických pozorování lze předvídat pravděpodobnost vzniku takové události. A právě předvídání rizik je systém, na kterém funguje pojištění. (Cipra, 1999)

1.1.1 Členění rizik z hlediska záměrnosti

Rizika lze rozlišovat podle několika hledisek. Následující členění je z pohledu záměrnosti:

- **čisté riziko**, jež představuje výhradně negativní odchylky od cíle, není lidmi záměrně podstupováno,
- **spekulativní riziko**, neboli také záměrné, a to z toho důvodu vidiny kladných odchylek od cíle.

Mezi čistá rizika řadíme např. úraz, havárii, živelní rizika apod. Sázková činnost a jiné hazardní hry jsou předmětem spekulativního rizika a také boje proti pojistným podvodům.

1.1.2 Členění rizik z hlediska nahodilosti

Dalším zkoumaným hlediskem je nahodilost, rozlišujeme:

- **absolutní riziko**, u kterého nevíme, kdy, v jakém množství a zda vůbec nastane (např. dopravní nehoda),
- **relativní riziko**, o kterém víme, že nastane, ale nemůžeme ovlivnit, kdy se to stane (např. úmrtí).

1.1.3 Členění rizik z hlediska pojistného zájmu

Pojistný zájem člení rizika na:

- **objektivní riziko**, které je dáno objektivními faktory (např. věk, pohlaví, zdravotní stav, prostředí), tedy faktory, které nemůžeme ovlivnit,
- **subjektivní riziko** ovlivňuje osobní zájem pojištěného (např. snahu zachovat své zdraví a život, či pojištěný předmět), toto riziko je tedy ovlivnitelné, jelikož se snažíme rizika ovlivňující náš život snížit.

S tímto členěním je spojeno riziko morální, které nastává v situaci, kdy se pojištěný jednoznačně nebrání vzniku pojistné události. Nejedná se ovšem o pojistný podvod, pouze o zvýšenou potřebu pojištění v závislosti na vědomí zvýšené pravděpodobnosti nastání rizika. Např. se nechají pojistit lidé se špatným zdravotním stavem, rizikovými povoláními či koníčky. Pojišťovny se tomuto brání tzv. antiselekcí rizik, mezi nástroje zjištění zdravotního stavu žadatele pojištění patří např. zdravotní dotazník nebo ještě účinnější zdravotní prohlídka. Ne vždy je však možné vyrovnat se s asymetrií informací mezi pojištěním a pojistitelem.

Dalším možným pohledem na členění rizik je tzv. „moderní pojetí“. Dle tohoto pojetí k přístupu k rizikům (Fei, 2006) lze také rizika dělit na **primární** – rizika, která jsou taxativně vymezena v pojistné smlouvě a dále na rizika **sekundární** – to jsou další rizikové faktory, kterými mohou být pojištěné osoby vystaveny, a které nelze v rámci rozhodování o tom, zda takového člověka pojistit či nikoliv, přehlížet.

1.1.4 Další rizika

Rizik je nepřeberné množství a v dnešní, moderní době neustále vznikají nová, neprozkoumaná rizika, jež bez předchozích zkušeností pro pojišťovny znamenají nebezpečí v případě nadprůměrných výplat pojistných plnění a následně existenční problémy, případně i zánik podnikání.

Mezi ostatní rizika můžeme řadit následující:

- **osobní riziko**, jež se týká života a zdraví pojištěného jedince,
- **živelní riziko**, mající dopad především finanční v závislosti na škodě na majetku,
- **vodovodní riziko** způsobuje voda vytékající z vodovodních zařízení, kanalizace, topení apod.,
- **dopravní riziko** představuje škody v souvislosti s provozem dopravního prostředku nebo s přepravovaným zbožím,
- **šomážní riziko**, neboli také riziko přerušení provozu, kompenzuje škody v důsledku havárie, výpadku v dodávce energie a jiných zdrojů,
- **riziko odcizení a vandalství**, jež finančně nahrazuje škodu na majetku,
- **strojní riziko** vychází z neodborného zacházení, vady materiálu či technologie,
- **zemědělské riziko** v důsledku živelních událostí nahrazuje ztráty v rostlinné a živočišné výrobě,
- **odpovědnostní riziko** zmírňuje škody způsobené v důsledku jednání pojištěného na zdraví a životě jiné osoby nebo na cizím majetku,
- **sociálně-politické riziko** týkající se válečných operací, etnických konfliktů, embarga, stávky apod.,
- **obchodně-finanční riziko** plyne ze změn ekonomických podmínek a dodavatelsko-odběratelských vztahů na domácích i zahraničních trzích, jedná se např. o změny cenových relací a kurzů, platební neschopnost či neserióznost obchodního partnera, též sem patří úvěrové riziko spojené s neschopností splácet,
- **moderní rizika**, např. atomové, ekologické, riziko spojené s provozem kosmických těles, riziko AIDS apod. (Cipra, 1999)

Pojistně-technické riziko je riziko pojistitele, které: *"spočívá v potencionálním nebezpečí, že ve skutečnosti nedojde k vyrovnání mezi přijatým pojistným a vyplaceným pojistným plněním."* (Cipra, 1999, s. 17) Toto riziko měří míra variability mezi očekávaným a skutečným stavem. Základní princip pojišťovací činnosti přitom vychází právě z předpokladu, že s růstem počtu pojistných smluv se pojistně-technické riziko snižuje.

1.2 Risk management

Pojišťovnictví se řadí mezi finanční služby a jako jedna z klíčových oblastí hospodářství má následující úkoly:

- zajistit pojistnou ochranu pojištěným,
- přispět k bezporuchovému chodu ekonomiky státu,
- konkurovat a spolupracovat s bankovním sektorem na finančním trhu.

Tyto cíle a úkoly se podílejí na dvou stranách, jež pojišťovnictví obsahuje:

- etická stránka, jež se projevuje v solidaritě ostatních pojištěných s postiženým (tzv. princip solidarity),
- výdělečná stránka zajišťující zisk a chod podniku. (Cipra, 1999)

Zajistit zisk znamená pro pojišťovnu zásadní cíl, jehož dosažení předchází pečlivé plánování jednotlivých pojistných produktů, výši pojistného, pravděpodobností nastání rizik, výši vyplacených pojistných plnění apod.

Rizikový manažer musí tedy kombinovat znalosti z oblasti managementu, marketingu, financí, oceňování, statistiky, pojišťovnictví, právní úpravy aj. Mezi jeho hlavní úkoly v podniku patří zejména omezení pravděpodobnosti výskytu rizik, předvídání a organizování důsledků realizace rizik, aby případné dopady (finanční, obchodní, lidské) byly pro společnost co nejmenší.

Risk management se zabývá riziky, posuzuje jejich závažnost a četnost a hledá možnosti, jak jim co nejefektivněji předejít. Představuje tedy řadu činností, které lze rozčlenit do tří, neustále se opakujících, fází:

- identifikace rizika,
- ocenění a kvantifikace rizik,
- kontrola a financování rizik. (Ducháčková, 2009)

1.3 Pojištění

S vědomím existujících rizik má podnik dvě možnosti, jak se s nimi v případě jejich vzniku vyrovnat. První možností je samopojištění, čili vytváření vlastních finančních prostředků (rezerv) k překlenutí tíživé finanční situace následkem realizace rizika. Druhou možností je pojištění, přesun rizika na instituci provozující pojištění. Z tohoto hlediska je pojem **pojištění** definován jako: "*nástroj finanční eliminace negativních důsledků nahodilostí.*" (Ducháčková, 2009, s. 31) Pojištění, jako kterákoli jiná služba, ale není zadarmo, je tedy na rozhodnutí risk managementu – posouzení závažnosti rizik, finančních dopadů a ceně za pojištění, která možnost je nejvhodnější. (Ducháčková, 2009)

1.3.1 Členění pojištění z hlediska právního

Zákon člení pojištění na dvě základní oblasti, a to na:

- **pojištění dobrovolné**, jež je zcela závislé na rozhodnutí zájemce o pojištění, jeho finanční situaci, vztahu k riziku, preferencemi mezi jednotlivými pojišťovacími společnostmi, produkty apod.,
- **pojištění povinné**, kde zákon jasně stanovuje podmínky uzavření pojistky, zde existují dvě možnosti:
  - **pojištění povinně smluvní**, právní předpis udává povinnost sjednání pojistné smlouvy, je ale na pojistníkovi, jako pojišťovnu zvolí, klasickým příkladem tohoto typu pojištění je povinné ručení,

- **pojištění zákonné**, jež neumožňuje výběr pojistníka, dokonce se ani neuzavírá pojistná smlouva; ze zákona vyplývá povinnost platit pojistné ve vymezené výši vymezené instituci a ve vymezených termínech, příkladem je zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. (Ducháčková, 2009)

1.3.2 Členění pojištění z hlediska zaměření

Klasifikace pojištění podle typu zaměření je následující:

- **pojištění soukromé**, poskytované komerčními pojišťovnami zahrnuje pojištění životní i neživotní, tedy pojištění osob, majetku, odpovědnosti za škody, soukromé zdravotní a nemocenské pojištění,
- **pojištění sociální** zabezpečuje úhradu dávek pro případ pracovní neschopnosti, jak dočasné (nemocenské pojištění), tak i trvalé v důsledku věku či invalidity (důchodové nebo penzijní pojištění),
- **pojištění zdravotní**, provozované zdravotními pojišťovnami, kryje rizika zdravotního charakteru. (Cipra, 1999)

1.3.3 Členění pojištění z hlediska formy

Klasifikace podle formy závisí na tom, jak se uplatňuje pojistný zájem, rozlišuje se:

- **pojištění škodová**, kde pojistné plnění slouží výhradně k úhradě škody vzniklé pojistnou událostí, tj pojistné plnění je omezeno rozsahem pojistného zájmu, dále ho lze členit na:
  - pojištění aktiv (věcné a nemateriální statky),
  - pojištění pasiv (neočekávané výdaje, odpovědnost za škodu, léčebné výlohy)
  - pojištění výnosů (zisku, jenž ušel např. v důsledku živelní události, úrazu či nemoci),
- **pojištění obnosová**, kde pojistné plnění slouží k úhradě abstraktních potřeb, u nichž nejde určit konkrétní výše škody, patří sem zejména životní pojištění a produkty neživotního pojištění s paušálním pojistným plněním. (Cipra, 1999)

1.3.4 Členění pojištění z hlediska způsobu tvorby rezerv

V soukromém pojištění rozlišujeme dva druhy pojištění, a to podle způsobu tvorby rezerv:

- **pojištění riziková**, jež veškeré pojistné „spotřebuje“ během doby pojištění; k výplatě pojistného plnění dojde jen v případě, že během pojistné doby došlo k pojistné události,
- **pojištění rezervotvorná**, která v průběhu trvání pojištění vytváří rezervu na výplatu sjednaného pojistného plnění v budoucnosti. (Ducháčková, 2009)

1.3.5 Další členění pojištění

Mezi další členění patří hledisko předmětu pojištění:

- pojištění osob,
- pojištění majetku,
- odpovědnostní pojištění.

Poslední významné členění se zaměřuje na hledisko rizik krytých pojištěním:

- pojištění životní,
- pojištění neživotní. (Ducháčková, 2009)

Tyto druhy pojištění jdou podrobněji rozebrány v následujících dvou podkapitolách.

1.4 Životní pojištění

„Historicky nejdůležitějším posláním životního pojištění byla finanční ochrana pozůstalých v případě úmrtí živitele.“ (Daňhel, 2006, s. 188) Dřívější poměry ovšem neposkytovaly takové podmínky, na které jsme zvyklí dnes. Vyplacené pojistné plnění většinou splnilo svou úlohu pokrytím nákladů spojených s pohřbem, proto se někdy životní pojištění označovalo také jako pohřební pojištění.

Dnešní význam životního pojištění se oproti původnímu velmi liší. Se stále se zlepšujícími podmínkami zdravotní péče a rostoucí průměrnou délkou života se důležitost životního pojištění přesunula z rizika úmrtí na riziko dožití. Současné ekonomické a demografické trendy téměř vyžadují samostatný zodpovědný přístup, co se týče důchodového věku. (Daňhel, 2006)

1.4.1 Pojištění pro případ smrti

Pojištění pro případ smrti je nejstarší podobou životního pojištění, jak už bylo zmíněno výše. Pojistné plnění odpovídá sjednané pojistné částce, která je v případě vzniku pojistné události (úmrtí pojištěného) vyplacena obmyšleným osobám (pozůstalým). Protože pojištění pro případ smrti kryje pouze riziko úmrtí, často je také nazýváno termínem rizikové životní pojištění.

Pojištění lze členit na dva druhy, prvním je **dočasné pojištění** pro případ úmrtí, které kryje riziko smrti pouze po dobu trvání pojistné doby. Využití tohoto typu pojištění je nejčastěji v souvislosti s povinností uzavřít rizikové životní pojištění v případě čerpání úvěru, hypotéky či jiných půjček. Velikost pojistné částky se proto odvíjí od velikosti dlužné částky, aby ji pojišťovna v případě smrti pojištěného mohla vyplatit např. bance nebo jiné úvěrové instituci.

Druhým typem pojištění pro případ smrti je **časově neomezené pojištění**, které zaručuje výplatu pojistného plnění, jen není známo kdy. Pojišťovny často stanovují maximální horní věk pro výplatu pojistného plnění (např. 85 let), obvyklé je také určit věk, od kterého již pojišťovny nevyžadují placení pojistného (např. 65 let). Velikost pojistné částky lze vymezit následujícími přístupy:

- stanovení pojistné částky v závislosti na výši úvěru,
- stanovení pojistné částky v závislosti na výši příjmů,
- stanovení pojistné částky odvozením od výdajů.

Pokud životní pojištění vzniká pouze v souvislosti s čerpáním úvěru, bývá často uplatňována forma s klesající pojistnou částkou, jež v průběhu času odpovídá klesající dlužné částce. (Ducháčková, 2009)

1.4.2 Pojištění pro případ dožití

Pojištění pro případ dožití je určitou formou spoření. Pojistník platí pojistné a při dosažení sjednaného dne je mu vyplaceno pojistné plnění ve výši sjednané pojistné částky. Nejčastějšími příklady pojištění pro případ dožití jsou:

- **důchodové pojištění**, jež po dosažení sjednaného věku poskytuje pravidelnou výplatu pojistného plnění formou důchodu, jenž může být buďto ihned splatný, nebo odložený; podle doby trvání časově omezený nebo doživotní; vedle základního důchodu je možné sjednat i vedlejší důchody, jako např. pozůstalostní nebo dočasný (invalidní),
- **věnové pojištění**, jehož primárním účelem je naspoření určitého obnosu finančních prostředků pro závislou osobu (dítě); pojistné plnění se vyplácí v případě dožití se pojištěné osoby sjednaného věku (plnoletosti, ukončení školních studií, sňatek apod.) a může být koncipováno jako jednorázové plnění nebo důchod (studijní pojištění). (Ducháčková, 2009)

1.4.3 Smíšené životní pojištění

Jak už název napovídá, smíšené životní pojištění kryje rizika úmrtí i dožití. Uzavření pojistky zajišťuje finanční stabilitu rodině v případě ztráty hlavního příjmu. Kromě pojistné ochrany tyto dlouhodobé pojistky slouží i jako významný investiční nástroj.

Tento typ pojištění byl dřív nazýván také jako **kapitálové životní pojištění**, které v současnosti stále ještě existuje, ovšem jeho využití je kvůli jeho zastaralému nastavení minimální. Naopak vývoj trhu napomohl k rozvoji produktů, především ve směru variantnosti pojistných částek, připojištění, způsobu nakládání s vloženými finančními prostředky apod. Mezi modifikované podoby smíšeného životního pojištění patří:

- **univerzální životní pojištění**, výhodné svou pružností, tedy možností pojištěného na základě osobních a finančních potřeb kdykoli přizpůsobit nastavení pojištění (např. pojistné, interval splácení, jednorázové splátky, přerušení placení, dokonce si lze i půjčit z tzv. spořivé složky, a to bez manipulačního poplatku, pokud není překročen limit),

- **investiční životní pojištění** může být chápáno jako investiční nástroj, neboť pojištěný (zároveň nositel rizika) své vložené finanční prostředky ze zaplaceného pojistného investuje na speciálních fondech; výše pojistného plnění v případě dožití tak závisí na výnosech z investovaných rezerv pojistného.

Jako další specifický příklad lze uvést **kolektivní životní pojištění**, které skýtá řadu výhod, od diverzifikace rizik pro pojišťovnu až po nízkou náročnost na zprávu pojištění a s tím spojené nižší náklady. Tento typ pojištění využívají zaměstnavatelé jako pracovní benefit pro své zaměstnance. (Ducháčková, 2009)

1.5 Neživotní pojištění

Živelní rizika, odcizení, vandalství, strojní rizika, rizika finanční ztráty, úvěrová rizika, odpovědnostní rizika; to vše jsou klasická rizika patřící do konceptu neživotního pojištění. Nicméně řadí se sem i další, a to rizika z oblasti pojištění osob jako např. úraz, nemoc, invalidita apod. Neživotní pojištění můžeme rozčlenit do těchto pěti skupin:

- neživotní pojištění osob,
- pojištění majetku,
- pojištění finančních ztrát a záruk,
- pojištění odpovědnosti za škody,
- pojištění právní ochrany.

V dnešní době komplexních pojistek se jednotlivá rizika kombinují a utvářejí tak širokou pojistnou ochranu. V následujících oddílech budou rozebrána jednotlivá pojištění podle typu rizik, která kryjí, ačkoli takto samostatně se na trhu vyskytují jen zřídka. (Ducháčková, 2009)

1.5.1 Neživotní pojištění osob

Jak už bylo výše zmíněno, i pojištění osob patří do skupiny neživotního pojištění a člení se následovně:

- **úrazové pojištění** je dopodrobna charakterizováno v následující kapitole,
- **soukromé nemocenské pojištění** slouží jako doplňkové pojištění k povinnému nemocenskému pojištění, a to především v případech, kdy si pojištěný povinné pojištění neplatí (osoba samostatně výdělečně činná), nebo rozsah jeho krytí nahradí jen malou část příjmů (osoby s vyššími příjmy); typickým příkladem je pojištění denní dávky při pracovní neschopnosti,
- také **soukromé zdravotní pojištění** se využívá jako nadstavba k povinnému zdravotnímu pojištění, a to v plném nebo doplňkovém rozsahu, popř. ke krytí nadstandardních služeb, jako např. pojištění vážných onemocnění, stomatologické pojištění či pojištění léčebných výloh a léčebných výloh v zahraničí (cestovní pojištění). (Ducháčková, 2009)

1.5.2 Pojištění majetku

Majetková pojištění obsahují velký počet dílčích pojištění, jež v sobě kombinují rizika jako např. živelní, vodovodní, havarijní, strojní, odcizení a vandalství. Člení se podle předmětu pojištění či podle krytých rizik:

- **pojištění majetku obyvatelstva**, jež se dále rozděluje na pojištění domácnosti, pojištění budov a havarijní pojištění,
- mezi **pojištění podnikatelských a průmyslových rizik** patří živelní pojištění, pojištění proti odcizení, dále pojištění dopravní a v neposlední řadě technická pojištění, jež můžeme rozdělit do dvou skupin:
  - strojní pojištění,
  - pojištění montážních a stavebních rizik,
- **pojištění zemědělských rizik**, v jehož předmětu mohou být dva základní předměty pojištění, a to plodiny nebo hospodářská zvířata. (Ducháčková, 2009)

1.5.3 Pojištění finančních ztrát a záruk

Předmětem tohoto typu pojištění není majetek jako u dvou předchozích oddílů. Rizika zde krytá se týkají finančních náhrad, rozlišujeme tři základní odvětví tohoto typu pojištění:

- **pojištění pro případ přerušení provozu** (šomážní pojištění) navazuje na strojní a živelní pojištění, ale na rozdíl od nich zabezpečuje náhradu následné finanční újmy (zisku, mzdových nákladů, nájemného apod.),
- **pojištění úvěru** kryje finanční ztráty v případě nesplacení úvěru, a to jak z komerčních rizik (platební neschopnost, nevůle či výkyvy kurzu), tak i teritoriální rizika (politická, válečná, katastrofická apod.),
- **pojištění cestovních kancelářů** chrání jejich zákazníky, kterým v případě finančních potíží kancelář nemůže zaručit uskutečnění zájezdu, vrácení zálohy či dopravu zpět. (Ducháčková, 2009)

1.5.4 Pojištění odpovědnosti za škody

„Pojištění odpovědnosti za škody kdy je rizika související se skutečností, že pojištění subjekt může způsobit svou činností škody jinému subjektu, a to škody na majetku, na zdraví a na životě, nebo finanční škody, za které poškozenému odpovídá,“ píše na úvod tohoto oddílu prof. Ducháčková. (2009, s. 158)

Podle typu rizik rozlišujeme tato pojištění:

- **pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla** má charakter pojištění povinného, neboť chrání poškozené dopravních nehod, kterým je vyplaceno pojistné plnění jako náhrada za škody na zdraví, majetku, ušlý zisk či náklady spojené s právním zastoupením,
- **pojištění odpovědnosti za škody při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání** je zákonné pojištění pro všechny zaměstnavatele mající alespoň jednoho zaměstnance, jemuž v případě realizace rizika náleží úhrada škody od pojišťovny (státem k tomu určené),
- **pojištění profesní odpovědnosti** je povinné pro povolání, ve kterých chyby a omyly mohou mít vážné následky (např. advokát, lékař, notář, auditor, daňový poradce, pojišťovací zprostředkovatel aj.),
- mezi **obecné pojištění odpovědnosti** lze zařadit např. pojištění za škody v běžném občanském životě, obecné odpovědnostní pojištění podniků, pojištění odpovědnosti

za výrobek a pojištění odpovědnosti za škodu manažerů, ředitelů a členů představenstva; tato pojištění jsou dobrovolná a kryjí veškeré škody způsobené třetím osobám.

1.5.5 Pojištění právní ochrany

Kryje sjednaná rizika v souvislosti s právními úkony a hradí např. soudní výdaje a náklady, náklady na svědky a znalce, právní zástupce, cestovní výdaje, služby pojišťovny apod. Kromě úhrady nákladů také často bývá sjednána právní asistence. Lze pojistit jednotlivce a jeho rodinu, motorové vozidlo či podnik.

2. Úrazové pojištění

Pojištění pro případ úrazu je nedílnou součástí neživotního pojištění, ač jde o pojištění osob. Proč tomu tak je, bych chtěla vysvětlit právě v této kapitole, kde se zaměřím na obecnou stránku úrazového pojištění. Nejprve se krátce zmíním o historickém vývoji a poté se zaměřím na jeho právní úpravu a obecné charakteristiky. Ke konci této kapitoly sepišu nejčastější varianty úrazového pojištění, které jsou nabízeny na pojistném trhu.

2.1 Historie úrazového pojištění

S počátky úrazového pojištění se můžeme poprvé setkat již ve středověku, kdy mělo podobu cestovního pojištění, v návaznosti na námořní dopravní pojištění. Koncem 18. století úrazové pojištění ztrácelo na významu, především z morálních důvodů (pojištění námořních kapitánů, žoldnéřů či otroků). Vlastní rozvoj úrazového pojištění propukl v 19. století v reakci na rozvoj železniční dopravy a tovární výroby. V té době také vzniklo tzv. sociální úrazové pojištění, které se později zaměřilo pouze na pracovní úrazy, přesto pro soukromé úrazové pojištění představovalo určitou konkurenci. Již v této době byla patrná otázka odpovídajícího zabezpečení z úrazového pojištění. Podmínkou pro vyplacení pojistného plnění byl úraz, který byl ovšem jen z nepatrné části, oproti nemoci, důvodem k invaliditě, pracovní neschopnosti apod. A právě z tohoto důvodu úrazové pojištění jako samostatné pojištění ztratilo své tehdejší postavení. V dnešní době se s ním setkáváme velmi často, ale ve většině případů se vyskytuje pouze jako připojištění, a to jak u životního, cestovního nebo pojištění motorových vozidel. (Vostatek, 2000)

2.2 Právní úprava

Než dopodrobna rozeberu úrazové pojištění, je třeba zmínit jeho právní úpravu a definovat pojem úraz, jenž je základním prvkem tohoto pojištění. Tak jako většina jiných pojištění, je i úrazové pojištění upraveno Zákonem č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě, ve znění pozdějších předpisů, který definuje **úraz** jako „*neočekávané a náhlé působení zevních sil nebo vlastní tělesné síly nezávisle na vůli pojištěného, ke kterému došlo během trvání soukromého pojištění*“.

a kterým bylo pojištěnému způsobeno poškození zdraví nebo smrt“. Z této definice vycházejí pojišťovny nabízející úrazové pojištění, avšak přesné vymezení pojmu úraz závisí na jednotlivých pojistných podmínkách.

2.3 Úrazové pojištění v praxi

Kromě obecného úrazového pojištění, coby samostatného produktu, je velmi často užíváno i jako připojištění. Nejčastěji je kombinováno v komplexních pojistkách životního pojištění, dále pak také v cestovním pojištění, kde kryje následky úrazu v zahraničí. Úrazy způsobené při dopravní nehodě pokrývá pojištění odpovědnosti za škody z provozu vozidla. Pokud se přihodí úraz v práci, odškodnění lze požadovat na základě zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání. Pojištění úrazu se dále promítá i do úvěrového pojištění, kryje především riziko ztráty příjmů a následné neschopnosti splácet úvěr. Úrazové pojištění lze sjednat i v bance, jedná se o výhodné nabídky pro majitele platebních karet.

Statistiky České národní banky uvádějí, že v současné době je v platnosti přibližně 9,5 milionu smluv životního pojištění a 1,75 milionu smluv pojištění úrazu či nemoci. Zajímavostí podle Ing. D. Šídla zajisté je, že na každého obyvatele České republiky tedy v průměru připadá více než jedna pojistná smlouva. Životní pojištění je již dlouhodobě nejčastěji sjednávaným produktem finančními poradci. Každý pojištěný v průměru platí životním pojišťovnám téměř 750 Kč měsíčně. (Šídlo, 2010)

2.4 Výhody a nevýhody

Úrazové pojištění lze sjednat individuálně, v rámci rodiny nebo pro určitou skupinu osob. Každá z těchto možností skýtá určité výhody i nevýhody, záleží potom na každém pojistníkovi zvlášť, kterou možnost upřednostní.

2.4.1 Výhody

Skupinová pojištění jsou obzvláště výhodná, neboť při nich pojišťovna zpravidla nevyžaduje zdravotní dotazník. Při velké skupině osob pojišťovně následkem diversifikace klesá rizikovost, a tudíž si může dovolit snížit pojistné. Často je skupinové úrazové pojištění využíváno v souvislosti s platebními kartami, jak už je zmíněno výše, zajímavé je ale i pro menší skupiny osob – např. se mohou nechat pojistit členové zájmových kroužků, zaměstnavatel může skupinové úrazové pojištění nabízet jako pracovní benefit.

Další výraznou výhodou individuálního úrazového pojištění, jak už název napovídá, je možnost individuálního nastavení pojistné ochrany – např. pojistné částky, intervalu placení, různých připojištění apod., což u skupinového pojištění není možné.

2.4.2 Nevýhody

Pojištění pro případ úrazu má také jednu nevýhodu – neobsahuje spořicí složku, čili všechny finanční prostředky jsou vynaloženy pouze na rizikovou složku. Záleží proto na každém člověku a zejména na jeho vztahu k riziku, který ovlivňuje rozhodování o tom, zda podstoupit riziko úrazu, nebo si založit úrazové pojištění a na druhou stranu „riskovat“ marně vynaložené peníze.

2.5 Charakteristika úrazového pojištění

V této podkapitole přiblížím specifika týkající se tohoto pojistného produktu. Pro začátek bych chtěla zdůraznit, že úrazové pojištění spadá do pojištění neživotního, konkrétně do neživotního pojištění osob, přestože má v sobě i prvky životního pojištění (krytí rizika úmrtí).

2.5.1 Forma pojištění

Podle zákona o pojistné smlouvě lze pojištění sjednat jako škodové i jako obnosové, které právě v případě pojištění úrazového převládá. Ještě předtím, než objasním rozdíly mezi těmito dvěma formami pojištění, je třeba definovat pojem pojistná částka. **Pojistná částka** je „*veličina, která vyjadřuje výši pojistného plnění nebo horní hranici pojistného plnění*“ (Ducháčková, 2009, s. 47) a slouží k znázornění závislosti mezi škodou a pojistným plněním.

Škodové pojištění, kterému se také říká zájmové pojištění, je nejčastěji pojišťovnami využíváno při odpovědnostních a majetkových pojištěních. V praxi existují tři typy tohoto pojištění, a to ryzí zájmové pojištění, pojištění na první riziko a pojištění na plnou hodnotu. Zjednodušeně toto pojištění charakterizuje následující vztah (1):

$$\text{pojistné plnění} \leq \text{škoda.} \quad (1)$$

Jedná se o takovou konstrukci pojištění, kdy je maximální vyplacené pojistné plnění rovno výši škody, zpravidla bývá ale nižší.

Obnosové pojištění, neboli sumové pojištění, lze zjednodušeně zapsat vztahem (2):

$$\text{pojistné plnění} = \text{pojistná částka.} \quad (2)$$

Tato forma pojištění je praktikována v odpovědnostním pojištění, převažuje ale zejména v pojištění životním a pochopitelně také v pojištění úrazů. Tato pojištění mají jeden společný rys, a to že škodu (např. úmrtí či bolest), vyplývající z pojistné události, lze jen stěží finančně ohodnotit. Proto se pro krytí těchto abstraktních potřeb předem stanoví pojistná částka, jež

vyjadřuje výši maximálního pojistného plnění. Její výše není omezena, vychází především z individuálního vnímání rizika a také z finančních možností pojištěného. (Ducháčková, 2009, Daňhel, 2006)

2.5.2 Pojistné plnění, pojistná událost

Výplata pojistného plnění nastává v případě, že dojde k pojistné události. Většinou je pojistné plnění zkonstruováno coby jednorázové vyrovnání, může však být vypláceno i formou důchodu, který náleží obmyšleným osobám v případě úmrtí pojištěného. Pojistnou událost konkrétně charakterizuje pojistná smlouva s přiloženými všeobecnými či doplňkovými pojistnými podmínkami.

2.5.3 Rizika

Smyslem úrazového pojištění je finanční kompenzace rizik spojených se vznikem úrazu. Základními riziky jsou trvalé následky úrazu a smrt následkem úrazu. „*Rizika jsou často vzájemně propojena, a někdy kombinovaný účinek je větší než součet jednotlivých částí.*“ (Dionne, 2000, s. 13) Existuje proto celá škála možných připojištění, o kterých se podrobněji zmíním později v podkapitole Varianty úrazového pojištění.

Z níže uvedené Tabulky 1 je patrné, že mezi nejčastějšími příčinami smrti převládají nemoci oběhové soustavy, jež zapříčiňují téměř polovinu všech úmrtí. Na místě druhém s 25 % jsou novotvary, z 5 % mohou za úmrtí nemoci dýchací soustavy, úrazy a též vnější příčiny. K 31. 12. 2011 žilo v České republice 10 505 445 osob, z toho v průběhu 2011 spáchalo 1 588 osob sebevraždu. Je to hodně, nebo málo? Pro porovnání uvedu údaj z roku 2007, kdy statistiky vykazovaly počet 1 375, což odpovídá zhruba 1,3 % oproti celkovému počtu zemřelých. Tendence je tedy vzrůstající. (ČSÚ, 2011)

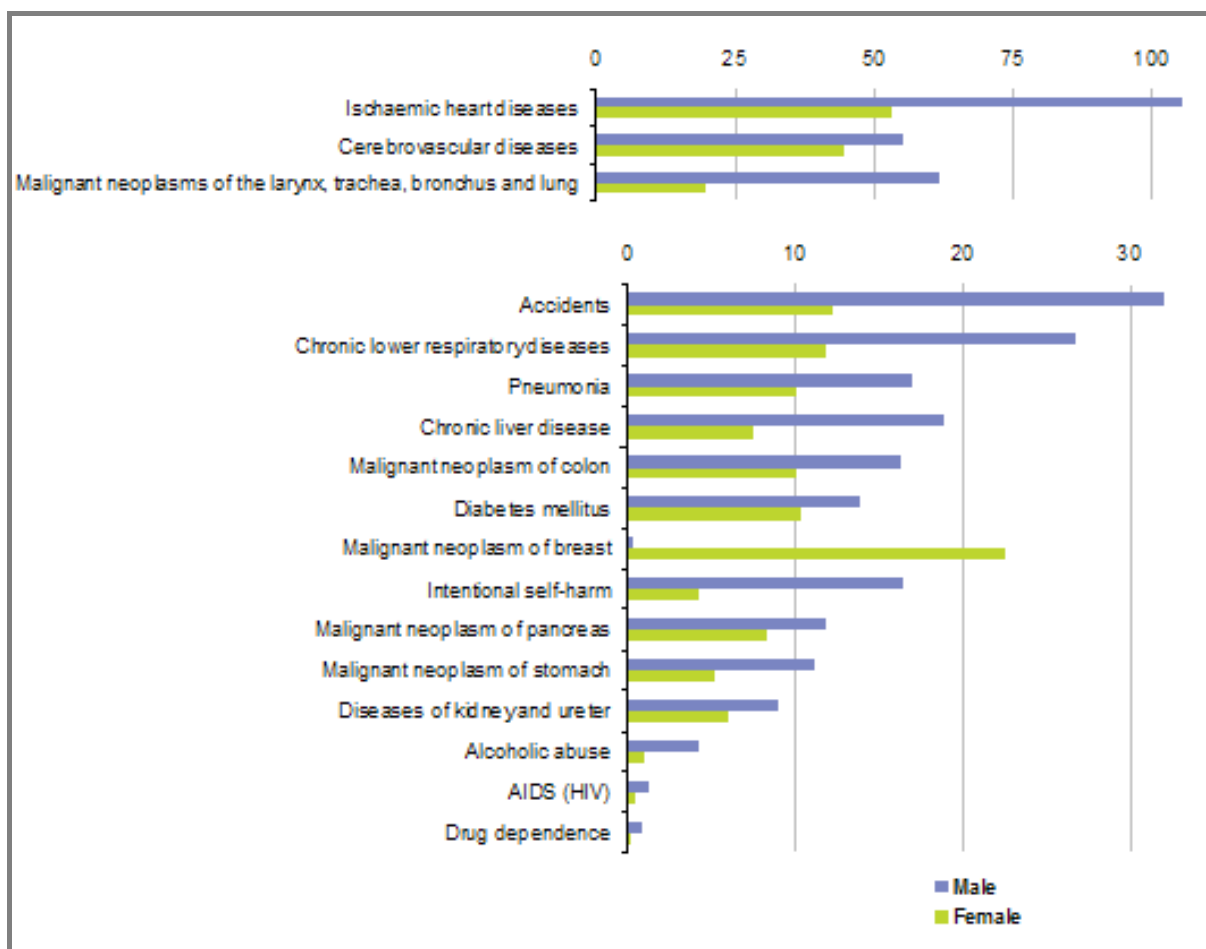
Tabulka 1: Příčiny úmrtí v roce 2011

Příčina úmrtí	Počet zemřelých	% z celkového počtu zemřelých
Novotvary	27 539	25,77
Nemoci oběhové soustavy	52 725	49,35
Nemoci dýchací soustavy	5 690	5,33
Poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin	5 973	5,59
Vnější příčiny	5 973	5,59
Sebevraždy	1 588	1,49
Celkem	106 848	100, 00

Zdroj: vlastní zpracování (VDB.CZSO.CZ, 2011)

Statistiky v roce 2011 nerozlišují úmrtí následkem úrazu podle pohlaví, podíváme-li se ovšem na statistiky z roku 2008, můžeme spatřit určité rozdíly mezi muži a ženami. První dvě příčiny úmrtí, nemoci oběhové soustavy a novotvary jsou u mužů i žen vyrovnané, ovšem dále následuje velký rozdíl, co se týče úrazů. Pan inženýr D. Šídlo to ve své knize komentuje následovně: „*Tradičně nižší je podíl zemřelých žen na úrazy (poranění a otravy), který je podle statistik zhruba poloviční proti mužům. U mužů jsou úrazy třetí nejčastější příčinou úmrtí, u žen až pátou.*“ (Šídlo, 2010, s. 25)

Také z Obrázku 1 je patrné, jak velký je rozdíl mezi muži a ženou při úmrtí následkem úrazu. Můžeme si povšimnout, že statistiky z Eurostatu jsou poněkud obsáhlejší, stále ovšem přetrvávají stejné příčiny úmrtí. Tak jako v České republice, tak i v Evropské unii, jsou nejčastější příčinou úmrtí nemoci oběhové soustavy (první dva řádky první části grafu), na druhém místě zhoubné novotvary (třetí řádek první části grafu). Druhá část grafu rozlišuje více příčin úmrtí, kromě úmrtí úrazem a úmrtí následkem chronického onemocnění dolních cest dýchacích, za povšimnutí také stojí úmrtnost žen na zhoubný novotvar prsu.

Obrázek 1: Příčiny úmrtí v Evropské unii v roce 2010 (přepočteno na 100 000 obyvatel)

Zdroj: EUROSTAT, 2010

Legenda k Obrázku 1:

- ischaemic heart diseases: ischemické srdeční choroby,
- cerebrovascular diseases: cerebrovaskulární onemocnění,
- malignant neoplasm of the larynx trachea, bronchus and lung: zhoubný novotvar hrtanu průdušnice, průdušek a plic,
- accidents: úrazy,
- chronic lower respiratory diseases: chronická onemocnění dolních cest dýchacích,
- pneumonia: zápal plic,
- chronic liver disease: chronická onemocnění jater,
- malignant neoplasm of colon: zhoubný novotvar tlustého střeva,
- diabetes mellitus: cukrovka,

- malignant neoplasm of breast: zhoubný novotvar prsu,
- intentional self-harm: úmyslné sebepoškození,
- malignant neoplasm of pancreas: zhoubný novotvar slinivky břišní,
- malignant neoplasm of stomach: zhoubný novotvar žaludku,
- diseases of kidney and uterer: onemocnění ledvi a močovodu,
- alcoholic aubse: alkoholismus,
- drug dependence: drogová závislost.

2.5.4 Výluky z pojištění

Tak jako v každém pojištění, i zde existují výluky z pojištění. Konkrétní podobu stanovují pojistné podmínky, obecně se však jedná o tyto výluky:

- války, občanské nepokoje, terorismus, jaderné záření,
- trestný čin,
- sebevražda, úmyslné sebepoškození,
- vliv alkoholu, léků, omamných či toxických látek a jedů,
- závažné zdravotní komplikace – např. kolaps, epileptický záchvat či křeč,
- duševní poruchy, poruchy chování, pracovní úrazy a nemoci z povolání. (Ducháčková, 2009)

Pojišťovna ve svých pojistných podmínkách vymezuje, v kterých případech zcela zamítne výplatu pojistného plnění. Má také právo pojistné snížit, například až na polovinu.

2.5.5 Rizikové skupiny

Kromě výluk z pojistných plnění pojišťovny aplikují rizikové skupiny coby nástroj snížení rizika z neočekávaně vysokých nároků na pojistná plnění. Rozdělení do rizikových skupin se určuje na základě druhu povolání a volnočasových aktivit. Každá pojišťovna si skupiny stanovuje individuálně, obecně však lze říci, že čím rizikovější povolání, tím je to pro pojišťovnu vyšší riziko, a proto si účtuje vyšší pojistné.

Jako třetí nástroj ochrany před nadprůměrnými výdaji lze uvést zdravotní dotazník, který bývá součástí pojistné smlouvy. Někdy pojišťovna může trvat i na osobní lékařské prohlídce.

Tyto nástroje pomáhají snižovat informační asymetrii mezi pojistníkem a pojištěnými a snižují tak riziko pojistných podvodů.

2.6 Varianty úrazového pojištění

V podkapitole 2.5.3 jsem se okrajově zmínila o dvou základních rizicích krytých úrazovým pojištěním. V této podkapitole je stručně vysvětlím a také popíšu možná připojištění, která pojišťovny nabízejí:

- **pojištění pro případ smrti následkem úrazu** je stěžejní částí úrazového pojištění; sjednává se jako pojištění obnosové, tedy pokud dojde k pojistné události, vyplatí pojistitel pojistné plnění ve velikosti pojistné částky obmyšleným osobám uvedeným v pojistné smlouvě,
- **pojištění trvalých následků úrazu** (invalidita následkem úrazu) může být sjednáno buď s lineárním plněním, kdy velikost pojistného plnění odpovídá procentu tělesného poškození, anebo s progresivním plněním, jež s růstem poškození znásobuje pojistnou částku, což se jeví jako velmi důležité především u vážných trvalých následků, např. pokud je pojištěný odkázán na pomoc druhých; ukázku oceňovací tabulky trvalých následků úrazu Allianz pojišťovny, a.s. zobrazuje Tabulka 2, kompletní oceňovací tabulky jsou k dispozici v Příloze A,
- **pojištění drobných úrazů** někdy pojišťovny nabízejí zdarma v rámci konkurenčního boje, jedná se o paušální částky v rozsahu např. 1 000,- Kč za malé, nezávažné úrazy,
- v případě **pojištění pro případ hospitalizace následkem úrazu** je sjednaná denní pojistná částka vyplácena za každý den strávený v nemocnici, podmínky jsou však značně časově omezeny, ať už maximálním počtem dní, po které je možné denní dávku pobírat, anebo časovou franšízou, jež vylučuje krátkodobější pobyty,

- **úrazové pojištění denního odškodného** je obdoba výše zmíněného případu, jen s tím rozdílem, že není nutná hospitalizace, toto připojištění je výhodné pro osoby, jež důsledkem ztráty příjmů nechtějí přijít o svůj životní standard,
- **pojištění pracovní neschopnosti následkem úrazu** je dalším typem denních dávek, některé pojišťovny pro výplatu pojistného plnění vyžadují potvrzení od lékaře o pracovní neschopnosti.

Tabulka 2: Ukázka oceňovací tabulky pro trvalé následky úrazu

ČP	Popis trvalého poranění následkem úrazu	%
14	Ztráta hrotu nosu	10
15	Ztráta celého nosu bez poruchy dýchání	15
16	Ztráta celého nosu s poruchou dýchání	25
23	Úplná ztráta zraku na jednom oku	25
24	Úplná ztráta zraku na druhém oku	75
56	Ztráta sluchu jednoho ucha	15
57	Ztráta sluchu druhého ucha	25
58	Hluchota oboustranná jako následek jediného úrazu	40
61	Za ztrátu jednoho zubu	1
169	Ztráta ruky v zápěstí - vpravo	50
170	Ztráta ruky v zápěstí - vlevo	42
171	Ztráta všech prstů ruky, popř. včetně záprstních kostí - vpravo	50
172	Ztráta všech prstů ruky, popř. včetně záprstních kostí - vlevo	42
173	Ztráta prstů ruky mimo palec, popř. včetně záprstních kostí - vpravo	45
174	Ztráta prstů ruky mimo palec, popř. včetně záprstních kostí - vlevo	40

Zdroj: vlastní zpracování (ALLIANZ ČR, 2013)

3. Analýza úrazového pojištění v neživotním pojištění v České republice

Jak už bylo výše zmíněno, pojištění úrazu se svou charakteristikou řadí do statistik neživotního pojištění, ačkoli se jedná o pojištění osob. V této kapitole zhodnotím postavení a statistiky úrazového pojištění právě v rámci neživotního pojištění v podmínkách České republiky.

3.1 Neživotní pojištění

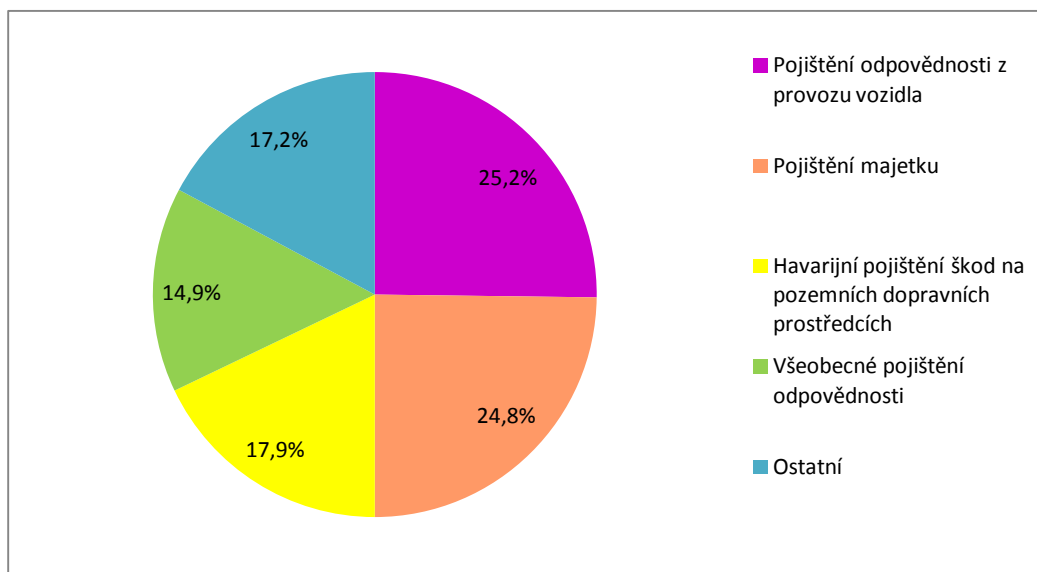
V roce 2011 zaznamenalo neživotní pojištění ve smluvním pojistném pokles oproti předchozímu roku, a to o 1,8 %. Tento propad dokonce způsobil pokles o 0,2 % v celkovém pojistném, jenž nezvrátil ani rostoucí zájem o investiční životní pojištění. Vývoj předepsaného pojistného v předchozích letech zobrazuje Tabulka 3.

Tabulka 3: Vývoj předepsaného pojistného (v tis. Kč)

	2009	2010	2011
Životní pojištění	43 728 674	44 720 685	45 757 553
Neživotní pojištění	73 857 822	72 740 658	71 447 131
Celkem	117 586 496	117 461 343	117 204 684

Zdroj: vlastní zpracování (ČAP, 2011)

Propadu v neživotním pojištění nezabránil „ani pozitivní trend u podnikatelských pojištění, kde předepsané pojistné vzrostlo o 3,5 %. Celkový pokles trhu neživotního pojištění o 1,3 mld. Kč oproti předchozímu roku byl způsoben zejména výrazným poklesem předepsaného pojistného u pojištění vozidel, konkrétně u pojištění odpovědnosti z provozu vozidla o více než 9 %.“ (ČAP, 2011, s. 7) Strukturu trhu neživotního pojištění lépe vystihuje Obrázek 2.

Obrázek 2: Hlavní složky neživotního pojištění

Zdroj: vlastní zpracování (ČAP, 2011)

3.2 Pojišťovny

V roce 2011 na českém pojistném trhu působilo celkem 53 pojišťoven, lehce vzrůstající trend je mezi pojišťovnami zaměřenými na poskytování neživotního pojištění. Konkrétní počty pojišťoven zobrazuje Tabulka 4.

Tabulka 4: Vývoj počtu pojišťoven podle zaměření

	2009	2010	2011
Životní	7	7	7
Neživotní	29	30	31
Smíšené	16	15	15
Celkem	52	52	53

Zdroj: vlastní zpracování (ČAP, 2011)

Z celkového počtu 53 pojišťoven je 35 pojišťoven tuzemských (z toho 11 s převažujícím tuzemským kapitálem a 24 s převažujícím zahraničním kapitálem). Zbylých 18 podnikatelských subjektů jsou pobočky zahraničních pojišťoven z EU a třetích států.

3.3 Úrazové pojištění

V roce 2011 bylo sjednáno celkem 915 355 pojistných smluv, což je o téměř 120 000 méně než předchozí rok, navzdory tomu ale částka kmenového pojistného stoupá. To lze přisuzovat vyšším pojistným částkám a následně vyššímu pojistnému. Vývoj za poslední tři roky je zachycen v Tabulce 5.

Tabulka 5: Počet pojistných smluv a kmenové pojistné

	2009	2010	2011
Kmeny – počet pojistných smluv s daným pojištěním k 31. 12. (v ks)	1 347 007	1 033 424	915 355
Kmenové pojistné z daného pojištění ze smluv platných k 31. 12. (v tis. Kč)	2 245 481	2 249 190	2 350 630

Zdroj: vlastní zpracování (ČAP, 2011)

3.3.1 Podíl úrazového pojištění na neživotním pojištění a předepsané pojistné

Následující Tabulka 6 zobrazuje vývoj podílu úrazového pojištění na celkovém neživotním pojištění v roce 2011. Ačkoli objem předepsaného pojistného v neživotním pojištění klesá, tendence v úrazovém pojištění je vzrůstající. Svým rozsahem se ovšem řadí mezi vedlejší položky v rámci neživotního pojištění, což je dáno především nižšími hodnotami pojistného, a proto nemá na neživotní pojištění výrazný vliv.

Tabulka 6: Vývoj předepsaného smluvního pojistného (v tis. Kč)

	2009	2010	2011
Neživotní pojištění	73 857 822	72 740 658	71 447 131
Úrazové pojištění	2 459 922	2 475 085	2 477 330
Podíl úrazového pojištění v neživotním pojištění	3,33 %	3,40 %	3,47 %

Zdroj: vlastní zpracování (ČAP, 2011)

3.3.2 Pojišťovny nabízející úrazové pojištění

V roce 2011 na českém pojistném trhu nabízelo úrazové pojištění celkem 26 pojišťoven. Následující Tabulka 7 uvádí tržní podíly 10 nejsilnějších pojistitelů.

Tabulka 7: První 10 pojišťoven na trhu neživotního pojištění

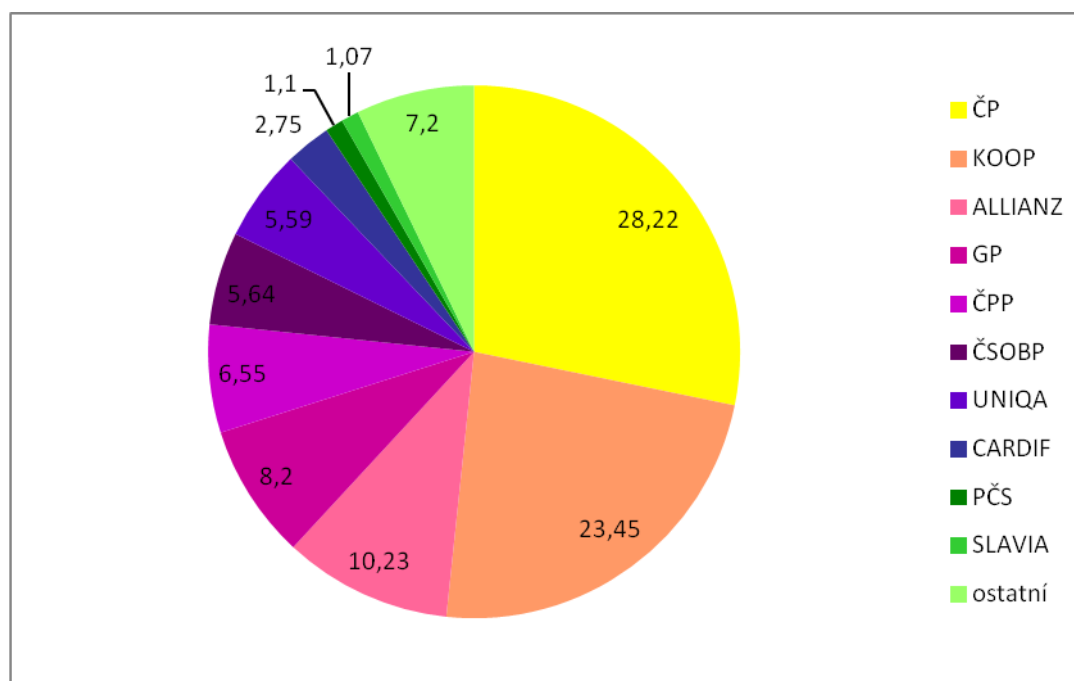
Pořadí	Pojišťovna	Celkové pojistné (tis. Kč)	Tržní podíl (%)	Růst (%)
1	Česká pojišťovna	20 161 703	28,22	-6,07
2	Kooperativa	16 755 494	23,45	-5,45
3	Allianz	7 307 604	10,23	3,94
4	Generali pojišťovna	5 859 411	8,20	-4,13
5	Česká podnikatelská pojišťovna	4 678 864	6,55	3,53
6	ČSOB pojišťovna	4 026 397	5,64	2,08
7	Uniqa	3 994 092	5,59	7,31
8	Cardif	1 964 568	2,75	17,14
9	Pojišťovna Česká spořitelny	787 513	1,10	15,31
10	Slavia	762 063	1,07	15,75
Prvních 10 celkem		66 297 709	92,80	-1,83

Zdroj: vlastní zpracování (ČAP, 2011)

Z tabulky můžeme vyčíst jednu důležitou informaci, a to že prvních deset pojišťoven na trhu neživotního pojištění zaujímá celkem 92,80 % z celého trhu, tedy téměř většinu. Můžeme také vidět, že kromě Allianz pojišťovny, a.s. (kladný meziroční růst téměř 4 %) první čtyři nejsilnější pojišťovny svou pozici ztrácejí, neboli jejich meziroční změna podílů na trhu je záporná. Naopak menší pojišťovny své postavení v žebříčku tržních podílů zvyšují. Nejvyšší meziroční nárůst v roce 2011 měla BNP Paribas Cardif pojišťovna, a.s. (přes 17 %). Ani vysoké meziroční růsty malých pojišťoven však nevyváží celkový pokles tohoto odvětví, jež mělo hodnotu -1,83 %. Největším pojistitelem na trhu je Česká pojišťovna a.s. (dále jen Česká pojišťovna) s tržním podílem přes 28 %, přes hranici 20 % se ještě dostala Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group (dále jen Kooperativa). Na třetím místě se umístila Allianz pojišťovna, a.s., ale protože nabízí pouze rizikové životní pojištění, nikoli samostatné úrazové pojištění, v podmínkách porovnání úrazového pojištění nás bude více zajímat Generali Pojišťovna, a.s. (dále jen Generali), jež měla v roce 2011 tržní podíl přes 8 %.

Další pojišťovny působící na trhu s neživotním pojištěním spolu s procentuelním podílem zachycuje Obrázek 3. Předchozí tabulka nám ukázala, jak velký podíl na trhu má deset

nejsilnějších pojišťoven, následující obrázek zase zachycuje zhruba poloviční podíl trhu, který zaujímají pouze dvě pojišťovny – Česká pojišťovna a Kooperativa. (ČAP, 2011)

Obrázek 3: Podíl na trhu neživotního pojištění
Zdroj: vlastní zpracování (ČAP, 2011)

4. Analýza úrazového pojištění v neživotním pojištění v Turecku

Tato kapitola se zabývá neživotním pojištěním v Turecku. První část kapitoly je všeobecná, porovnává vývoj životního a neživotního sektoru a pojišťovny působící na tureckém trhu, později se kapitola konkrétně zaměřuje na úrazové pojištění. Zajímavé jistě je, na kolik druhů se v Turecku dělí úrazové pojištění a jaké distribuční kanály jsou nejúspěšnější v prodeji. Nechybí ani informace o předepsaném pojistném a počtu pojišťoven nabízejících pojištění úrazu.

Údaje v této kapitole čerpají z Přílohy B – mé semestrální práce o cestovním pojištění zpracované během studijního pobytu v Turecku. Následující statistiky jsou uváděny v kurzu turecké měny, tedy Nové turecké liry (dále jen TRY). Ke dni 2. května 2013 byl kurz 10,858 Kč za 1 TRY. (ČNB, 2013)

4.1 Neživotní pojištění

Na konci roku 2011 celkové pojistné překonalo hranici 17 mil. TRY. Oproti předchozímu roku to byl nárůst o 21,47 %. Vývoj předepsaného pojistného v předchozích třech letech je znázorněn v Tabulce 8.

Tabulka 8: Vývoj předepsaného pojistného (v TRY)

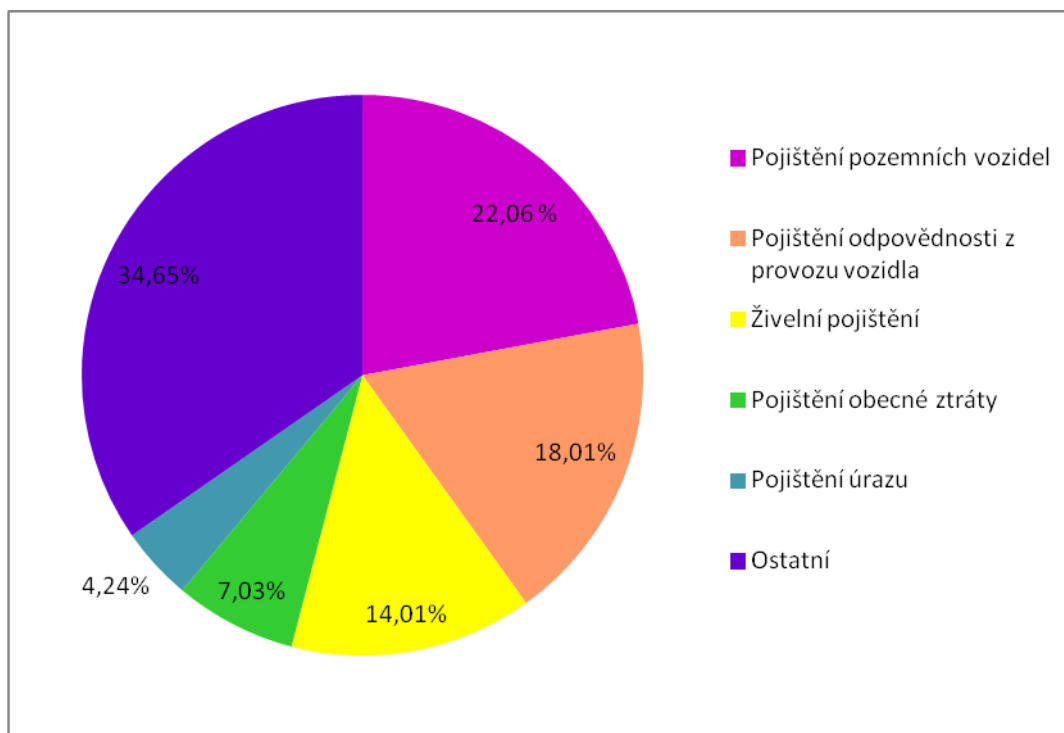
	2009	2010	2011
Životní pojištění	1 807 022 698	2 181 089 906	2 685 565 154
Neživotní pojištění	10 474 365 771	11 949 186 276	14 479 106 669
Celkem	12 281 388 469	14 130 276 182	17 164 671 823

Zdroj: vlastní zpracování (IATA, 2011)

Tabulka potvrzuje fakt, že zájem o pojištění v Turecku neustále stoupá. Zároveň je také patrné, jaký obrovský rozdíl panuje mezi životním a neživotním pojištěním. Neživotní pojištění má neuvěřitelných 84 % na celkovém objemu předepsaného pojistného.

Mezi nejdůležitější komponenty neživotního pojištění patří zejména pojištění vozidel (pojištění pozemních vozidel spolu s pojištěním odpovědnosti z provozu vozidla tvoří více než třetinu neživotního pojištění). Do „prvních pěti“ se v následujícím Obrázku 4 překvapivě

také řadí pojištění úrazu s 4,24 %. Oproti českému trhu neživotního pojištění je ten turecký více diverzifikovaný, čemuž napovídá složka „ostatní“, jež zaujímá třetinu celého trhu.

Obrázek 4: Hlavní složky neživotního pojištění

Zdroj: vlastní zpracování (IAT b), 2011)

4.2 Pojišťovny

Vzrůstající situaci na tureckém pojistném trhu podtrhuje Tabulka 9 zobrazující vzrůstající počty pojistitelů všech pojistných odvětví v Turecku.

Tabulka 9: Vývoj počtu pojišťoven podle zaměření

	2009	2010	2011
Životní pojišťovny	22	24	25
Neživotní pojišťovny	36	38	39
Celkem	58	62	64

Zdroj: vlastní zpracování (IAT a), 2011)

Rok 2009 byl zasažen světovou finanční krizí, ovšem již rok 2010 ukázal opětovnou vzrůstající tendenci, která pokračovala i v roce 2011.

Asociace pojišťoven a zajišťoven v Turecku pokračovala v komunikaci a výměně informací s Evropskou unií a též se zúčastnila Evropskou unií pořádané konference a školení o programu Solvency II. Proces harmonizace s Evropskou unií je jeden z mnoha kroků, kterými se Turecko přibližuje ke vstupu do Evropské unie. (IAT a), 2011)

4.3 Úrazové pojištění

Tato podkapitola vysvětluje, jak je v Turecku vnímáno úrazové pojištění, zmiňuje nejdůležitější statistické údaje týkající se např. počtu pojistných smluv, předepsaného pojistného a tržních podílů jednotlivých pojišťoven nabízejících toto pojištění. V závěru této podkapitoly je objasněn vliv jednotlivých distribučních kanálů na prodej pojištění.

4.3.1 Druhy úrazového pojištění

Statistické údaje týkající se úrazového pojištění turecký statistický úřad dělí na více poddruhů, než na kolik jsme zvyklí v České republice. V Turecku se rozlišují tyto typy úrazového pojištění:

- povinné úrazové pojištění při přepravě osob,
- letecké úrazové pojištění,
- osobní úrazové pojištění,
- dlouhodobé osobní úrazové pojištění.

Situaci na trhu úrazového pojištění v rámci jednotlivých odvětví a z hlediska počtu uzavřených pojistných smluv vystihuje Tabulka 10.

Tabulka 10: Počet pojistných smluv (v ks)

Typy úrazového pojištění	Neživotní	Životní	Celkem
Povinné ÚP při přepravě osob	118 325	0	118 325
Letecké ÚP	333	0	333
Osobní ÚP	4 934 885	824 640	5 759 525
Dlouhodobé osobní ÚP	-1 070	1	-1 069
Celkem	5 052 473	824 641	5 877 114

Zdroj: vlastní zpracování (IAT b), 2011)

4.3.2 Podíl úrazového pojištění na neživotním pojištění

Tato část porovnává předepsané pojistné u úrazového pojištění v rámci celého neživotního odvětví. Z Tabulky 11 můžeme sledovat klesající podíl úrazového pojištění.

Tabulka 11: Vývoj předepsaného smluvního pojistného (TRY)

	2009	2010	2011
Neživotní pojištění	10 474 365 771	11 949 186 276	14 479 106 669
Úrazové pojištění	534 836 843	598 411 610	662 742 908
Podíl úrazového pojištění v neživotním pojištění	5,11 %	5,01 %	4,58 %

Zdroj: vlastní zpracování (IAT a), 2011)

4.3.3 Pojišťovny nabízející úrazové pojištění

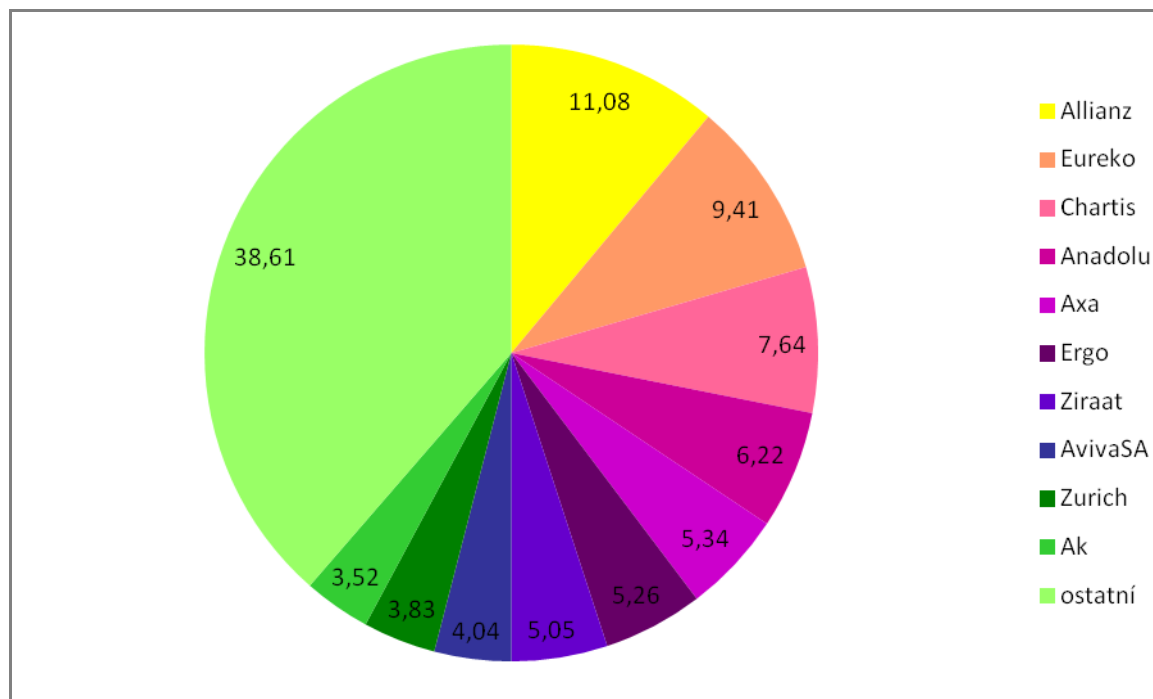
V roce 2011 na trhu úrazového pojištění nabízelo své služby celkem 57 pojišťoven. Tento počet představoval vzrůstající tendenci z minulých let. V následující Tabulce 12 je seřazeno 10 nejúspěšnějších pojistitelů v rámci úrazového pojištění. Nejvyšší tržní podíly mají pojišťovny Allianz Sigorta A.Ş. (dále jen Allianz) a Eureka Sigorta A.Ş. (dále jen Eureka), ovšem klesající tendence růstu znamená budoucí ztrátu jejich postavení na trhu. Naopak vysokým růstem se mohou chlubit společnosti Chartis Sigorta A.Ş. (dále jen Chartis) a především pojišťovna Ziraat Sigorta A.Ş., jež zaznamenala dokonce téměř 70% nárůst. (IAT a), 2011)

Tabulka 12: Prvních 10 pojišťoven na trhu úrazového pojištění

Pořadí	Pojišťovna	Celkové pojistné (TRY)	Tržní podíl (%)	Růst (%)
1	Allianz	73 460 553	11,08	-4,39
2	Eureko	62 436 238	9,41	-23,23
3	Chartis	50 676 925	7,64	29,80
4	Anadolu	41 226 621	6,22	11,31
5	Axa	35 433 714	5,34	27,44
6	Ergo	34 885 184	5,26	11,16
7	Ziraat	33 474 895	5,05	68,26
8	AvivaSA	26 784 037	4,04	-13,48
9	Zurich	25 388 924	3,83	- 3,70
10	Ak	23 344 850	3,52	15,98
Prvních 10 celkem		407 111 942	61,39	4,18

Zdroj: vlastní zpracování (IAT a), 2011)

Z předchozí tabulky vyplývá, jak jsou tržní podíly rovnoměrně rozloženy, což Obrázek 5 jen zdůrazňuje. Navíc je z něj patrný i fakt, jak velká část trhu připadá na menší pojišťovny – více než 40 %, na rozdíl od situace v České republice, kde zbývající část trhu zaujímá pouze 7,2 %.

Obrázek 5: Podíl na trhu úrazového pojištění

Zdroj: vlastní zpracování (IAT a), 2011)

4.3.4 Předepsané pojistné

Pojem předepsané pojistné je rozdělen do dvou částí, a to přímé a nepřímé pojistné:

- **přímé** pojistné představuje pojistitelovu celkovou částku předepsaného pojistného bez příspěvku na pojistném postoupeném zajistiteli,
- **nepřímé** pojistné znázorňuje příspěvek zajistiteli.

Tabulka 13 je rozdělena právě podle těchto dvou oblastí, nikoli podle oblasti životního či neživotního pojištění, jak tomu bylo ve většině předchozích členění. Toto členění je zobrazeno v dolní části tabulky. Za povšimnutí stojí fakt, že neživotní pojišťovny mají průměrně více než pětikrát vyšší předepsané pojistné než životní pojišťovny. Pokud vezmeme v úvahu celkové hodnoty, můžeme vidět, že úrazové pojištění zaujímá v rámci neživotního pojištění zhruba 4,5 %. Pokud tento údaj porovnáme se situací na českém pojistném trhu, má úrazové pojištění v Turecku o jedno procento lepší postavení než v České republice.

Tabulka 13: Celkové částky předepsaného pojistného (TRY)

Předepsané pojistné	Přímé	Nepřímé	Celkem
Povinné ÚP při přepravě osob	34 412 664	11 312	34 423 976
Letecké ÚP	3 797 743	7 342	3 805 085
Osobní ÚP	617 616 383	6 945 735	624 562 118
Dlouhodobé osobní ÚP	399 866	-	399 866
ÚP celkem	656 226 657	6 964 388	663 191 045
Neživotní	14 158 250 692	329 117 394	14 487 368 085
Životní	2 637 763 608	47 920 060	2 685 683 668
Celkem	16 796 014 300	377 037 454	17 173 051 753

Zdroj: vlastní zpracování (IAT b), 2011)

4.3.5 Distribuční kanály

Tato část se zabývá členěním úrazového pojištění podle distribučních kanálů, což obecně znamená, jak či kým bylo pojištění prodáno. Přestože české statistiky se členěním úrazového pojištění dle distribučních kanálů nezabývají, zmíním se o tomto členění v sekci tureckého pojištění úrazu.

Následující Tabulky 14 až 16 pojednávají o úspěšnosti prodeje v rámci jednotlivých distribučních kanálů. První tabulka se zaměřuje na podíly životního, neživotního a samozřejmě také úrazového pojištění v rámci prodeje v životních pojišťovnách. Tabulka 7 porovnává totéž, ale v podmínkách neživotních pojišťoven. Poslední tabulka udává souhrnné údaje.

Tabulka 14: Distribuční kanály (životní pojišťovny)

	Přímý prodej	Pobočky	Banky	Zprostředkovatelé
Úrazové pojištění	22,71 %	24,30 %	52,33 %	0,66 %
Neživotní pojištění	23,75 %	33,41 %	12,53 %	30,31 %
Životní pojištění	10,45 %	13,69 %	75,29 %	0,57 %
Celkem	12,41 %	16,60 %	66,04 %	4,96 %

Zdroj: vlastní zpracování (IAT b), 2011)

Tabulka 15: Distribuční kanály (neživotní pojišťovny)

	Přímý prodej	Pobočky	Banky	Zprostředkovatelé
Úrazové pojištění	4,14 %	44,19 %	45,76 %	5,92 %
Neživotní pojištění	7,12 %	68,57 %	13,59 %	10,72 %
Životní pojištění	100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Celkem	7,12 %	68,57 %	13,59 %	10,72 %

Zdroj: vlastní zpracování (IAT b), 2011)

Tabulka 16: Distribuční kanály (souhrn)

	Přímý prodej	Pobočky	Banky	Zprostředkovatelé
Úrazové pojištění	7,25 %	40,85 %	46,86 %	5,04 %
Neživotní pojištění	7,66 %	67,44 %	13,56 %	11,35 %
Životní pojištění	10,45 %	13,69 %	75,29 %	0,57 %
Celkem	8,09 %	59,04 %	23,21 %	9,66 %

Zdroj: vlastní zpracování (IAT b), 2011)

Z výše uvedených tabulek můžeme vyčíst, jak distribuční kanály ovlivňují prodej pojištění. V celkovém přehledu hlavní podíl s téměř 60 % zaujímá prodej přes pobočky pojišťoven, na druhém místě, se značným odstupem, je bankovní prodej. Podstatný je ale rozdíl mezi životními a neživotními pojišťovnami. Zatímco u neživotního pojištění převládá prodej skrze pobočky (67 %), životní pojištění ze tří čtvrtin zastupuje prodej v bankách. Proč tomu tak je, vysvětluje profesor Kandir takto: „*Pojištění v Turecku prochází velkým rozvojem. Zatím jsme v situaci, kdy neživotní pojištění převládá nad životním, statistiky ale dokazují pozvolné vyrovnávání. Podle mého názoru jsou vysoké hodnoty prodeje životního pojištění skrze bankovní pobočky dány především povinností uzavřít pojistku při žádosti o úvěr či hypotéku, což také souvisí s rozvojem v oblasti trhu nemovitostí.*“

Co se týče úrazového pojištění, nejvyšší hodnoty představuje bankovní prodej, ať už se jedná o životní či neživotní pojišťovny. Úrazové pojištění, jako samostatný produkt, už se uzavírá jen velmi zřídka, je ale velmi oblíbené coby připojištění pro držitele platebních karet, obzvláště pro jeho cenovou dostupnost a široké pojistné krytí.

5. Ekonomické podmínky

Pro kvalitní porovnání pojistných trhů a jednotlivých pojistných produktů je nezbytné zaměřit se také na ekonomickou situaci v obou zemích. Toto porovnání nejlépe vystihují ekonomické indikátory a statistiky poukazující na životní úroveň a sílu ekonomiky daných zemí.

Následující podkapitoly 5.1 a 5.3 jsou rozděleny na tři části. První hodnotí situaci v České republice, druhá v Turecku a třetí porovnává data obou zemí. Týkají se především těchto ukazatelů:

- indexu lidského rozvoje,
- kupní síly peněz,
- minimální mzdy.

Tyto statistiky umožňují porovnat životní standardy nejen v jednotlivých zemích, ale i v rámci celosvětového průměru, popř. v rámci Evropské unie. Stručný přehled přináší závěr této kapitoly.

5.1 Index lidského rozvoje

Index lidského rozvoje, jenž je často označován anglickou zkratkou HDI (Human Development Index), vyjadřuje kvalitu lidského života kombinací několika indikátorů z různých oblastí lidského života. Především se pak jedná o tyto tři nejvýznamnější údaje:

- zdraví,
- vzdělání,
- bohatství.

Index je sestaven z průměrné očekávané délky života při narození, úrovně vzdělanosti, jež je určena jako podíl gramotného obyvatelstva a jako kombinovaný podíl populace z příslušné věkové skupiny navštěvující školy prvního, druhého a třetího stupně. Třetí složku, bohatství, zastupuje hmotná životní úroveň, jež tvoří hrubý domácí produkt na osobu v USD v přepočtu na paritu kupní síly. (HOZ, 2013)

Všechny zkoumané jevy jsou vyjádřeny na škále od 0 do 1, což umožňuje srovnání v mezinárodním měřítku. Toto rozmezí se pak dále člení na různě vysoké úrovně lidského rozvoje, které lépe vystihuje Tabulka 17.

Tabulka 17: Úrovně lidského rozvoje

Úroveň lidského rozvoje	Hranice
Velmi vysoká	0,904
Vysoká	0,755
Střední	0,636
Nízká	0,464

Zdroj: vlastní zpracování (HDR a), 2012)

Tento dnes již známý pojem poprvé předložil pákistánský ekonom Mahbub ul Haq ve Zprávě o lidském rozvoji v roce 1990. Později tuto statistiku převzala Organizace spojených států, jež ji každoročně zahrnuje do svých výročních zpráv. (HDR, 2013)

5.1.1 Index lidského rozvoje v České republice

Česká republika se v roce 2011 umístila na 28. místě v celosvětovém řebříčku. S indexem 0,872 se řadí do skupiny zemí s vysokou úrovní lidského rozvoje. Následující Tabulka 18 zobrazuje jednotlivé indikátory lidského rozvoje.

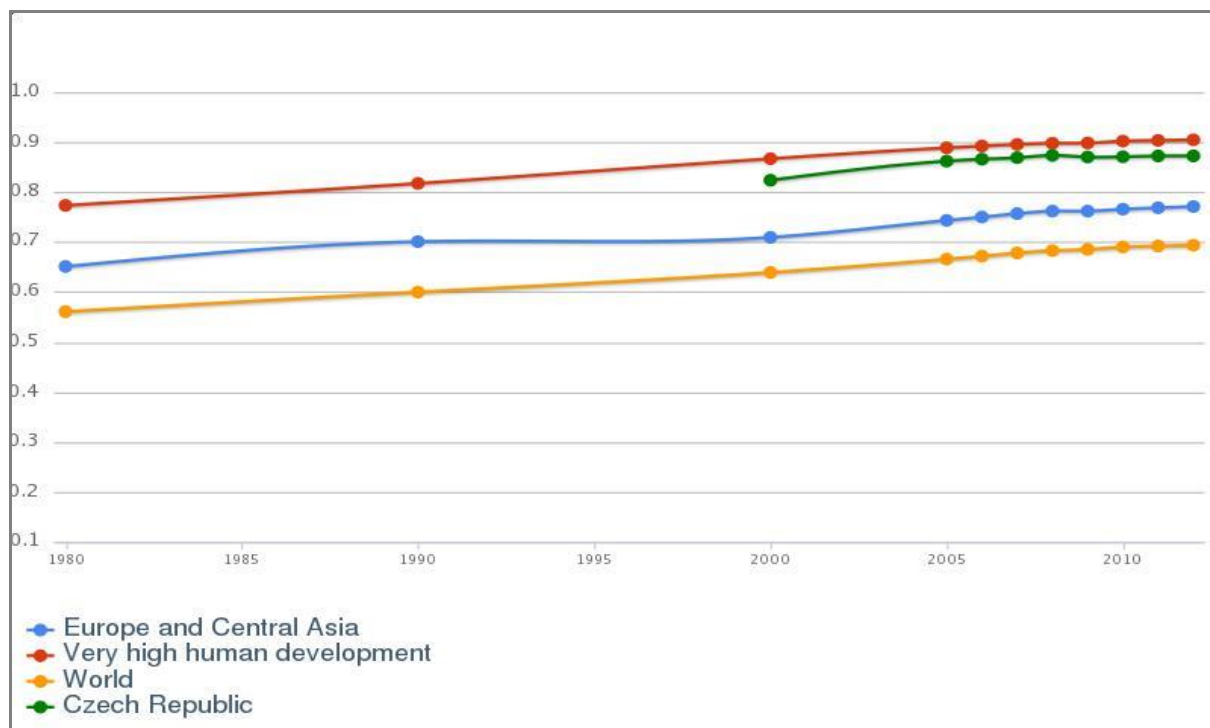
Tabulka 18: Indikátory lidského rozvoje v České republice

Ukazatel	Popis	Hodnota
Zdraví	Naděje dožití při narození (v letech)	77,8
Vzdělání	Průměrný počet let školní docházky (v letech)	12,3
Příjem	Hrubý národní důchod (dále jen HND) na obyvatele podle parity kupní síly (mezinárodní konstanta z roku 2005, v \$)	22 067
Nerovnost	Nerovnost upravená hodnotou HND	0,826
Chudoba	Index multidimenzionální chudoby (%)	0,010
Pohlaví	Index nerovnosti pohlaví	0,122
Udržitelnost	Emise oxidu uhličitého na obyvatele (v tunách)	11,2
Demografie	Obyvatelstvo celkem (v tisících)	10 565,7
Kompozitní indexy	Nezisková hodnota HDI	0,913
Inovace a technologie	Pevné a mobilní telefonní sítě (na 100 osob)	159,7
Obchod, ekonomika a příjmy	Index příjmů	0,797

Zdroj: vlastní zpracování (HDR b), 2012)

Zatímco předchozí tabulka vyjadřuje data v číslech, následující Obrázek 6 vystihuje porovnání situace v České republice oproti světovým průměrům. Data týkající se České

republiky jsou porovnávána od roku 2000 a lze z nich snadno vyčíst, jak těsně kopírují hranici velmi vysoké úrovně lidského rozvoje a také to, v jak dobré situaci, tedy nad průměrem světovým i evropsko-asijským, se Česká republika nachází.

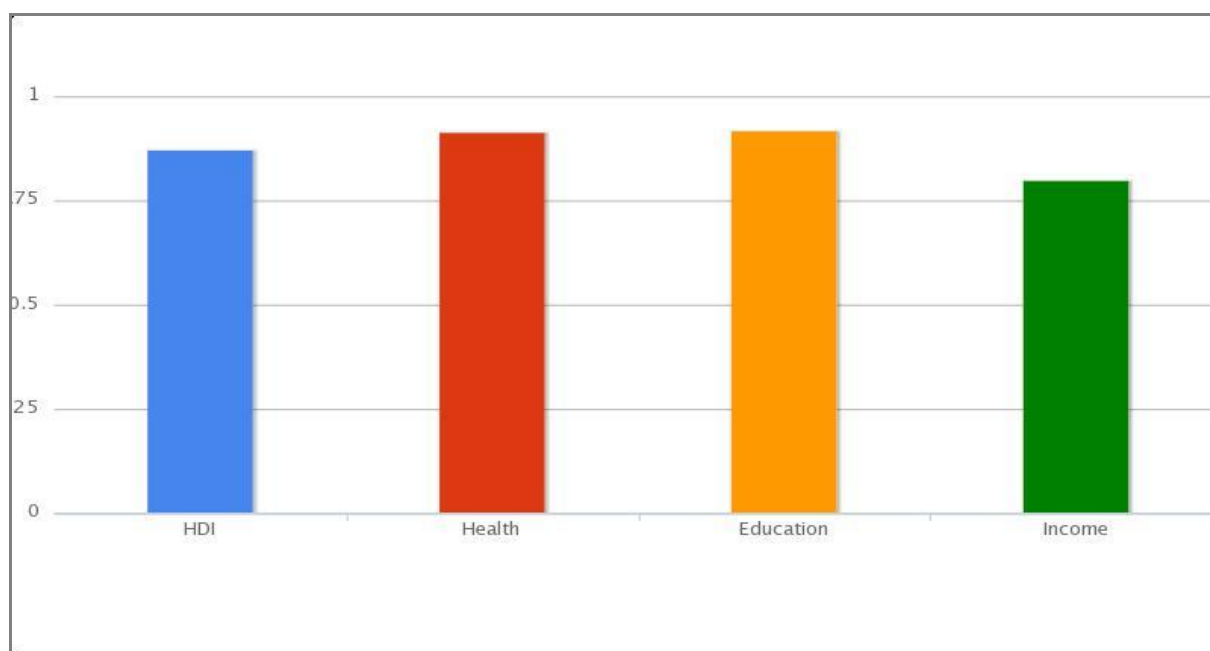

Obrázek 6: Index lidského rozvoje v České republice a ve světě
Zdroj: (HDR b), 2012)

Legenda:

- modrá křivka: Evropa a centrální Asie,
- červená křivka: velmi vysoká úroveň lidského rozvoje
- žlutá křivka: světový průměr,
- zelená křivka: Česká republika.

Obrázek 7 demonstruje úrovně tří hlavních pilířů indexu lidského rozvoje. Legenda a hodnoty jsou zobrazeny v Tabulce 19.

Obrázek 7: Zdraví, vzdělání a příjem v České republice

Zdroj: HDR b), 2012

Tabulka 19: Zdraví, vzdělání a příjem v České republice

Sloupec	Modrý	Červený	Žlutý	Zelený
Legenda	Index lidského rozvoje	Zdraví	Vzdělání	Bohatství
Hodnota	0,872	0,912	0,916	0,797

Zdroj: vlastní zpracování (HDR b), 2012)

Z výše uvedených zdrojů vyplývá, jak je tvořen index lidského rozvoje v České republice. Zatímco příjmy celkový index snižují, vzdělanost populace a očekávanou průměrnou délku dožití lze evaluovat velmi kladně.

5.1.2 Index lidského rozvoje v Turecku

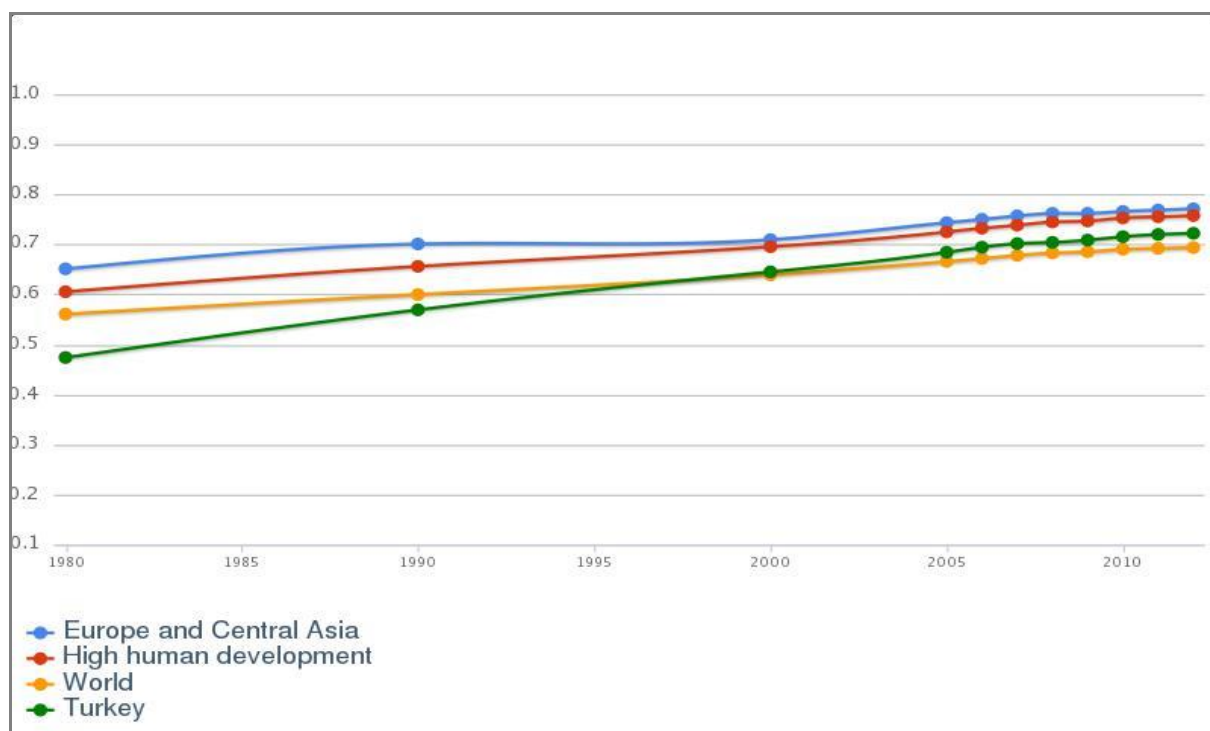
Turecko se v roce 2011 s indexem 0,720 zařadilo na 90. příčku. Tak jako v předchozím oddílu, tak i zde Tabulka 20 zachycuje hodnoty jednotlivých indikátorů lidského rozvoje.

Tabulka 20: Indikátory lidského rozvoje v Turecku

Ukazatel	Popis	Hodnota
Zdraví	Naděje dožití při narození (v letech)	74,2
Vzdělání	Průměrný počet let školní docházky (v letech)	6,5
Příjem	HND na obyvatele podle parity kupní síly (mezinárodní konstanta z roku 2005, v \$)	13 710
Nerovnost	Nerovnost upravená hodnotou HND	0,560
Chudoba	Index multidimenzionální chudoby (%)	0,028
Pohlaví	Index nerovnosti pohlaví	0,366
Udržitelnost	Emise oxidu uhličitého na obyvatele (v tunách)	4,0
Demografie	Obyvatelstvo celkem (v tisících)	74 508,8
Kompozitní indexy	Nezisková hodnota HDI	0,720
Inovace a technologie	Pevné a mobilní telefonní sítě (na 100 osob)	107,2
Obchod, ekonomika a příjmy	Index příjmů	0,726

Zdroj: vlastní zpracování (HDR c), 2012)

Ještě v 90. letech se index pohyboval pod světovým průměrem, ovšem s rokem 2000 tento průměr přesáhl, nicméně stále se ještě nachází pod hranicí vysoké úrovně lidského rozvoje. Lépe situaci zobrazuje Obrázek 8.

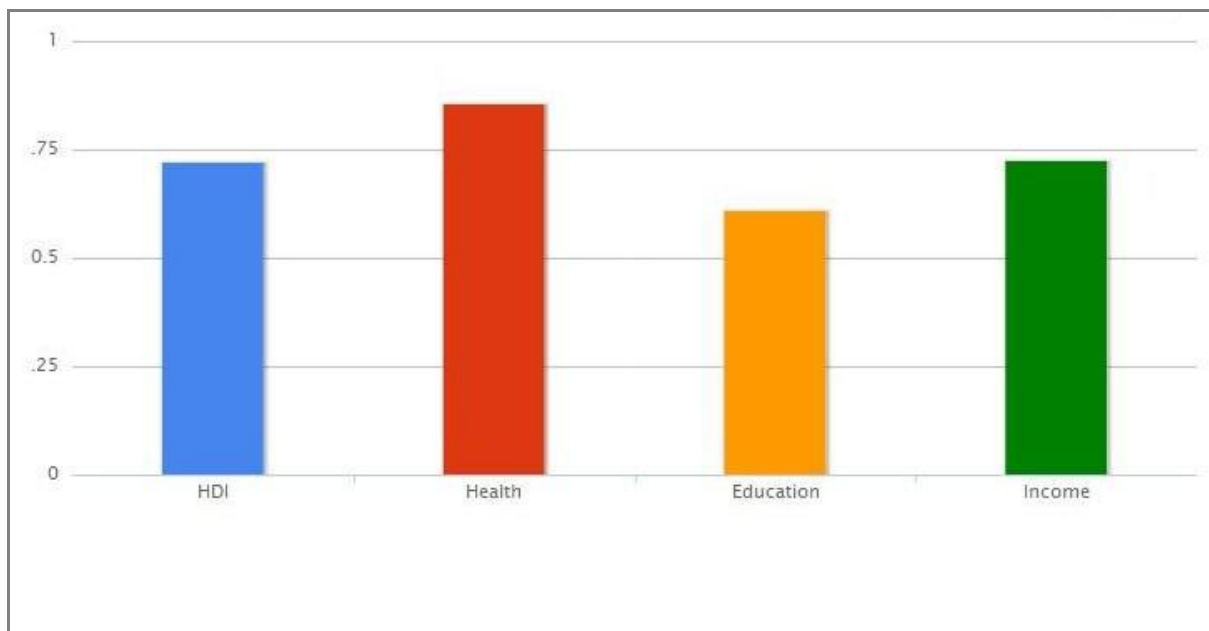

Obrázek 8: Index lidského rozvoje v Turecku a ve světě

Zdroj: (HDR c), 2012)

Obrázek 9 a Tabulka 21 zobrazují stav jednotlivých pilířů. Sloupec zdraví, představující průměrnou očekávanou délku života, je na vysoké úrovni, ovšem bohatství přepočtené na jednoho obyvatele a především vzdělanost celkový index snižují a tím řadí Turecko mezi země se střední úrovní lidského rozvoje.

Obrázek 9: Zdraví, vzdělání a příjem v Turecku

Zdroj: (HDR c), 2012)

Tabulka 21: Zdraví, vzdělání a příjem v Turecku

Sloupec	Modrý	Červený	Žlutý	Zelený
Legenda	Index lidského rozvoje	Zdraví	Vzdělání	Bohatství
Hodnota	0,720	0,855	0,608	0,726

Zdroj: vlastní zpracování (HDR c), 2012)

5.1.3 Porovnání

Tabulka 22 poskytuje souhrnné srovnání vybraných údajů z předchozích dvou oddílů. Turecko dosahuje více než sedminásobné populace, ostatní údaje ovšem hovoří ve prospěch České republiky.

Tabulka 22: Srovnání jednotlivých položek indexu lidského rozvoje

Ukazatel	Hodnota	
	Česká republika	Turecko
Index lidského rozvoje	0,872	0,720
Pořadí	28	90
Úroveň lidského rozvoje	Vysoká	Střední
Index zdraví	0,912	0,855
Index vzdělání	0,916	0,608
Index bohatství	0,797	0,726
Populace (v tis.)	10 565,7	74 508,8
Naděje na dožití	77,8	74,2

Zdroj: vlastní zpracování (HDR b), 2012 a HDR c), 2012)

5.2 Kupní síla peněz

Ukazatele kupní síly peněz, též známé pod mezinárodními zkratkami PPP (Purchasing Power Parity) a PPS (Purchasing Power Standard), jsou významné ekonomické indikátory udávající rozdíly cenových hladin napříč zeměmi. Vyjadřují množství zboží a služeb (spotřební koš), které lze pořídit za určité množství peněžních jednotek při dané cenové hladině.

Indikátory jsou využívány jako kurz pro přepočet národní měny na měnu společnou, jež eliminuje vliv rozdílů v cenových hladinách mezi zeměmi. (EUROSTAT a), 2013)

5.2.1 Parita kupní síly

Parita kupní síly (dále jen PPP) udává, za kolik jednotek měny lze pořídit dané množství zboží a služeb v různých zemích. Ukazatel PPP je využíván především pro přenesení souhrnných ukazatelů národních účtů v různých zemích na srovnatelnou úroveň. Další využití je v porovnání hrubých domácích produktů v podmínkách stejné cenové hladiny, umožňuje tedy zobrazit pouze rozdíly ve skutečném objemu ekonomiky. Přehled za poslední tři roky podává Tabulka 23. (EUROSTAT a), 2013)

Tabulka 23: PPP

	2009	2010	2011
Evropská unie (€)	1,0000	1,0000	1,0000
Česká republika (Kč)	18,4632	18,4920	18,0900
Turecko (TRY)	1,21159	1,23870	1,34091

Zdroj: vlastní zpracování (EUROSTAT b), 2013)

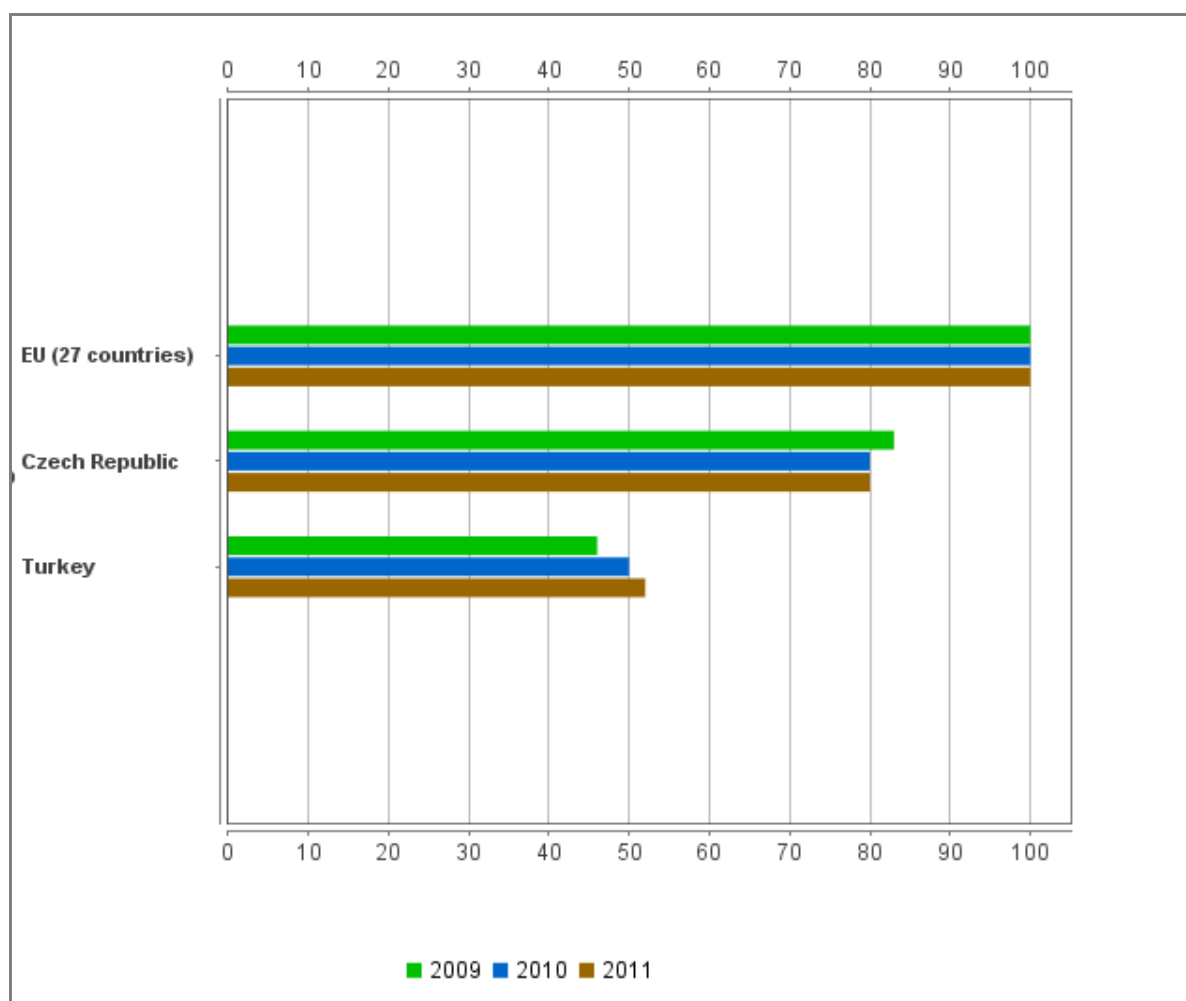
5.2.2 Standard kupní síly

Standard kupní síly (dále jen PPS) je odvozený ukazatel z PPP vyjadřující skutečné výdaje ve společné měně. Pokud hrubý domácí produkt dále vydělíme počtem obyvatel v dané zemi, dostaneme relativní údaj poskytující informace o životní úrovni obyvatel v jednotlivých zemích. Tyto údaje jsou zahrnuty v Tabulce 24, grafické znázornění poskytuje Obrázek 10, z něhož je patrný lehký pokles v České republice a trvalý růst ekonomiky turecké.

Tabulka 24: Hrubý domácí produkt na obyvatele v PPS

	2009	2010	2011
Evropská unie	100	100	100
Česká republika	83	80	80
Turecko	45	50	52

Zdroj: vlastní zpracování (EUROSTAT c), 2013)

Obrázek 10: Hrubý domácí produkt na obyvatele v PPS

Zdroj: (EUROSTAT c), 2013)

5.2.3 Komparativní cenové úrovně

V Tabulce 25 jsou obsaženy výsledky dílčích cenových úrovní v předchozích letech. Cenová úroveň v Turecku je nepatrně nižší, což znamená dostupnější zboží a služby, oproti předchozím ukazatelům jsou zde ovšem výsledky České republiky a Turecka téměř srovnatelné.

Tabulka 25: Komparativní cenové úrovně

	2009	2010	2011
Evropská unie	100	100	100
Česká republika	73,0	75,6	76,5
Turecko	63,3	70,6	64,1

Zdroj: vlastní zpracování (EUROSTAT d), 2013)

5.3 Minimální mzdy

Pojem minimální mzdy vydávané Eurostatem podávají informace o měsíčních minimálních příjmech v jednotlivých zemích. Shromážděná data se publikují vždy k 1. lednu následujícího roku. V některých zemích nejsou základní mzdová minima tvořena měsíčním paušálem, ale např. hodinovou nebo týdenní mzdou. Údaje z těchto zemí jsou proto následně převedeny v měsíční částky. Minimální mzdy jsou většinou dány zákonem, ovšem často jsou vytvářeny také jako výsledek konzultace s partnery v sociální oblasti, anebo přímo s národní mezisortní dohodou. Národní minimální mzdy obvykle platí pro všechny zaměstnance nebo alespoň většinu zeměstanců v zemi. Minimální mzdy jsou udávány jako hrubé, tudíž ještě před srážkou daně z příjmu a před benefity ze sociálního zabezpečení. Tyto odpočty se liší v každé zemi, proto se statistiky, pro lepší porovnání, uvádějí bez nich. (EUROSTAT e), 2013)

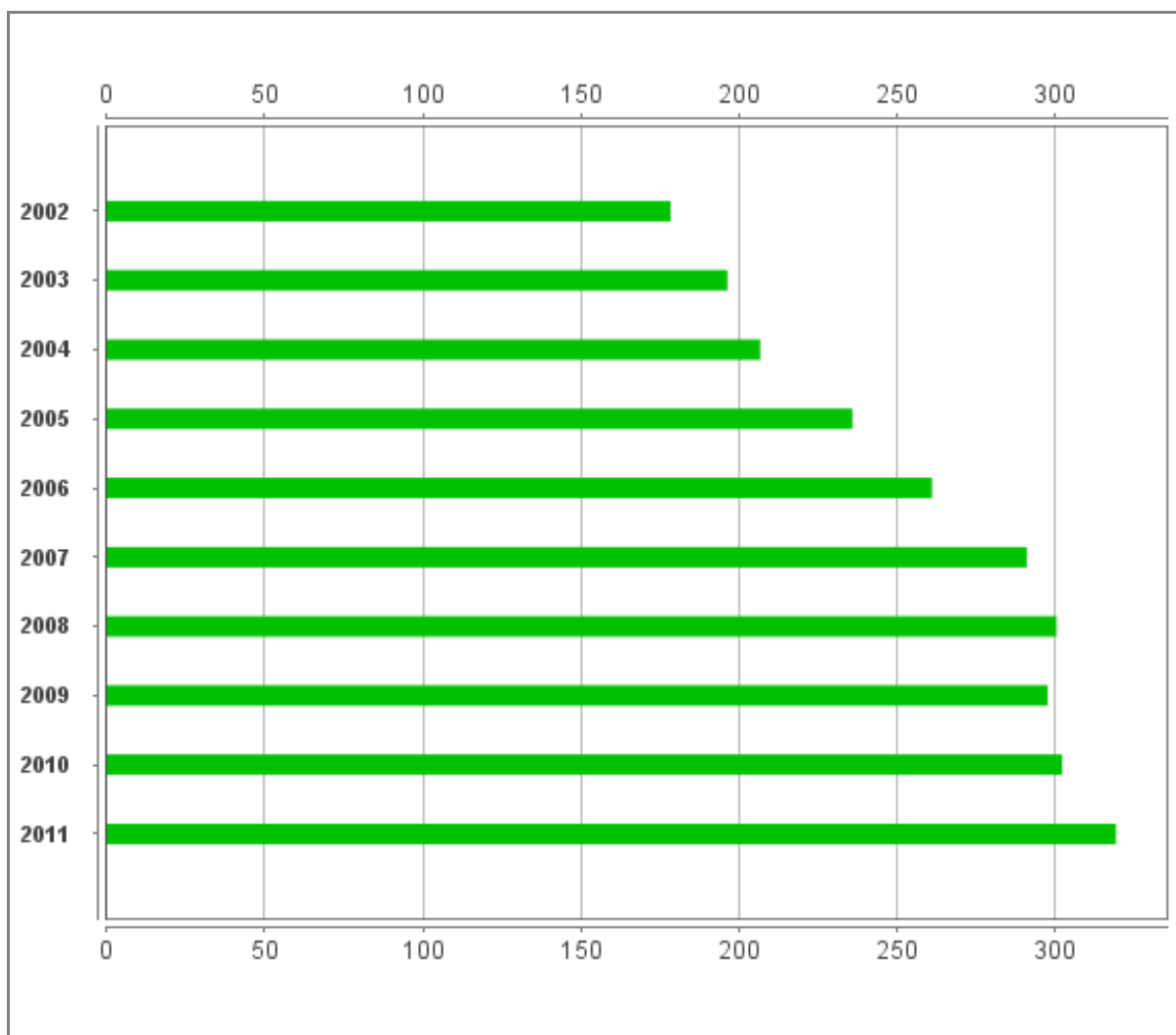
5.3.1 Minimální mzdy v České republice

Přehled o vývoji minimálních mezd v České republice udává Tabulka 26, jež zobrazuje data od roku 2002. Přehlednější údaje jsou vykresleny v Obrázku 11, na němž lze pozorovat s výjimkou v roce 2009 konstatní růst minimálních mezd.

Tabulka 26: Vývoj minimálních mezd v České republice v letech 2002–2011

Rok	Minimální mzdy (€)
2002	178,34
2003	196,35
2004	206,73
2005	235,85
2006	261,03
2007	291,07
2008	300,44
2009	297,67
2010	302,19
2011	319,22

Zdroj: vlastní zpracování (EUROSTAT f), 2013)

Obrázek 11: Vývoj minimálních mezd v České republice v letech 2002–2011

Zdroj: (EUROSTATf), 2013)

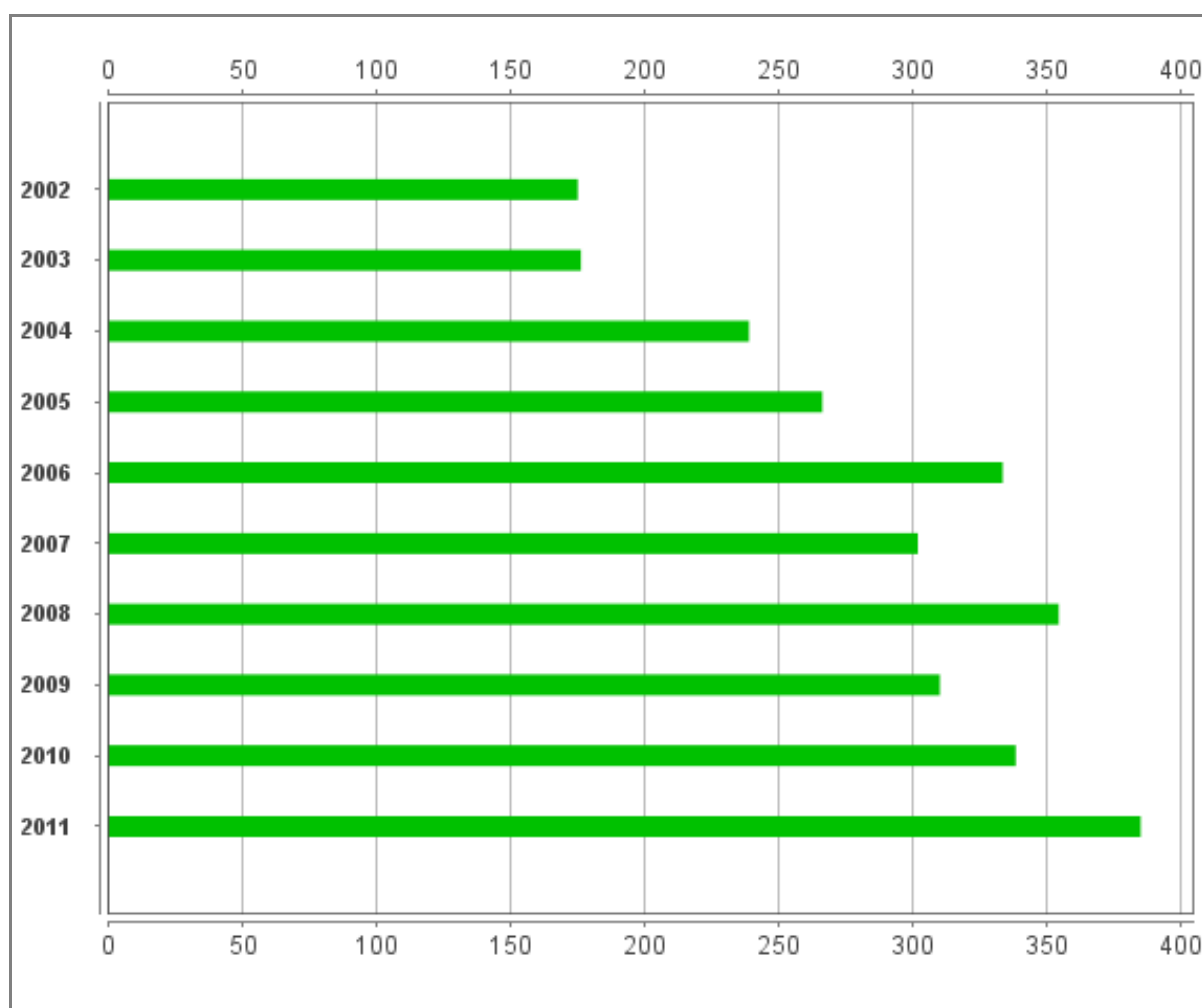
5.3.2 Minimální mzdy v Turecku

Konkrétní údaje o stavu minimálních mezd v Turecku jsou obsaženy v nadcházející Tabulce 27 a Obrázku 12. Na první pohled je patrné, že minimální mzdy v Turecku značně kolísají, což může být dáno nestabilní ekonomickou situací nebo také častými změnami v zákonech či vyhláškách upravujících minimální příjmy.

Tabulka 27: Vývoj minimálních mezd v Turecku v letech 2002 –2011

Rok	Minimální mzdy (€)
2002	174,87
2003	176,06
2004	238,77
2005	266,15
2006	333,46
2007	301,77
2008	354,34
2009	309,94
2010	338,33
2011	384,89

Zdroj: vlastní zpracování (EUROSTAT f), 2013)

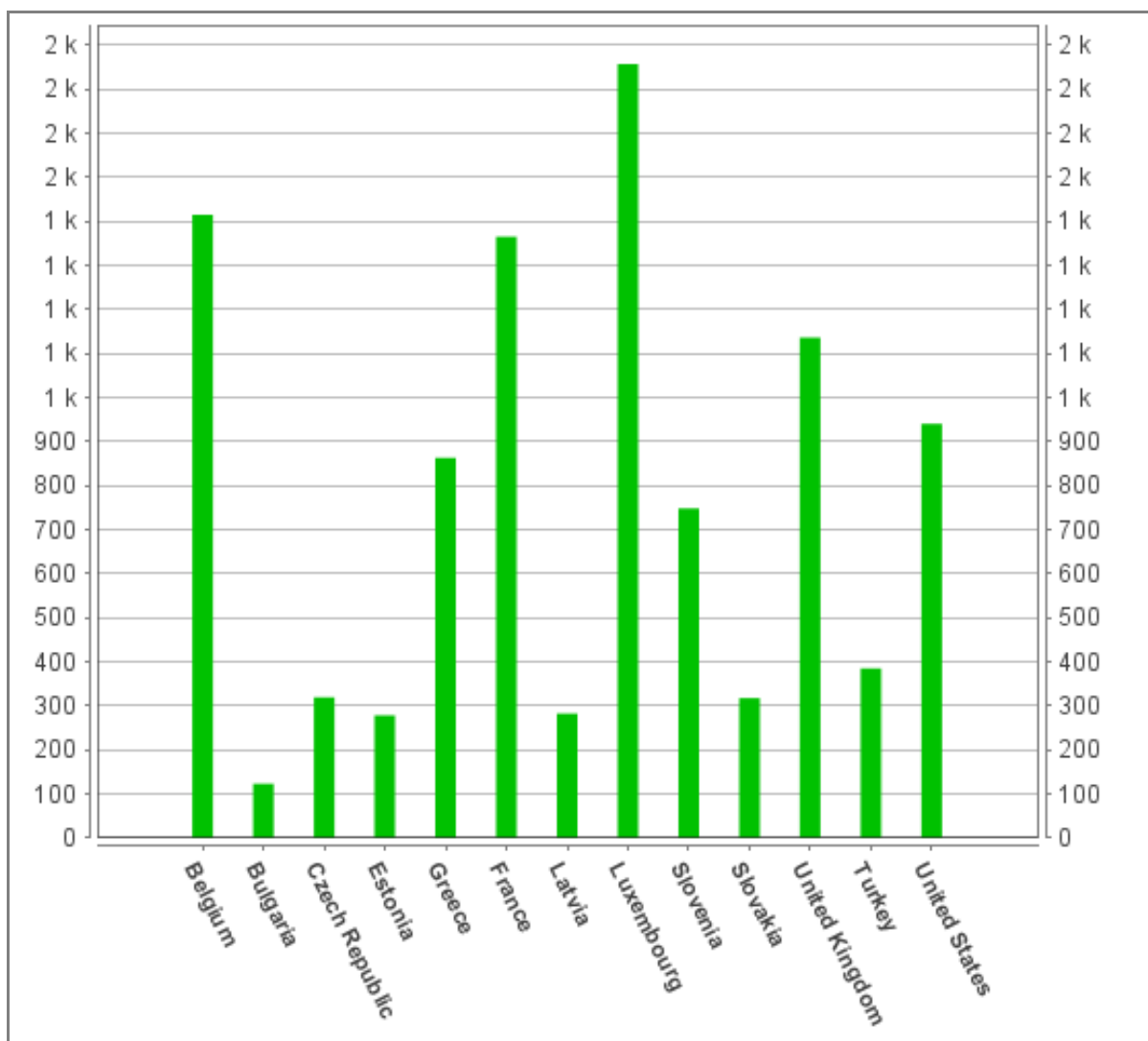
Obrázek 12: Vývoj minimálních mezd v Turecku v letech 2002–2011

Zdroj: (EUROSTAT f), 2013)

5.3.3 Porovnání

Ačkoli ještě na začátku tisíciletí byly minimální mzdy v České republice stanoveny na vyšší úrovni než v Turecku, již od roku 2004 je tomu naopak. Přestože se situace v Turecku zdá být nestabilní, dlouhodobá tendence je vzrůstající, a to tempem mnohem vyšším než v České republice. V roce 2011 dosahovaly minimální příjmy v Turecku o 66 € více než u nás. Pro porovnání je uveden Obrázek 13, kde kromě České republiky a Turecka jsou i další státy z Evropy, a také je uveden údaj o situaci minimálních mezd ve Spojených státech amerických. Z grafu je patrné, že minimální mzdy kopírují ekonomickou úroveň jednotlivých států, absolutně nejvyšší minimální mzdy jsou v Lucembursku, kde v roce 2011 dosáhly úrovně 1 757,56 €, což je pětikrát více než v České republice.

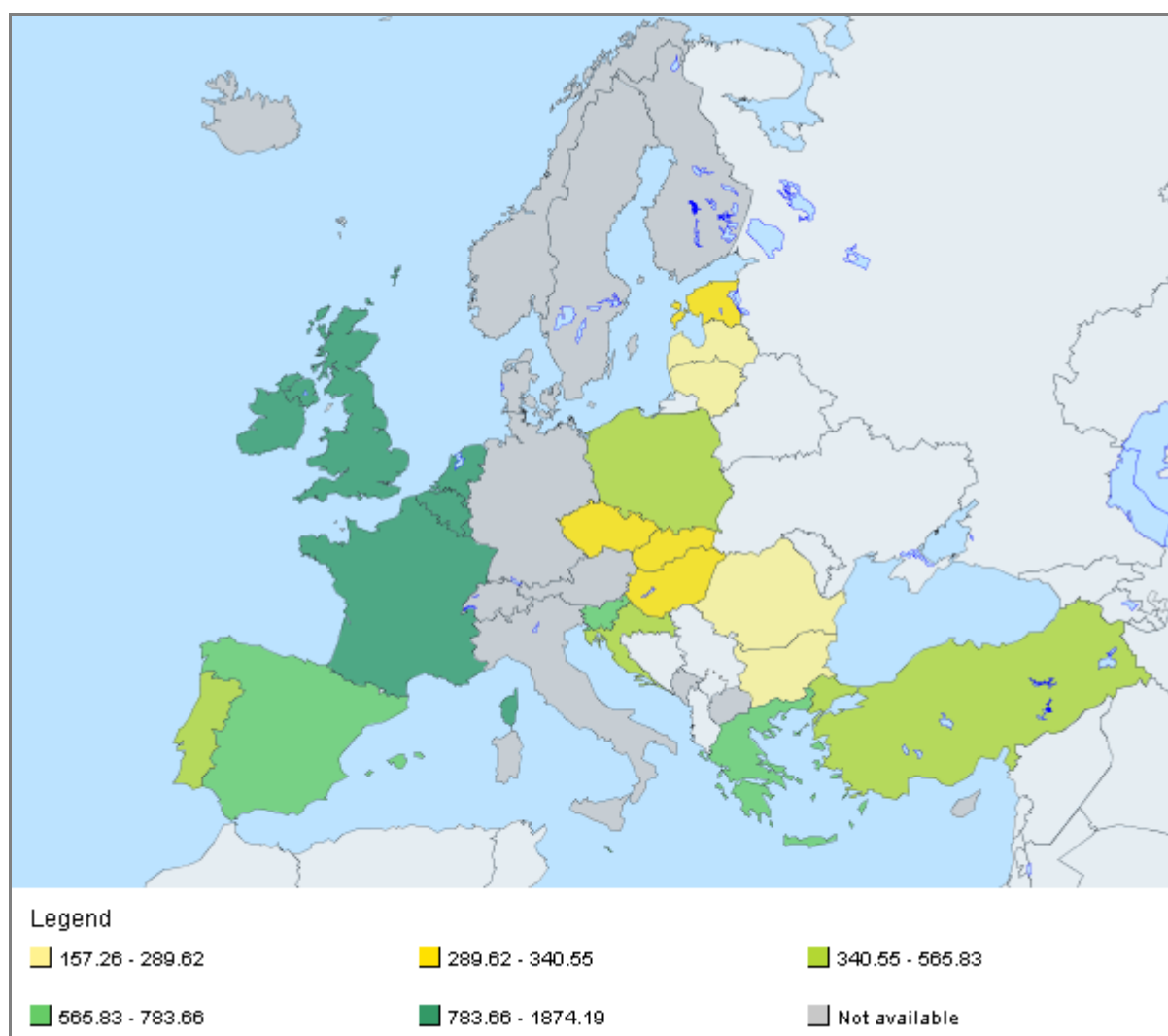

Obrázek 13: Minimální mzdy ve vybraných zemích v roce 2011

Zdroj: (EUROSTAT f), 2013)

Za zmínku stojí fakt, že v některých zemích minimální mzdy nejsou dané zákonem, neexistují pro ně tedy žádné statistiky, podle následujícího Obrázku 14 je zřejmé, že se jedná o vyspělé státy severní Evropy, Německo, Švýcarsko, Rakousko, Itálii a další. Z mapy je také patrné, že vysoká životní úroveň (podle úrovně minimálních mezd) panuje ve Francii, Velké Británii, zemích Beneluxu. Vysoké úrovně jsou ale také v zemích zmítaných krizí, jako je Španělsko a především Řecko. Z toho lze vyvodit, že právní předpisy ještě nestačily zareagovat na zhoršující se ekonomickou situaci, anebo byly potlačeny protesty. Dalším faktem je, že hodnota minimálních mezd se směrem na východ snižuje, výjimku tvoří právě Turecko, jehož ekonomická situace se rok od roku zlepšuje, proto rostou i minimální mzdy.

Obrázek 14: Situace v Evropě
 Zdroj: (EUROSTAT f), 2013)

5.4 Porovnání ekonomické situace v obou zemích

Závěrečná část páté kapitoly přináší souhrnné informace o ekonomických podmínkách České republiky a Turecka, jež budou nezbytné pro závěrečné porovnání konkrétních produktů úrazového pojištění.

Nejpřehlednější formu porovnání nabízí Tabulka 28, jež v sobě obsahuje výše zmíněné výsledky týkající se indexu lidského rozvoje, cenových úrovní a minimálních mezd.

Tabulka 28: Porovnání ekonomických podmínek

Ukazatel	Hodnota	
	Česká republika	Turecko
Index lidského rozvoje	0,872	0,720
Pořadí	28	90
Úroveň lidského rozvoje	Vysoká	Střední
Index zdraví	0,912	0,855
Index vzdělání	0,916	0,608
Index bohatství	0,797	0,726
Populace (v tis.)	10 565,7	74 508,8
Hrubý domácí produkt na obyvatele v PPS	80	52
Minimální mzdy (€)	319,22	384,89

Zdroj: vlastní zpracování (HDR b), 2012, HDR c), 2012, EUROSTAT c), 2013 a EUROSTAT f), 2013)

Index lidského rozvoje, včetně jeho dílčích indexů, je v České republice o úroveň výš než v Turecku. Zatímco Česká republika se blíží hranici velmi vysoké úrovně lidského rozvoje, Turecko se nachází v pásmu úrovně střední. Ukazatel hrubého domácího produktu na obyvatele v PPS je v České republice výrazně vyšší (o téměř 50 % než v Turecku), což jen potvrzuje vypovídací hodnotu indexu bohatství, která je v našich podmínkách též na vyšší úrovni. Protože indexy kupní síly peněz, kam se řadí i PPS, popř. odvozený ukazatel hrubého domácího produktu na obyvatele v PPS, mají vyšší hodnoty, můžeme předpokládat i vyšší ceny pojišťovacích služeb v České republice než v Turecku. Konkrétně 80 ku 52, jednotkový poměr potom zobrazuje vztah (3):

$$1 : 0,65. \quad (3)$$

Pojem minimální mzdy vykazuje výrazně větší hodnoty v Turecku, kde za poslední tři roky prudce vzrostly, oproti pozvolnému růstu v České republice, kde jsou měsíční minimální příjmy o 66 € nižší.

Závěrem tohoto srovnání je přehled o jednotlivých složkách ekonomického a sociálního rozvoje v Turecku. Ačkoli jsou minimální mzdy na vyšší úrovni, může to být dáno politickými nařízeními, rozhodujícími faktory necht' jsou tedy úroveň lidského rozvoje a především hrubý domácí produkt na obyvatele v PPS.

6. Porovnání produktů úrazového pojištění

Šestá kapitola je zaměřená na konkrétní nabídky úrazového pojištění, nejprve v České republice, následně v Turecku. Závěr kapitoly nabízí porovnání produktů mezi zeměmi s ohledem na jejich ekonomické podmínky.

6.1 Úrazové pojištění v České republice

Jak už je výše zmíněno, v roce 2011 na trhu úrazového pojištění působilo celkem 26 pojišťoven, životních i neživotních. Protože české statistiky nenabízejí přehled pojišťoven na trhu úrazového pojištění, pro porovnání konkrétních produktů bude použit trh celkového neživotního pojištění, kde třemi nejsilnějšími pojišťovnami byly:

- Česká pojišťovna,
- Kooperativa,
- Generali.

Pro lepší kalkulaci produktů byly vybrány jen základní varianty úrazového pojištění, a to pojištění smrti následkem úrazu a pojištění trvalých následků úrazu s progresí. Pojistné limity v obou případech byly stanoveny na 550 000 Kč. Kalkulace se vztahovala na muže ve věku 30 let, který neprovozuje rizikové sporty, ani nemá rizikové povolání.

Takto nastavený modelový příklad povoluje pouze malé odchylky v pojistných podmínkách, proto rozhodujícím kritériem v porovnávání bude velikost pojistného.

6.1.1 Česká pojišťovna

Česká pojišťovna je největší pojišťovnou v České republice ve smyslu tržních podílů (28,22 % v neživotním pojištění v roce 2011) ve všech hlavních pojistných odvětvích. Jejimi největšími přednostmi jsou především dlouhodobá stabilita, či široká škála co se týče nabídky pojistných produktů, jež zůstává v podvědomí zájemců o pojištění. Lidé se do České

pojišťovny vracejí, uzavírají nové pojistné smlouvy, a to i přesto, že její služby zdaleka nepatří k těm nejlevnějším.

Česká pojišťovna v rámci úrazového pojištění nabízí produkt Úrazové pojištění dospělých UDS, kde běžné pojistné vyjde na 231 Kč. Pojišťovna mimo jiné umožňuje i sjednání pojistné smlouvy on-line, a to s 15% slevou. Dále poskytuje slevy za méně časté platby pojistného, a to následovně:

- čtvrtletní placení pojistného: 1 % sleva,
- pololetní placení pojistného: 2 % sleva,
- roční placení pojistného: 3 % sleva.

Po odečtení slevy za roční interval placení vychází pojistné na **2 689 Kč**. Progrese u pojištění trvalých následků úrazu začíná od 0,01 % poškození a maximálně dosahuje pětinasobku pojistné částky. Pojišťovna nabízí dvě varianty úrazového pojištění, krátkodobé a dlouhodobé, které je předmětem tohoto porovnání.

Kromě smrti následkem úrazu a trvalých následků úrazu pojišťovna nabízí několik variant volitelných připojištění:

- smrt následkem úrazu v motorovém vozidle,
- trvalá invalidita následkem úrazu,
- hospitalizace následkem úrazu,
- doba nezbytného léčení úrazu.

Kromě výše zmíněných charakteristik Česká pojišťovna nabízí i další výhody, např. nonstop ochranu po celém světě, individuální nastavení limitů pojistného plnění a připojištění, pojištění pro zaměstnance, dospělé děti i celé rodiny, jistotu výplaty peněz ihned po stanovení diagnózy, odškodnění za každý den léčení i bez neschopenky, úhradu nákladů na hospitalizaci v nemocnici, pojištění pro aktivní sportovce, osoby provozující extrémní sporty i pro osoby s rizikovým povoláním. (ČP, 2013)

Výluky z pojištění stanovují, ve kterých případech se nejedná o pojistnou událost, tedy ve kterých případech pojistitel nemá povinnost vyplatit pojistné plnění. Pojistné podmínky České pojišťovny tak stanovují následující:

- vznik a zhoršení kýl, nádorů všeho druhu a původu, amoce sítnice, vznik a zhoršení aseptických zánětů pochev šlachových, úponů svalových, tíhových váčků, synovitid, epikondylitid a výhřez meziobratlové ploténky a s ním související obtíže, včetně vertebrogenních algických syndromů, psychická újma, a to ani v případě, kdy vyvolávajícím momentem vyjmenovaných obtíží je úraz,
- infekční nemoc, i když byla přenesena zraněním, a pracovní úraz a nemoc z povolání, pokud nemají povahu úrazu podle článku 11, jenž definuje úraz jako: *„neočekávané a náhlé působení zevních sil nebo vlastní tělesné síly nezávisle na vůli pojištěného, ke kterému došlo během trvání pojištění a kterým bylo pojištěnému způsobeno poškození zdraví nebo smrt. Pro účely úrazového pojištění se poškozením zdraví rozumí tělesné poškození, které je uvedeno v oceňovacích tabulkách pojistitele.“* (ČP, 2013, s. 7)
- následek diagnostických, léčebných a preventivních zákroků, které nebyly provedeny za účelem léčení následků úrazu,
- dojde-li v důsledku úrazu ke zhoršení nebo projevení se nemoci, včetně zhoršení či projevení se obtíží majících původ v degenerativních změnách,
- sebevražda, pokus o ni, úmyslné sebepoškození. (ČP, 2013)

6.1.2 Kooperativa

Na trhu neživotního pojištění v roce 2011 se v těsném závěsu za Českou pojišťovnou umístila pojišťovna Kooperativa (tržní podíl 23,45 %). Měsíční úrazové pojištění RUBIKON se zadanými parametry u Kooperativy vychází na 171 Kč. Kromě obvyklých způsobů zde existuje možnost sjednání pojistky on-line i telefonicky. Tak jako Česká pojišťovna, tak i Kooperativa nabízí zlevnění pojistného, pokud je placeno v delších časových intervalech:

- čtvrtletní placení pojistného: 3 % sleva,
- pololetní placení pojistného: 5 % sleva,
- roční placení pojistného: 7 % sleva.

Roční částka pojistného po slevě vychází na **1 908 Kč**. Progresi lze stanovit až do výše čtyř nebo šestinásobku, v tomto případě je shodná s kalkulací z České pojišťovny, tedy pětinasobná. Pojistka se běžně uzavírá jako dlouhodobá, ovšem i zde existuje možnost krátkodobého pojištění na jeden rok. Podmínkou pro uzavření pojistky je vstupní věk pojištěného, jenž musí být v rozmezí 15–74 let, aby byla splněna podmínka minimálně roční pojistky, neboť pojištění lze uzavřít maximálně do věku 75 let.

Vedle pevně stanovených rizik (smrt následkem úrazu a trvalé následky úrazu s progresivním plněním) pojišťovna nabízí připojistit si tato rizika:

- smrt,
- závažná onemocnění,
- pracovní neschopnost,
- pracovní neschopnost následkem úrazu,
- pobyt v nemocnici,
- pobyt v nemocnici následkem úrazu,
- plnou invaliditu s výplatou důchodu,
- plnou invaliditu způsobenou úrazem s výplatou důchodu.

Úrazové pojištění od Kooperativy dále poskytuje možnost kdykoli změnit rozsah krytých rizik, výši pojistných částek a tím i výši pojistného, či přidat do pojistné smlouvy rodinné účastníky. Pojistku lze také uzavřít coby rizikové pojištění nutné ke krytí jistiny hypotečního úvěru. (KOOOPERATIVA, 2013)

Pojistné podmínky stanovují následující výluky z pojištění, pojistitel tedy není povinen plnit, jestliže:

- byl pojištěný před počátkem pojištění diagnostikován, léčen nebo lékařsky sledován pro nemoc nebo její příznaky nebo následky úrazu, v jejichž důsledku se poté stal plně invalidním,
- se pojištěný stal plně invalidním v důsledku:
  - duševní poruchy nebo poruchy chování,

- újmy na zdraví vzniklé jako následek jaderného záření způsobeného výbuchem, závadou jaderného zařízení či přístrojů nebo nedbalostí odpovědných právnických či fyzických osob při dopravě, skladování či manipulaci s radioaktivními materiály,
- újmy na zdraví vzniklé jako následek opakovaného a déletrvajícího působení jaderného záření při práci v uranových dolech, jaderných elektrárnách a při práci s azbestem, újmy na zdraví, k nimž došlo v souvislosti s požíváním alkoholu, zneužíváním léků, aplikací omamných, toxických látek nebo přípravků tyto látky obsahujících. (KOOOPERATIVA, 2013)

6.1.3 Generali

Pojišťovna Generali v roce 2011 dosáhla tržního podílu na trhu neživotního pojištění 8,20 %, což ji vyneslo na čtvrtou příčku, všem oproti České pojišťovně a pojišťovně Kooperativa je tržní podíl výrazně nižší. Jak už bylo výše zmíněno, třetí na trhu neživotního pojištění byla Allianz pojišťovna, a.s., která ovšem nenabízí produkt samostatného úrazového pojištění.

Úrazové pojištění Family stojí měsíčně 275 Kč, což je v porovnání se dvěma předchozími pojistkami pojištění nejdražší. Generali nemá v nabídce slevu za jiné než běžné pojistné, ovšem pokud zájemce o pojištění pracuje v nerizikovém zaměstnání, jistě se mu vyplatí využít slevu 20 % za nerizikové povolání. Výsledné roční pojistné potom vyjde na **2 640 Kč**.

Tato cena zahrnuje základní pojištění, tedy smrt úrazem a trvalé následky úrazu, a v rámci pojištění trvalých následků úrazu pojišťovna poskytuje paušální částky pojistného plnění 1 000 Kč za ztrátu zubu působením zevního násilí a 1 000 Kč za jizvu způsobenou úrazem o délce min. 6 cm na těle a 3 cm na krku nebo obličeji. Progrese u trvalých následků je počítána již od stupně poškození 0,001 %, maximální možná progrese dosahuje až pětinasobku pojistného plnění. Generali nabízí dva typy úrazové pojištění, a to Skupinové úrazové pojištění a Úrazové pojištění Family, které je předmětem tohoto porovnání.

Další rizika krytá úrazovým pojištěním:

- denní odškodné za dobu nezbytného léčení úrazu (s karencí 7 dnů a výplatou od 1. dne),
- denní odškodné za vyjmenované úrazy (s výplatou od 1. dne),
- denní dávky při hospitalizaci následkem úrazu,
- odškodnění definovaných úrazů s asistenčními službami,
- pro pojištěné děti je navíc zdarma zahrnuto pojištění opatrovníka.

Výhodou úrazového pojištění u Generali je možnost sjednat pojistku až pro 8 osob bez ohledu na věk. V průběhu pojištění lze libovolně měnit rozsah pojistné ochrany, jak pojištěná rizika, tak i velikost pojistných částek, dokonce i počet pojištěných osob. V rámci rodiny pojišťovna poskytuje jednotlivým členům slevu až 35 %, navíc lze uplatnit slevu až 30 % za počet osob v jedné pojistné smlouvě. Mezi další výhody se řadí dvojnásobné plnění, pokud si úraz vyžádá hospitalizaci, a asistenční služby po celou dobu omezení soběstačnosti následkem úrazu. (GENERALI a), 2013)

Výluky z pojištění zahrnují především tyto úrazy:

- způsobené přímým nebo nepřímým působením jaderné energie, ionizujících paprsků, radioaktivního nebo obdobného záření, s výjimkou případů, kdy k takovému tělesnému poškození došlo při léčebných postupech a zákrocích prováděných v souvislosti s úrazem, na který se pojištění vztahuje,
- vzniklé léčebnými postupy nebo zásahy, které si pojištěný sám na sobě provedl nebo si je nechal provést, pokud k nim nedošlo v souvislosti s úrazem, na který se pojištění vztahuje,
- způsobené psychickou poruchou či poruchou vědomí, vlivem léků, toxických a omamných látek, v souvislosti se srdečním infarktem, mozkovou příhodou, epileptickým záchvatem, cukrovkou, aj.,
- které způsobily drobné poškození kůže a sliznic, ale mají za následek vniknutí infekčního činitele, který dříve nebo později způsobí onemocnění (toto se nevztahuje na vzteklinu a tetanus),
- které způsobily drobné poškození kůže bez chirurgického ošetření.

Dále se pojištění nevztahuje na úrazy vzniklé při rizikových sportech či jiných činnostech se zvýšeným nebezpečím vzniku úrazu, a to např.:

- při použití leteckých prostředků a při seskoku padákem s výjimkou úrazů, které pojištěný utrpí jako osoba dopravovaná letadlem určeným pro cestující veřejnost; za dopravovanou osobu se nepovažuje člen posádky letadla, jakož i jiná osoba činná při provozu nebo obsluze letadla,
- při horolezectví, paraglidingu, bezmotorovém a motorovém sportovním létání, létání v balónech, při seskocích s padákem z letadel i z výšin, při potápění, bungee jumpingu, raftingu, vodních sportech na divoké vodě aj.,
- při účasti na motoristických závodech a soutěžích a při přípravných jízdách k nim; pojistitel není povinen plnit ani v případech, kdy se pojištěný zúčastní těchto závodů a soutěží nebo přípravy na ně jako spolujezdec,
- při účasti na celostátních nebo mezinárodních závodech v lyžování, snowboardingu, ve skocích na lyžích, závodech na bobech, skibobech, saních, skeletonech, apod. a při oficiálním tréninku výše uvedeným sportům.

Poslední skupina výluk z pojištění se týká úrazu vzniklých:

- při přípravě, pokusu nebo spáchání úmyslné trestné činnosti pojištěného,
- v souvislosti s válečnými událostmi všeho druhu a s teroristickými útoky všeho druhu, bez ohledu na to, zda k tělesnému poškození dojde bezprostředně nebo zprostředkovaně,
- při vnitrostátních násilných nepokojích, kterých se pojištěný aktivně zúčastnil na straně iniciátora nepokojů,
- následkem sebevraždy nebo pokusu o ni,
- při řízení motorového vozidla v případě, kdy se pojištěný odmítne podrobit vyšetření za účelem zjištění obsahu alkoholu, příp. jiných toxických či omamných látek v krvi,
- při řízení motorového vozidla osobou, která není držitelem příslušného řidičského oprávnění nebo která vozidlo použila neoprávněně.

Pojistné podmínky pojišťovny Generali také definují okolnosti, při kterých vzniká pojistiteli právo vyplatit omezené pojistné plnění. Pojistitel tak může snížit částku až na jednu polovinu, a to jestliže:

- pojištěný zemřel v souvislosti s jednáním, kterým způsobil jinému těžkou újmu na zdraví nebo smrt, nebo které bylo v rozporu s dobrými mravy, anebo kterým jinak hrubě porušil důležitý zájem společnosti,
- došlo k úrazu po požití alkoholu, návykových či omamných látek, a okolnosti, za kterých k úrazu došlo, to odůvodňují. (GENERALI b), 2013)

6.1.4 Porovnání

Protože jednotlivé pojistky jsou si velice podobné, rozhodujícím faktorem pro jejich porovnání je cena. Roční pojistné po odečtení slev bylo následující:

- Kooperativa: 1 908 Kč,
- Generali: 2 640 Kč,
- Česká pojišťovna: 2 689 Kč.

Nejenže Kooperativa má pojistné výrazně nižší než zbylé dvě pojišťovny, navíc poskytuje i pestrou nabídku připojištění a je variabilní, co se týče změn pojistné smlouvy. V tomto porovnání tedy obsazuje první příčku. Na druhém místě skončila pojišťovna Generali, nejen ve smyslu finančním, ale především v rozmanitosti pojistky a díky drobným bonusům v podobě připojištění. Nevýhodou může být složitý systém výluk z pojištění, který snižuje pojistnou ochranu. Pozitivní není ani to, že pojistka musí být uzavřena osobně na jedné z poboček; pojišťovna nenabízí sjednání telefonicky ani on-line. Třetí místo zaujímá Česká pojišťovna, nejenže její pojistka je ze všech tří nejdražší, rovněž má Česká pojišťovna omezenou nabídku připojištění. Plus lze spatřit v možnosti sjednat si pojištění on-line a využít tak slevy 15 %.

6.2 Úrazové pojištění v Turecku

V roce 2011 na tureckém trhu úrazového pojištění podnikalo celkem 57 pojišťoven. Největší tržní podíly přitom vykazovaly následující pojišťovny, které vzápětí budou předmětem podrobnějšího zkoumání:

- Allianz,
- Eureko,
- Chartis.

Turecké produkty úrazového pojištění vycházejí ze stejně nastavených podmínek jako ty české, jen s obměnou pojistných limitů, jež byly zadány ve výši 50 000 TRY. Tak jako v případě českého srovnání, tak i zde bude rozhodujícím faktorem cena pojištění.

6.2.1 Allianz

Pojišťovna Allianz v roce 2011 zaujímala podíl 11 % na trhu úrazového pojištění, což je téměř dva a půl krát menší podíl v porovnání s Českou pojišťovnou, která je lídrem českého trhu neživotního pojištění. Allianz je stabilním pojistitelem, neboť na tureckém pojistném trhu působí již více než 20 let a kromě Turecka nabízí své služby ve více než 70 dalších zemích. Roční pojištění smrti následkem úrazu a trvalých následků úrazu vychází na **87 TRY**, což je v přepočtu 945 Kč, při kurzu 10,858 ke dni 2. května 2013. (ALLIANZ, 2013)

6.2.2 Eureko

Pojišťovna Eureko se v roce 2011 umístila na druhé příčce s téměř 9,5% tržním podílem, tedy jen 1,5 % za pojišťovnou Allianz. Eureko v rámci úrazového pojištění nabízí hned dva produkty, prvním je Çanta Sigortası (pojištění Kabelka) a druhým Aile Sigortası (pojištění Rodina), jehož roční pojistné stojí **128 TRY**, tedy 1 390 Kč.

Pojištění Rodina lze sjednat až pro čtyři rodinné členy žijící v jedné domácnosti. S rostoucím počtem spolupojištěných účastníků pojišťovna nabízí proporční slevu. Součástí pojištění je

asistenční služba 7/24, která funguje 7 dní v týdnu, 24 hodin denně. Toto rodinné pojištění skýtá řadu dalších asistenčních služeb:

- pomoc v oblasti bydlení: mechanik vyřeší závady na vodovodním zařízení, elektrikář opraví vnitřní elektroinstalaci a v případě zamčených či poškozených vstupních dveří je k dispozici zámečnick,
- zdravotní asistenční služby zahrnují lékařské rady a potřebné informace, výběr umístění v případě vážné nemoci nebo zranění, dále specializovaný zdravotnický personál a vybavení,
- silniční asistenční služby jsou nepostradatelné v případě poruchy nebo nehody, kdy je poslán na pomoc mechanik, pokud si však situace žádá odtažení vozidla, pojištění hradí zapůjčení auta náhradního,
- rezervační služby na turistické, kulturní a společenské aktivity, slevy při použití automobilové či letecké dopravy a v neposlední řadě odborné poradenství v případě nákupu či pronájmu motorového vozidla. (EUREKO, 2013)

Ačkoli se tyto asistenční služby úrazového pojištění týkají pouze nepřímo, hodnotit je nelze jinak než kladně. V takovém počtu pojišťoven, jež působí na tureckém trhu, podobné nabídky zajisté znamenají konkurenční výhodu před ostatními pojistiteli.

6.2.3 Chartis

7,64 %, to byl tržní podíl třetí nejúspěšnější pojišťovny Chartis v roce 2011. Ovšem s téměř 30% růstem má vysokou pravděpodobnost atakovat v příštích letech přední místo na trhu úrazového pojištění. Předchozí dvě pojišťovny totiž vykazovaly meziroční pokles. Allianz o 4,39 % a Eureka dokonce o více než 23 %. Pojišťovna Chartis je ve skupině celosvětové pojišťovny AIG a do roku 2009 podnikala pod obchodním názvem AIG Sigorta A.Ş. Roční pojistné v této rychle se rozvíjející pojišťovně je **93 TRY**, neboli 1 010 Kč, což je cena srovnatelná s pojišťovnou Allianz.

Pojistný produkt Aktif Yaşam neboli Aktivní život nabízí slevu za manžela či manželku a je omezen věkovou hranicí 18 – 70 let. Úrazové pojištění kryje veškerá zranění jako např.

zlomeniny, popáleniny, dislokace a vnitřní zranění. Kromě smrti úrazem a trvalých následků úrazu je možno sjednat i další připojištění:

- úhrada nákladů za pobyt v nemocnici,
- denní odškodné za pobyt v nemocnici,
- denní odškodné.

Výhodou úrazového pojištění u Chartis je např. asistenční služba 7/24, možnost sjednání pojištění bez zdravotního dotazníku, denní odškodné za pobyt v nemocnici až po 80 dní (s maximální pojistnou částkou 365 € za den). Výhodné je až zdvojnásobení pojistné částky v případě trvalé invalidity, rychlé vyřízení žádostí o výplatu pojistného plnění. (CHARTIS a), 2013)

Do rozsahu krytí pojistných rizik nespádají následující případy:

- všechny druhy nemocí a jejich důsledky,
- teplota, jež není výsledkem nehody, omrznutí, či úžehu,
- sebevražda nebo pokus o sebevraždu,
- opilost a užívání drog a nehody s tím spojené,
- smrt následkem úrazu a invalidita v důsledku neprofesionálních chirurgických zákroků,
- válka, stávky, zločiny. (CHARTIS b), 2013)

6.2.4 Porovnání

Pokud by jediným hodnotícím kritériem byla cena pojištění, pořadí pojišťoven by vypadalo následovně:

- Allianz: 87 TRY,
- Chartis: 93 TRY,
- Eureko: 128 TRY.

Cenový rozdíl mezi pojistkami je v rozmezí 41 TRY, v přepočtu na českou měnu je to 445 Kč. Rozdíl mezi prvními dvěma je 6 TRY (65 Kč), což je v ročním pojetí téměř

neznatelné. Je proto třeba vzít v úvahu i následující faktory, jako např. rozsah pojistné ochrany, množství výluk, nabídku připojištění, bonusy pro pojištěného, slevy apod.

Výhodou pojišťovny Eureko je pojistka až pro čtyři rodinné členy, zároveň tento pojistitel disponuje zajímavými možnostmi připojištění v podobě různých asistenčních služeb. Ačkoli jsou tyto služby inzerovány jako připojištění zdarma, celková výše pojistky je nejvyšší z výše porovnávaných. Pojišťovna Allianz nabízí nejlevnější variantu úrazového pojištění, ale zásadním negativem je nedostatečné poskytnutí informací, ať už na webových stránkách nebo na základě e-mailové komunikace, jež byla takřka nulová. Neochota poskytnout informace o produktu či pojistné podmínky hovoří za podnikovou politiku, jež konečné hodnocení rozhodně nevylepšuje. Nejlepší mezi hodnocenými proto vychází pojišťovna Chartis, jež je sice na třetí příčce trhu úrazového pojištění, ovšem její tržní podíl prudce stoupá. Pojistné je v nízké cenové úrovni, popis produktu a jeho podmínky jsou jasně definovány, nechybí nabídka připojištění ani výluky z pojištění. Další výhodou je až zdvojnásobení pojistné částky v případě trvalé invalidity.

6.3 Porovnání produktů úrazového pojištění v obou zemích

Předchozí oddíly přinesly nejvýhodnější produkty úrazového pojištění, jimiž se staly:

- úrazové pojištění Rubikon od Kooperativy za Českou republiku,
- úrazové pojištění Aktivní život od Chartis za Turecko.

Aby výsledky komparace úrazového pojištění z obou zemí byly adekvátní, musíme vzít v úvahu ekonomický kontext. Jak už bylo řečeno v podkapitole 5.4, mezi nejdůležitější ukazatele ekonomických podmínek v obou zemích se řadí index lidského rozvoje, jenž je o stupeň vyšší v České republice, a především hrubý domácí produkt na obyvatele v PPS, jenž v jednotkovém poměru vychází na 1 : 0,65 pro Českou republiku. Protože pojištění má velmi jednoduché nastavení, důležitým porovnávacím faktorem bude výše pojistného, jež přináší Tabulka 29.

Tabulka 29: Rozdíl mezi skutečným a předpokládaným pojistným

Ukazatel	Hodnota	
	Česká republika	Turecko
Pojistné (Kč)	1 908	1 010
Hrubý domácí produkt na obyvatele v PPS	80	52
Poměr	1	0,65
Předpokládané pojistné (Kč)	1 908	1 240,20
Skutečné pojistné (Kč)	1 908	1 010
Rozdíl (Kč)	-	230,20

Zdroj: vlastní zpracování (KOOOPERATIVA, 2013, CHARTIS a), 2013 a EUROSTAT c), 2013)

Na základě údajů v tabulce můžeme vyvodit fakt, že úrazové pojištění v Turecku vychází o 230 Kč levněji než v České republice, a to i s přihlédnutím k nižší cenové hladině.

Rozdíly mezi jednotlivými pojistkami jsou velmi malé, např. vstupní věk, jenž v případě Kooperativy je v rozmezí 15–74 let, zatímco u pojišťovny Chartis je omezen roky 18–70. Výhodou pojištění u Kooperativy je možnost sjednání elektronicky i telefonicky, což u turecké pojišťovny možné není. Co se týče výhod a slev, může Kooperativa nabídnout slevy 3–7 % při čtvrtletním, pololetním a ročním placení pojistného, zatímco Chartis nabízí jedinou slevu, a to na manžela či manželku. Chartis poskytuje připojištění jako např. úhrada nákladů za pobyt v nemocnici, denní odškodné za pobyt v nemocnici. Kooperativa má v tomto směru mnohem širší nabídku, kryje rizika jako např. smrt, závažná onemocnění, pracovní neschopnost, pracovní neschopnost následkem úrazu, pobyt v nemocnici, pobyt v nemocnici následkem úrazu, plnou invaliditu s výplatou důchodu, plnou invaliditu způsobenou úrazem s výplatou důchodu. Dalším pozitivem Kooperativy je pružnost pojištění, možnost měnit velikost pojistných částek, připojištění či do pojištění přidat další osoby. Chartis takto pružnou pojistku nemá, za to nabízí nepřetržitou asistenční službu a také disponuje jednoduššími podmínkami pro výluky z pojištění.

Z předchozího souhrnu je patrné, že oba pojistné produkty mají své výhody i nevýhody, a protože základním rozhodujícím faktorem byla stanovena cena pojištění, celkový výsledek hovoří ve prospěch pojištění Aktivní život od turecké pojišťovny Chartis.

7. Dotazník

Tato část popisuje obecné informace týkající se dotazníku, coby typu výběrového šetření. Zpočátku jsou stručně popsány všeobecné informace týkající se dotazníku, následuje struktura a výsledky mého výzkumu.

7.1 Všeobecné náležitosti dotazníku

Dotazník je jedna z metod, jak získat požadovaná data nebo informace. Tak jako každá metoda, i dotazník má svá pozitiva a negativa. Mezi hlavní výhody patří finanční nenáročnost, dostatek času na vyplnění pro respondenty, naopak mezi zápory bychom mohli zařadit spolehlivost odpovědí neboli lidský faktor. Získané odpovědi jsou neměnné, nemůžeme ověřit jejich správnost (alespoň pokud jsou dotazníky anonymní), zároveň se můžeme potýkat i s nedostatkem vhodných respondentů, kteří jsou ochotni věnovat dotazníku svůj čas. Co se týče vyhodnocování dotazníků, otázka náročnosti zpracování záleží především na struktuře otázek dotazníku. Pokud klademe otevřené otázky, musíme očekávat náročnější zpracování a naopak.

7.2 Struktura dotazníku

Dotazník je rozvržen do tří částí. **První část** je obecná, shromažďuje osobní údaje o respondentovi, jež jsou nezbytné pro následující třídění podle věku, pohlaví či stupně a zaměření vzdělání. **Část druhá** se věnuje cestovnímu pojištění, jež bylo tématem mé semestrální práce na studijním programu Erasmus v Turecku. Protože úrazové pojištění tvoří stěžejní složku cestovního pojištění, rozhodla jsem se výsledky tohoto průzkumu zahrnout i do své diplomové práce. Zatímco druhá část dotazníku detailně zkoumá charakteristiky cestovního pojištění (pojistník, typ sjednání, připojištění, délka pojištění, slevy, pojistné apod.), **třetí část** je složena ze všeobecných otázek týkajících se pojištění, rizik, zkušeností s úrazy apod.

Dotazník jsem se rozhodla poslat studentům e-mailem, což se zpočátku jevilo jako dobrý, efektivní nápad, neb to proběhlo (pro mě) rychle a levně. Bohužel se zde ale projevila neochota spolužáků a většinu odpovědí jsem získala až po druhé či třetí urgenci. Nakonec jsem shromáždila odpovědi od více než poloviny studentů různého věku, národnosti a oboru studia.

7.3 Výsledky

Výsledky tohoto miniprůzkumu mají malou vypovídací hodnotu, týkají se pouze studentů, kteří se zúčastnili programu Erasmus v Turecku v zimním semestru akademického roku 2011/2012.

7.3.1 Výsledky první části

Na dotazník odpovědělo celkem 38 respondentů, z toho 21 mužů a 17 žen. Věkový průměr byl 21,2 roků a nejčteněji zastoupený byl druhý ročník bakalářského studia. Nejvíce studentů jako obor svého studia uvedlo ekonomii, druhý nejčtenější obor byla medicína. Studenti z tohoto oboru byli většinou také nad věkovým průměrem, jakožto studenti magisterského oboru.

7.3.2 Výsledky druhé části

Prostřední část, týkající se cestovního pojištění, přinesla tyto výsledky:

- 68,4 % respondentů uzavřelo před odjezdem cestovní pojistku; z toho 42,3 % si sjednalo samostatné pojištění, 23,1 % mělo pojištění přes ISIC kartu a 34,6 % využilo cestovního pojištění k bankovnímu účtu,
- téměř tři čtvrtiny respondentů uzavřely cestovní pojištění pouze na dobu studijního pobytu Erasmus (cca 5 měsíců), 20 % dotazovaných bylo pojištěných na celý rok, zbytek využil položky „jiné“ a mezi uvedenými důvody bylo např. víceleté nebo rodinné pojištění,

- většina studentů (89,5 %) využila studentskou slevu, jež se pohybovala mezi 5 – 20 %, zhruba čtvrtina z nich uplatnila také slevu díky jinému pojištění u stávající pojišťovny, pojištění k platebním kartám zdarma využil jeden dotazovaný, toto pojištění bylo omezeno pojistnou dobou 2 měsíců,
- více než polovina studentů (63 %) zaplatila pojištění jednorázovým pojistným, což je následek krátkodobého pojištění (pouze na dobu programu Erasmus), zbytek respondentů platil pojištění běžným pojistným,
- valná většina studentů si své cestovní pojištění zaplatila sama (84 %), zbytku pomohli rodiče či jiní příbuzní.

Porovnat výši pojistného je velice obtížné, neboť mezi jednotlivými pojistkami jsou velké rozdíly, ať už se týkají typu sjednání pojištění, rozmanitosti připojištění nebo pojistných limitů, všeobecně cestovní pojištění uzavřené jako samostatné pojištění bylo až nepřiměřeně drahé, obzvláště v porovnání s cestovním pojištěním uzavřeným k platebním kartám.

7.3.3 Výsledky třetí části

Před odjezdem na studijní pobyt Erasmus do Turecka studenti zvažovali zejména tato rizika:

- úraz či nemoc (92,1 %),
- hospitalizace (76,3 %),
- zemětřesení a jiná živelní rizika (44,7 %),
- únos (18,4 %).

Následující otázky měly velmi podobné výsledky, všeobecně lze říci, že kdo odpověděl pozitivně na otázku pojištění při cestě do zahraničí (76,3 %), většinou už nějaké zkušenosti s lékařským ošetřením v cizí zemi zažil (57,9 %), a proto také pojištění shledává jako důležité (92,1 % respondentů, kteří se pojišťují při cestě do zahraničí, obodovalo důležitost pojištění nejvyššími hodnotami, tedy 5 nebo 4 body z 5 možných).

Poslední otázka dotazníku se týkala dalších druhů pojištění, které mají studenti uzavřené doma. Průzkum prokázal, že mnoho studentů myslí na budoucnost a má uzavřenou životní pojistku zahrnující úrazové a zdravotní pojištění, (celkem 55,2 %, ovšem z toho je celých

71,4 % studentů ekonomie; zbytek studentů z medicíny, sociálních a technických oborů již tak ekonomicky nepřemýšlí). Odpovědnostní pojištění mají uzavřené pouze 2 studenti ekonomie (5,3 %), ani majetkové pojištění není příliš hojně zastoupené, s výjimkou pojištění auta, jež je pro držitele aut ve většině zemí povinné.

Z dotazníku lze vyvodit závěr, jak v dnešní době studenti (především ekonomického zaměření) vnímají důležitost pojištění. Jsou si vědomi rizik provázející běžný život a pojištění jako nástroje jak dopady těchto rizik zmírnit. Většina respondentů uvedla jako největší riziko úraz nebo nemoc, téměř tři čtvrtiny studentů se před těmito riziky pojistilo, zbytek byli převážně studenti medicíny.

Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo porovnat úrazové pojištění v rámci dvou zemí, České republiky a Turecka. Než jsem ovšem mohla úrazové pojistky začít porovnávat, bylo nezbytné zařadit úrazové pojištění do širšího kontextu a jasně definovat jeho charakteristiky a postavení na trhu.

V úvodní kapitole jsem popsala základní principy pojišťovnictví, vysvětlila pojmy riziko a pojištění. Stručnou analýzou životního a neživotního pojištění jsem naznačila, jaké místo na pojistném trhu náleží právě úrazovému pojištění. Podrobně jsem úrazové pojištění rozebrala v následující kapitole, popsala jsem jeho vývoj, zmínila jsem právní předpisy, praktické využití, jeho výhody a nevýhody a možnosti připojištění nabízené českými pojistiteli.

Dílkami cíli diplomové práce bylo zhodnotit postavení úrazového pojištění na trhu neživotního pojištění v České republice (kapitola třetí) a v Turecku (kapitola čtvrtá). V této statistické části jsem popsala stav trhu neživotního pojištění a jeho vývoj v posledních třech letech, a to na základě objemu předepsaného pojistného, počtu pojistných subjektů, které na trhu podnikají, a hlavních složek trhu s neživotním pojištěním. Úrazové pojištění není hlavní složkou neživotního pojištění ani v jedné zemi. V České republice zaujímá 3,47 %, v Turecku 4,58 %. Zajímavý údaj tvoří počet pojistitelů v jednotlivých zemích, úrazové pojištění v České republice v roce 2011 nabízelo celkem 26 pojišťoven, v Turecku to bylo 57, což je více než dvojnásobný počet.

V páté kapitole jsem se zaměřila na ekonomický kontext nezbytný pro porovnání cen úrazového pojištění. Ekonomické podmínky obou zemí jsem porovnávala na základě tří indikátorů, a to indexu lidského rozvoje, kupní síly peněz a minimální mzdy. Index lidského rozvoje jasně hovoří pro Českou republiku, a to ve všech směrech. Kupní síla peněz, vyjádřená indexem PPS, udává skutečné výdaje potřebné k zakoupení určitého spotřebního koše. Tato modifikovaná cenová úroveň v posledních třech letech v České republice mírně klesá, v roce 2011 dosáhla úrovně 80, zato v Turecku je patrný mírný vzestup, jenž koncem roku 2011 dosáhl hodnoty 52. Z toho plyne závěr, že zboží a služby jsou v Turecku dostupnější než v České republice. Vývoj minimálních mezd v Turecku za poslední roky

prudce stoupl, v roce 2011 dospěl k hodnotě 385 €, oproti České republice, kde je hranice minimální mzdy nastavená na 319 €. Tento rozdíl podtrhuje rostoucí sílu turecké ekonomiky.

Šestá kapitola přinesla konkrétní podobu úrazového pojištění. Aby byly pojistky dobře porovnatelné, zvolila jsem jednoduchý model pojištění, který zahrnoval pojištění smrti následkem úrazu a pojištění trvalých následků úrazu, obojí do limitu 550 000 Kč. Pojištění se vztahovalo na muže ve věku 30 let, jenž neprovozuje rizikové sporty, nemá ani rizikové zaměstnání. Takto nastavené pojištění nedovoluje mnoho odchylek, proto jsem jednotlivé produkty porovnávala především podle výše pojistného. Nejprve jsem porovnávala pojistné produkty v rámci České republiky, kde jsem jako nejvýhodnější produkt zvolila úrazové pojištění Rubikon od pojišťovny Kooperativa, jež vyšlo na 1 908 Kč. Podobné analýze jsem podrobila i produkty úrazového pojištění v Turecku, kde se vítězným produktem stalo úrazové pojištění Aktivní život od pojišťovny Chartis. Částky pojistného jsou v Turecku na nižší úrovni než v České republice, konkrétně produkt Aktivní život vyšla na rok v přepočtu jen 1 010 Kč, což je dokonce ještě méně než přepočtené pojistné podle poměru PPS. Nižší pojistné tedy odpovídá nižší cenové úrovni v Turecku, dále zde působí vliv většího množství pojistitelů, kteří ve vysoké konkurenci tlačí ceny pojištění dolů. Ačkoli je pojistné v Turecku nepatrně levnější než v České republice, hodnotím turecký pojistný trh jako velmi podobný tomu našemu.

Poslední kapitolou diplomové práce byla analýza výsledků dotazníkového šetření, které jsem provedla během svého studijního pobytu v Turecku. Mnoho studentů má již uzavřené životní pojistky a při cestách do zahraničí hojně využívá cestovní pojištění. Výsledky tohoto šetření poukazují na uvědomění si možných rizik (především úrazu a nemoci při zahraničních cestách) a snahu o zmírnění jejich důsledků.

Seznam použité literatury

Publikace

CIPRA, T. *Pojistná matematika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 1999. ISBN 80-86119-17-3.

DAŇHEL, J. et al. *Pojistná teorie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-86946-00-2.

DIONNE, Georges. *Handbook of Insurance*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers Group, 2000. ISBN 978-0-7923-7911-9.

DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-51-4.

ŠÍDLO, D. *Život jako riziko aneb zásady pojišťování životních rizik*. 1. vyd. Praha: Aladin agency, 2010. ISBN 978-80-904345-1-6.

VOSTATEK, J. *Sociální a soukromé pojištění*. Praha: Codex Bohemia, 2000. ISBN 80-85963-21-3.

Zákony

Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě. § 60. In *Sbírka zákonů*. Ze dne 17.12.2003.

Elektronické zdroje

ALLIANZ ČR. *Oceňovací tabulky* [online]. Praha: Allianz pojišťovna, a.s., 2013 [vid. 2013-02-17]. Dostupné z: <https://www.allianz.cz/obcane/sluzby/oznameni-skodne-udalosti/pojisteni-osob/ocenovaci-tabulka>.

ALLIANZ. *Health Insurance* [online]. Ankara: Allianz Sigorta A.Ş., 2013 [vid. 2013-05-05]. Dostupné z: <http://www.allianzsigorta.com.tr/products/health-insurance/health-insurance.aspx>.

ČAP. *Výroční zpráva 2011* [online]. Praha: Česká asociace pojišťoven, 2011 [vid. 2013-04-28]. Dostupné z: http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1vy.

ČNB. *Vybrané devizové kurzy* [online]. Praha: Česká národní banka, 2013 [vid. 2013-05-02]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/m2/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/vybrane.html?mena=TRY&od=01.01.2013&do=31.12.2013.

ČP. *Úrazové pojištění* [online]. Praha: Česká pojišťovna, 2013 [vid. 2013-05-03]. Dostupné z: <http://www.ceskapojistovna.cz/p?urazove-pojisteni>.

ČSÚ a). *Veřejná databáze: Zemřelí podle příčin smrti v krajích* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2011 [vid. 2013-05-3]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=DEM0120PU_KR&vo=tabulka&kapitola_id=19.

ČSÚ b). *Vývoj obyvatelstva České republiky v roce 2011* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2011 [vid. 2013-05-03]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_ceske_republiky_v_roce_2007_zakladni_udaje.

EUREKO. *Aile Sigortası* [online]. Ankrara: Eureka Sigorta A.Ş., 2013 [vid. 2013-05-03]. Dostupné z: <http://www.eurekosigorta.com.tr/DisplayContents.asp?ContentId=5B5A>.

EUROSTAT. *Causes of Death in 2010* [online]. Lucemburk: Eurostat, 2010 [vid. 2013-05-03]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/images/3/3c/Causes_of_death_-_standardised_death_rate%2C_EU-27%2C_2010_%28%29_%28per_100_000_inhabitants%29.png.

EUROSTAT a). *Purchasing power parities: Introduction* [online]. Lucemburk: Eurostat, 2013 [vid. 2013-04-20]. Dostupné z:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/purchasing_power_parities/introduction.

EUROSTAT b). *Purchasing power parities: Database: Purchasing power parities (PPPs), price level indices and real expenditures for ESA95 aggregates* [online]. Lucemburk:

Eurostat, 2013 [vid. 2013-04-20]. Dostupné z:

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=prc_ppp_ind&lang=en.

EUROSTAT c). *Purchasing power parities: Main Tables: GDP per capita in Purchasing Power Standards* [online]. Lucemburk: Eurostat, 2013 [vid. 2013-04-20]. Dostupné z:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00114>.

EUROSTAT d). *Purchasing power parities: Main Tables: Comparative price levels* [online]. Lucemburk: Eurostat, 2013 [vid. 2013-04-20]. Dostupné z:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00120>.

EUROSTAT e). *Labor Market: Introduction* [online]. Lucemburk: Eurostat, 2013 [vid. 2013-04-20]. Dostupné z:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/introduction.

EUROSTAT f). *Labor Market: Main Tables: Minimum Wages* [online]. Lucemburk: Eurostat, 2013 [vid. 2013-04-20]. Dostupné z:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=0&language=en&pcode=tps00155>.

FEI, Wenan. *Secondary risks in insurance markets*. Alabama, 2006. 87 p. Dissertation. The University of Alabama. Databáze ProQuest [online]. ProQuest document ID: 305349604. Dostupné z: search.proquest.com.

GENERALI a). *Úrazové pojištění Family* [online]. Praha: Generali Pojišťovna a.s., 2013 [vid. 2013-04-19]. Dostupné z: <http://www.general.cz/clanky/urazove-pojisteni-family>.

GENERALI b). *Zvláštní pojistné podmínky pro úrazové pojištění* [online]. Praha: Generali Pojišťovna a.s., 2013 [vid. 2013-04-19]. Dostupné z:

http://www.generali.cz/soubory/7VFM8M/Zvlastni_poj_podminky_uraz_2008.pdf.

HDR a). *International Human Development Indicators* [online]. New York: Human Development Index Value, 2012 [vid. 2013-04-19]. Dostupné z:

<http://hdrstats.undp.org/en/indicators/103106.html>.

HDR b). *International Human Development Indicators* [online]. New York: Country Profile: Czech Republic, 2012 [vid. 2013-04-19]. Dostupné z:

<http://hdrstats.undp.org/en/countries/profiles/CZE.html>.

HDR c). *International Human Development Indicators* [online]. New York: Country Profile: Turkey, 2012 [vid. 2013-04-19]. Dostupné z:

<http://hdrstats.undp.org/en/countries/profiles/TUR.html>.

HDR d). *Human Development Reports* [online]. New York: About Human Development, 2013 [vid. 2013-04-19]. Dostupné z: <http://hdrstats.undp.org/en/indicators/103106.html>.

HOZ. *Index lidského rozvoje* [online]. Praha: Hra o Zemi, 2013 [vid. 2013-04-19]. Dostupné z: [http://www.hraozemi.cz/index-lidskeho-rozvoje-\(hdi\).html](http://www.hraozemi.cz/index-lidskeho-rozvoje-(hdi).html).

CHARTIS a). *Aktif Yaşam* [online]. Ankara: Chartis Sigorta A.Ş., 2013 [vid. 2013-04-19]. Dostupné z: http://www.aig.com.tr/tr-aktif-yasam-guvenlik-plani_832_248540.html.

CHARTIS b). *Ferdi Kaza Sigortası Genel Bilgiler* [online]. Ankara: Chartis Sigorta A.Ş., 2013 [vid. 2013-04-19]. Dostupné z: http://www.aig.com.tr/tr-ferdi-kaza-sigortasi-genel-bilgiler_832_249722.html.

IAT a). *Annual Report 2011* [online]. Ankara: Insurance Association of Turkey, 2011 [vid. 2013-04-14]. Dostupné z:

http://engyeni.tsrsb.org.tr/sites/default/files/images/TSRSB_2011_FAALIYET_RAPORU.pdf

IAT b). *Year 2011 Statistics End of December* [online]. Ankara: Insurance Association of Turkey, 2011 [vid. 2013-04-14]. Dostupné z: <http://engyeni.tsrsb.org.tr/sayfa/year-2011-statistics-end-december>.

KOOPERATIVA. *Komplexní rizikové životní pojištění RUBIKON* [online]. Praha: Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, 2013 [vid. 2013-04-14]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/nase-produkty/pojisteni-osob/urazove-a-rizikove-pojisteni/>.

Seznam příloh

Příloha A	Oceňovací tabulky pojišťovny Allianz	I
Příloha B	Travel Insurance Project	XI

Příloha A Oceňovací tabulka pojišťovny Allianz

Oceňovací tabulka pro trvalé následky úrazu Plnění za trvalé následky úrazu

ČP	Popis trvalého poranění následkem úrazu	%	%
Úrazy hlavy a smyslových orgánů			
1	Úplný defekt v klenbě lební v rozsahu do 2 cm ²		5
2	Úplný defekt v klenbě lební v rozsahu do 10 cm ²		15
3	Úplný defekt v klenbě lební v rozsahu přes 10 cm ²		25
4	Vážné mozkové poruchy a duševní poruchy po těžkém poranění hlavy (potvrzeno neurologickým a psychiatrickým vyšetřením)	od 10	do 100
5	Traumatická porucha lícního nervu lehkého stupně		10
6	Traumatická porucha lícního nervu těžkého stupně		15
7	Traumatické poškození trojklanného nervu lehkého stupně		5
8	Traumatická porucha trojklanného nervu středního stupně		10
9	Traumatická porucha trojklanného nervu těžkého stupně		15
10	Poškození obličeje, provázené funkčními poruchami lehkého stupně		8
11	Poškození obličeje provázené funkčními poruchami středního stupně		20
12	Poškození obličeje provázené funkčními poruchami těžkého stupně		35
13	Mozková píštěl po poranění spodiny lební (likvorea)		15
Poškození nosu nebo čichu			
14	Ztráta hrotu nosu		10
15	Ztráta celého nosu bez poruchy dýchání		15
16	Ztráta celého nosu s poruchou dýchání		25
17	Deformace nosu s funkčně významnou poruchou průchodnosti		5
18	Chronický atrofický zánět sliznice nosní po poleptání nebo popálení		do 10
19	Perforace nosní přepážky		5
20	Chronický hnisavý poúrazový zánět vedlejších nosních dutin		do 10
21	Úplná ztráta čichu(pouze částečná není plněna)		5
22	Úplná ztráta chuti (pouze částečná není plněna)		5
Ztráta očí nebo zraku			
	Při úplné ztrátě zraku nemůže hodnocení celkových TN činit na jednom oku více než 25% na druhém více než 75%.		
23	Úplná ztráta zraku na jednom oku		25
24	Úplná ztráta zraku na druhém oku		75
	Trvalá poškození uvedená v bodech 026, 034 až 037, 039, 042 a 043 se však hodnotí i nad tuto hranici.		
25	Následky očních zranění, jež měla za následek snížení ostrosti zrakové se hodnotí podle pomocné tabulky č. 1.		
26	Za anatomickou ztrátu nebo atrofii oka se připočítává ke zjištěné hodnotě trvalé zrakové méněcennosti		5
27	Ztráta čočky na jednom oku (včetně poruchy akomodace) při snášenlivosti kontakt. čočky alespoň 4 hod. denně		15
28	Ztráta čočky na jednom oku (včetně poruchy akomodace) při snášenlivosti kontakt. čočky méně než 4 hod. denně		18
29	Ztráta čočky na jednom oku (včetně poruchy akomodace) při úplné nesnášenlivosti kontaktní čočky		25
30	Ztráta čočky obou očí (včetně poruchy akomodace), není-li zraková ostrost s afakickou korekcí horší než 6/12		15
	Je-li horší, stanoví se % podle pomocné tabulky č. 1 a připočítává se 10% na obtíže z nošení afakické korekce		

31	Traumatická porucha okohybných nervů nebo porucha rovnováhy okohybných svalů		do	25
32	Koncentrické omezení zorného pole následkem úrazu se hodnotí podle pomocné tabulky č. 2.			
33	Ostatní omezení zorného pole se hodnotí podle pomocné tabulky č. 3			
34	Porušení průchodnosti slzných cest na jednom oku			5
35	Porušení průchodnosti slzných cest na obou očích			10
36	Chybné postavení brv operativně nekorigovatelné na jednom oku			5
37	Chybné postavení brv operativně nekorigovatelné na obou očích			10
38	Rozšíření a ochrnutí zornice (u vidoucího oka) podle stupně	od 2	do	5
39	Deformace zevního segmentu a jeho okolí vzbuzující soucit nebo ošklivost, též ptosa horního víčka, pokud nekryje zornici (nezávisle od poruchy visu), pro každé oko			5
40	Traumatická porucha akomodace jednostranná			8
41	Traumatická porucha akomodace oboustranná			5
42	Lagoftalmus postraumatický operativně nekorigovatelný jednostranný			8
43	Lagoftalmus postraumatický operativně nekorigovatelný oboustranný			16
	Při hodnocení podle bodů 042 a 043 nelze současně hodnotit podle bodu 039			
44	Ptosa horního víčka (u vidoucího oka) operativně nekorigovatelná, pokud kryje zornici jednostranná			25
45	Ptosa horního víčka (u vidoucího oka) operativně nekorigovatelná, pokud kryje zornici oboustranná			50
	Poškození uší nebo porucha sluchu			
46	Ztráta jednoho boltce			10
47	Ztráta obou boltců			15
48	Trvalá poúrazová perforace bubínku bez zjevné sekundární infekce			5
49	Chronický hnisavý zánět středního ucha prokázaný jako následek úrazu			15
50	Nahluchlost jednostranná lehkého stupně			0
51	Nahluchlost jednostranná středního stupně			5
52	Nahluchlost jednostranná těžkého stupně			12
53	Nahluchlost oboustranná lehkého stupně			10
54	Nahluchlost oboustranná středního stupně			20
55	Nahluchlost oboustranná těžkého stupně			35
56	Ztráta sluchu jednoho ucha			15
57	Ztráta sluchu druhého ucha			25
58	Hluchota oboustranná jako následek jediného úrazu			40
59	Porucha labyrintu jednostranná podle stupně	od 10	do	20
60	Porucha labyrintu oboustranná podle stupně	od 30	do	50
	Poškození chrupu			
	Ztráta zubů nebo jejich částí, vedoucích ke ztrátě vitality zubu, jen nastane-li působením zevního násilí.			
61	Za ztrátu jednoho zubu			1
62	každého dalšího zubu			1
63	části zubu, má-li za následek ztrátu vitality zubu			1
64	Za ztrátu, odlomení a poškození umělých zubních náhrad a dočasných (mléčných) zubů			0
	Poškození jazyka			
65	Stavy po poranění jazyka s defektem tkáně nebo jizevnatými deform., jen pokud se již nehodnotí podle čp. 069 až 072			10
	Úrazy krku			
66	Zúžení hrtanu nebo průdušnice lehkého stupně			15
67	Zúžení hrtanu nebo průdušnice středního stupně			30
68	Zúžení hrtanu nebo průdušnice těžkého stupně			65
	Podle bodu 068 nelze současně oceňovat při hodnocení podle bodů 069 až 073			
69	Poúrazová porucha hlasu		do	25
70	Ztráta hlasu (afonie)			25

71	Ztráta mluvy následkem poškození ústrojí mluvy		30
72	Ztížení mluvy následkem poškození ústrojí mluvy		20
	Při hodnocení podle bodů 069 až 072 nelze současně oceňovat podle bodu 068 nebo 073		
73	Stav po tracheotomii s trvale zavedenou kanylou		50
	Při hodnocení podle bodu 073 nelze současně oceňovat podle bodu 068 nebo podle bodů 069 až 072		
	Úrazy hrudníku, plic, srdce nebo jícnu		
74	Omezení hybnosti hrudníku a srůsty plic a stěny hrudní klinicky ověřené lehkého stupně		5
75	Omezení hybnosti hrudníku a srůsty plic a stěny hrudní klinicky ověřené středního stupně		10
76	Omezení hybnosti hrudníku a srůsty plic a stěny hrudní klinicky ověřené těžkého stupně		20
77	Jiné následky poranění plic podle stupně porušení funkce a rozsahu jednostranné	od 15	do 40
78	Jiné následky poranění plic podle stupně porušení funkce a rozsahu oboustranné	od 25	do 100
79	Poruchy srdeční a cévní (pouze po přímém poranění) klinicky ověřené podle stupně porušení funkce	10	100
80	Píštěl jícnu		30
81	Poúrazové zúžení jícnu lehkého stupně		10
82	Poúrazové zúžení jícnu středního stupně	11	30
83	Poúrazové zúžení jícnu těžkého stupně	31	60
	Úrazy břicha a trávicích orgánů		
84	Porušení břišní stěny provázené porušením břišního lisu		do 25
85	Porušení funkce trávicích orgánů podle stupně poruchy a výživy	10	100
86	Ztráta sleziny		15
87	Sterkorální píštěl podle sídla a rozsahu reakce v okolí	od 30	do 60
88	Nedomykavost řitních svěračů částečná		20
89	Nedomykavost řitních svěračů úplná		60
90	Poúrazové zúžení konečníku nebo řiti lehkého stupně		10
91	Poúrazové zúžení konečníku nebo řiti těžkého stupně		50
	Úrazy močových a pohlavních orgánů		
92	Ztráta jedné ledviny		25
93	Ztráta obou ledvin		75
94	Poúrazové následky poranění ledvin a močových cest včetně chronické druhotné infekce lehkého stupně		10
95	Poúrazové následky poranění ledvin a močových cest včetně chronické druhotné infekce středního stupně		20
96	Poúrazové následky poranění ledvin a močových cest včetně chronické druhotné infekce těžkého stupně		50
97	Píštěl močového měchýře nebo močové roury		50
	Nelze současně hodnotit podle bodů 094 až 096.		
98	Ztráta jednoho varlete (při kryptorchismu hodnotit jako ztrátu obou varlat)		10
99	Ztráta obou varlat nebo ztráta potence doložená sexuologickým vyšetřením do 45 let		35
100	Ztráta obou varlat nebo ztráta potence doložená sexuologickým vyšetřením od 45 do 60 let		20
101	Ztráta obou varlat nebo ztráta potence doložená sexuologickým vyšetřením nad 60 let		10
102	Ztráta pyje nebo závažné deformity do 45 let		40
103	Ztráta pyje nebo závažné deformity do 60 let		20
104	Ztráta pyje nebo závažné deformity nad 60 let		10
	Je-li hodnoceno podle bodů 102 až 104, nelze současně hodnotit ztrátu potence podle bodů 099 až 101		
105	Poúrazové deformace ženských pohlavních orgánů	od 10	do 50
	Úrazy páteře a míchy		
106	Omezení hybnosti páteře lehkého stupně		do 10
107	Omezení hybnosti páteře středního stupně		do 25
108	Omezení hybnosti páteře těžkého stupně		do 55
109	Poúrazové poškození páteře, míchy, míšních plen a kořenů s trvalými objektiv. příznaky porušení fce lehkého stupně	od 10	do 25

110	Pouřazové poškození páteře, míchy, míšních plen a kořenů s trvalými objektiv. příznaky porušené fce středního stupně	od 26	do 40
111	Pouřazové poškození páteře, míchy, míšních plen a kořenů s trvalými objektiv. příznaky porušené fce těžkého stupně	od 41	do 100
Úrazy pánve			
112	Porušení souvislosti pánevního prstence s poruchou statiky páteře a funkce dolních končetin u žen do 45 let	od 30	do 65
113	Porušení souvislosti pánevního prstence s poruchou statiky páteře a funkce dolních končetin u žen přes 45 let a u mužů	od 15	do 50
Úrazy horních končetin			
	Uvedené hodnoty se vztahují na praváky. U leváků platí hodnocení opačné.		
114	Ztráta horní končetiny v ramenním kloubu nebo v oblasti mezi loketním a ramenním kloubem vpravo		60
115	Ztráta horní končetiny v ramenním kloubu nebo v oblasti mezi loketním a ramenním kloubem vlevo		50
116	Úplná ztuhlost ramene v nepříznivém postavení (úplná abdukce, addukce nebo postavení jím blízká) - vpravo		35
117	Úplná ztuhlost ramene v nepříznivém postavení (úplná abdukce, addukce nebo postavení jím blízká) - vlevo		30
118	Úplná ztuhlost ramene v příznivém postavení nebo v postavení jemu blízkém (odtažení 50° až 70°, předpažení 40° až 45° a vnitřní rotace 20°) - vpravo		30
119	Úplná ztuhlost ramene v příznivém postavení nebo v postavení jemu blízkém (odtažení 50° až 70°, předpažení 40° až 45° a vnitřní rotace 20°) - vlevo		25
120	Omezení pohyblivosti ramenního kloubu lehkého stupně vpravo		5
121	Omezení pohyblivosti ramenního kloubu lehkého stupně vlevo		4
122	Omezení pohyblivosti ramenního kloubu středního stupně - vpravo		10
123	Omezení pohyblivosti ramenního kloubu středního stupně - vlevo		8
124	Omezení pohyblivosti ramenního kloubu těžkého stupně - vpravo		18
125	Omezení pohyblivosti ramenního kloubu těžkého stupně - vlevo		15
126	Pakloub kosti pažní - vpravo		40
127	Pakloub kosti pažní - vlevo		35
128	Chronický zánět kostní dřeně pažní kosti jen po otevřených zraněních nebo po operativních zákrocích nutných k léčení následků úrazu - vpravo		30
129	Chronický zánět kostní dřeně pažní kosti jen po otevřených zraněních nebo po operativních zákrocích nutných k léčení následků úrazu - vlevo		25
130	Habituální vykloubení ramene (alespoň po třech jednoznačně úrazových luxacích ramenního kloubu) - vpravo		20
131	Habituální vykloubení ramene (alespoň po třech jednoznačně úrazových luxacích ramenního kloubu) - vlevo		15
132	Endoprotéza ramenního kloubu		15
133	Nenapravitelné vykloubení sternoklavikulární kromě případné poruchy funkce vpravo		3
134	Nenapravitelné vykloubení sternoklavikulární kromě případné poruchy funkce vlevo		3
135	Nenapravitelné vykloubení akromioklavikulární kromě případné poruchy funkce ramenního kloubu - vpravo		6
136	Nenapravitelné vykloubení akromioklavikulární kromě případné poruchy funkce ramenního kloubu - vlevo		6
Poškození oblasti loketního kloubu a předloktí			
137	Úplná ztuhlost loketního kloubu v nepříznivém postavení (úplné natažení nebo úplné ohnutí a postavení jím blízká) - vpravo		30
138	Úplná ztuhlost loketního kloubu v nepříznivém postavení (úplné natažení nebo úplné ohnutí a postavení jím blízká) - vlevo		25
139	Úplná ztuhlost loketního kloubu v příznivém postavení nebo v postavení jemu blízkých (ohnutí v úhlu 90° až 95°) - vpravo		20
140	Úplná ztuhlost loketního kloubu v příznivém postavení nebo v postavení jemu blízkých (ohnutí v úhlu 90° až 95°) - vlevo		16
141	Omezení pohyblivosti loketního kloubu lehkého stupně - vpravo		6
142	Omezení pohyblivosti loketního kloubu lehkého stupně - vlevo		5

143	Omezení pohyblivosti loketního kloubu středního stupně - vpravo		12
144	Omezení pohyblivosti loketního kloubu středního stupně - vlevo		10
145	Omezení pohyblivosti loketního kloubu těžkého stupně - vpravo		18
146	Omezení pohyblivosti loketního kloubu těžkého stupně - vlevo		15
147	Úplná ztuhlost kloubů radioulnárních v nepříznivém postavení nebo v postaveních jemu blízkých - vpravo		20
148	Úplná ztuhlost kloubů radioulnárních v nepříznivém postavení nebo v postaveních jemu blízkých - vlevo		16
149	Úplná ztuhlost kloubů radioulnárních v příznivém postavení (střední postavení nebo lehká pronace) - vpravo		10
150	Úplná ztuhlost kloubů radioulnárních v příznivém postavení (střední postavení nebo lehká pronace) - vlevo		8
151	Omezení přivrácení a odvrácení předloktí lehkého stupně vpravo		5
152	Omezení přivrácení a odvrácení předloktí lehkého stupně vlevo		4
153	Omezení přivrácení a odvrácení předloktí středního stupně vpravo		10
154	Omezení přivrácení a odvrácení předloktí středního stupně vlevo		8
155	Omezení přivrácení a odvrácení předloktí těžkého stupně vpravo		20
156	Omezení přivrácení a odvrácení předloktí těžkého stupně vlevo		16
157	Pakloub obou kostí předloktí - vpravo		40
158	Pakloub obou kostí předloktí - vlevo		35
159	Pakloub kosti vřetenní - vpravo		30
160	Pakloub kosti vřetenní - vlevo		25
161	Pakloub kosti loketní - vpravo		20
162	Pakloub kosti loketní - vlevo		15
163	Chronický zánět kostní dřeně kostí předloktí jen po otevřených zraněních nebo po operativních zákrocích nutných k léčení následků úrazu - vpravo		27
164	Chronický zánět kostní dřeně kostí předloktí jen po otevřených zraněních nebo po operativních zákrocích nutných k léčení následků úrazu - vlevo		22
165	Viklavý kloub loketní - vpravo	do	21
166	Viklavý kloub loketní - vlevo	do	15
167	Ztráta předloktí při zachovalém loketním kloubu - vpravo		55
168	Ztráta předloktí při zachovalém loketním kloubu - vlevo		45
Ztráta nebo poškození ruky			
169	Ztráta ruky v zápěstí - vpravo		50
170	Ztráta ruky v zápěstí - vlevo		42
171	Ztráta všech prstů ruky, popř. včetně záprstních kostí - vpravo		50
172	Ztráta všech prstů ruky, popř. včetně záprstních kostí - vlevo		42
173	Ztráta prstů ruky mimo palec, popř. včetně záprstních kostí - vpravo		45
174	Ztráta prstů ruky mimo palec, popř. včetně záprstních kostí - vlevo		40
175	Úplná ztuhlost zápěstí v nepříznivém postavení nebo v postaveních jemu blízkých (úplné hřbetní nebo dlaňové ohnutí ruky) - vpravo		30
176	Úplná ztuhlost zápěstí v nepříznivém postavení nebo v postaveních jemu blízkých (úplné hřbetní nebo dlaňové ohnutí ruky) - vlevo		25
177	Úplná ztuhlost zápěstí v příznivém postavení (hřbetní ohnutí 20° až 40°) - vpravo		20
178	Úplná ztuhlost zápěstí v příznivém postavení (hřbetní ohnutí 20° až 40°) - vlevo		17
179	Pakloub člunkové kosti - vpravo		15
180	Pakloub člunkové kosti - vlevo		12
181	Omezení pohyblivosti zápěstí lehkého stupně - vpravo		6
182	Omezení pohyblivosti zápěstí lehkého stupně - vlevo		5
183	Omezení pohyblivosti zápěstí středního stupně - vpravo		10
184	Omezení pohyblivosti zápěstí středního stupně - vlevo		8

185	Omezení pohyblivosti zápěstí těžkého stupně - vpravo		17
186	Omezení pohyblivosti zápěstí těžkého stupně - vlevo		15
187	Viklavost zápěstí vpravo		do 12
188	Viklavost zápěstí vlevo		do 9
	Poškození palce ruky		
189	Ztráta koncového článku palce - vpravo		9
190	Ztráta koncového článku palce - vlevo		7
191	Ztráta palce se záprstní kostí - vpravo		25
192	Ztráta palce se záprstní kostí - vlevo		21
193	Ztráta obou článků palce - vpravo		18
194	Ztráta obou článků palce - vlevo		15
195	Úplná ztuhlost mezičlankového kloubu palce v nepříznivém postavení (krajní ohnutí) - vpravo		8
196	Úplná ztuhlost mezičlankového kloubu palce v nepříznivém postavení (krajní ohnutí) - vlevo		7
197	Úplná ztuhlost mezičlankového kloubu palce v nepříznivém postavení (v hyperextensi) - vpravo		7
198	Úplná ztuhlost mezičlankového kloubu palce v nepříznivém postavení (v hyperextensi) - vlevo		6
199	Úplná ztuhlost mezičlankového kloubu palce v příznivém postavení (lehké poohnutí) - vpravo		6
200	Úplná ztuhlost mezičlankového kloubu palce v příznivém postavení (lehké poohnutí) - vlevo		5
201	Úplná ztuhlost základního kloubu palce - vpravo		6
202	Úplná ztuhlost základního kloubu palce - vlevo		5
203	Úplná ztuhlost karpometakarpálního kloubu palce v nepříznivém postavení (úplná abdukce nebo addukce) - vpravo		9
204	Úplná ztuhlost karpometakarpálního kloubu palce v nepříznivém postavení (úplná abdukce nebo addukce) - vlevo		7
205	Úplná ztuhlost karpometakarpálního kloubu palce v příznivém postavení (lehká opozice) - vpravo		6
206	Úplná ztuhlost karpometakarpálního kloubu palce v příznivém postavení (lehká opozice) - vlevo		5
207	Trvalé následky po špatně zhojené Bennetově zlomenině s trvající subluxací, kromě plnění za poruchu fce. - vpravo		3
208	Trvalé následky po špatně zhojené Bennetově zlomenině s trvající subluxací, kromě plnění za poruchu fce. - vlevo		2
209	Úplná ztuhlost všech kloubů palce v nepříznivém postavení - vpravo		25
210	Úplná ztuhlost všech kloubů palce v nepříznivém postavení - vlevo		21
211	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti mezičlankového kloubu lehkého stupně - vpravo		2
212	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti mezičlankového kloubu lehkého stupně - vlevo		1
213	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti mezičlankového kloubu středního stupně - vpravo		4
214	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti mezičlankového kloubu středního stupně - vlevo		3
215	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti mezičlankového kloubu těžkého stupně - vpravo		6
216	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti mezičlankového kloubu těžkého stupně - vlevo		5
217	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti základního kloubu lehkého stupně - vpravo		2
218	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti základního kloubu lehkého stupně - vlevo		1
219	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti základního kloubu středního stupně - vpravo		4
220	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti základního kloubu středního stupně - vlevo		3
221	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti základního kloubu těžkého stupně - vpravo		6
222	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti základního kloubu těžkého stupně - vlevo		5
223	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti karpometakarpálního kloubu lehkého stupně - vpravo		3
224	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti karpometakarpálního kloubu lehkého stupně - vlevo		2

225	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti karpometakarpálního kloubu středního stupně - vpravo		6
226	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti karpometakarpálního kloubu středního stupně - vlevo		5
227	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti karpometakarpálního kloubu těžkého stupně - vpravo		9
228	Porucha úchopové funkce palce při omezení pohyblivosti karpometakarpálního kloubu těžkého stupně - vlevo		7
Poškození ukazováku			
229	Ztráta koncového článku ukazováku - vpravo		4
230	Ztráta koncového článku ukazováku - vlevo		3
231	Ztráta dvou článků ukazováku - vpravo		8
232	Ztráta dvou článků ukazováku - vlevo		6
233	Ztráta všech tří článků ukazováku - vpravo		12
234	Ztráta všech tří článků ukazováku - vlevo		10
235	Ztráta ukazováku se záprstní kostí - vpravo		15
236	Ztráta ukazováku se záprstní kostí - vlevo		12
237	Úplná ztuhlost všech tří kloubů ukazováku v krajním natažení - vpravo		12
238	Úplná ztuhlost všech tří kloubů ukazováku v krajním natažení - vlevo		10
239	Úplná ztuhlost všech tří kloubů ukazováku v krajním ohnutí - vpravo		15
240	Úplná ztuhlost všech tří kloubů ukazováku v krajním ohnutí - vlevo		12
241	Porucha úchopové funkce ukazováku do úplného sevření do dlaně chybí 1 až 2 cm - vpravo		4
242	Porucha úchopové funkce ukazováku do úplného sevření do dlaně chybí 1 až 2 cm - vlevo		3
243	Porucha úchopové funkce ukazováku do úplného sevření do dlaně chybí přes 2 až 3 cm - vpravo		6
244	Porucha úchopové funkce ukazováku do úplného sevření do dlaně chybí přes 2 až 3 cm - vlevo		4
245	Porucha úchopové funkce ukazováku do úplného sevření do dlaně chybí přes 3 až 4 cm - vpravo		8
246	Porucha úchopové funkce ukazováku do úplného sevření do dlaně chybí přes 3 až 4 cm - vlevo		6
247	Porucha úchopové funkce ukazováku do úplného sevření do dlaně chybí přes 4 cm - vpravo		10
248	Porucha úchopové funkce ukazováku do úplného sevření do dlaně chybí přes 4 cm - vlevo		8
249	Nemožnost úplného natažení některého z mezičlánekových kloubů ukazováku - vpravo		2
250	Nemožnost úplného natažení některého z mezičlánekových kloubů ukazováku - vlevo		1
251	Nemožnost úplného natažení základního kloubu ukazováku s poruchou abdukce - vpravo		3
252	Nemožnost úplného natažení základního kloubu ukazováku s poruchou abdukce - vlevo		2
Poškození prostředníku, prsteníku a malíku			
253	Ztráta celého prstu s příslušnou kostí záprstní - vpravo		9
254	Ztráta celého prstu s příslušnou kostí záprstní - vlevo		7
255	Ztráta všech tří článků prstu nebo dvou článků se ztuhlostí základního kloubu - vpravo		8
256	Ztráta všech tří článků prstu nebo dvou článků se ztuhlostí základního kloubu - vlevo		6
257	Ztráta koncového článku jednoho z těchto prstů - vpravo		3
258	Ztráta koncového článku jednoho z těchto prstů - vlevo		2
259	Ztráta dvou článků prstů bez omezení základního kloubu vpravo		5
260	Ztráta dvou článků prstů bez omezení základního kloubu vlevo		4
261	Úplná ztuhlost všech tří kloubů jednoho z těchto prstů v krajním natažení nebo ohnutí (v postavení bránícím funkci sousedních prstů) - vpravo		9
262	Úplná ztuhlost všech tří kloubů jednoho z těchto prstů v krajním natažení nebo ohnutí (v postavení bránícím funkci sousedních prstů) - vlevo		7
263	Porucha úchopové funkce prstu do úplného sevření do dlaně chybí 1 až 2 cm - vpravo		4
264	Porucha úchopové funkce prstu do úplného sevření do dlaně chybí 1 až 2 cm - vlevo		3
265	Porucha úchopové funkce prstu do úplného sevření do dlaně chybí přes 2 až 3 cm - vpravo		6
266	Porucha úchopové funkce prstu do úplného sevření do dlaně chybí přes 2 až 3 cm - vlevo		4

267	Porucha úchopové funkce prstu do úplného sevření do dlaně chybí přes 3 až 4 cm - vpravo		8
268	Porucha úchopové funkce prstu do úplného sevření do dlaně chybí přes 3 až 4 cm - vlevo		6
269	Porucha úchopové funkce prstu do úplného sevření do dlaně chybí přes 4 cm - vpravo		10
270	Porucha úchopové funkce prstu do úplného sevření do dlaně chybí přes 4 cm - vlevo		8
271	Nemožnost úplného natažení jednoho z mezičlánekových kloubů (při neporušené úchopové funkci prstu)- vpravo		1
272	Nemožnost úplného natažení jednoho z mezičlánekových kloubů (při neporušené úchopové funkci prstu)- vlevo		0,5
273	Nemožnost úplného natažení základního kloubu prstu s poruchou abdukce - vpravo		2
274	Nemožnost úplného natažení základního kloubu prstu s poruchou abdukce - vlevo		1
Traumatické poruchy nervů horní končetiny			
	V hodnocení jsou již zahrnuty případné poruchy vasomotorické a trofické.		
275	Traumatická porucha nervu axilárního - vpravo		do 30
276	Traumatická porucha nervu axilárního - vlevo		do 25
277	Traumatická porucha kmene nervu vřetenního - s postižením všech inervovaných svalů - vpravo		do 45
278	Traumatická porucha kmene nervu vřetenního - s postižením všech inervovaných svalů - vlevo		do 37
279	Traumatická porucha kmene nervu vřetenního -se zachováním funkce trojhlavého svalu - vpravo		do 35
280	Traumatická porucha kmene nervu vřetenního -se zachováním funkce trojhlavého svalu - vlevo		do 27
281	Traumatická porucha nervu muskulokutanního - vpravo		do 30
282	Traumatická porucha nervu muskulokutanního - vlevo		do 20
283	Traumatická porucha kmene loketního nervu s postižením všech inervovaných svalů - vpravo		do 40
284	Traumatická porucha kmene loketního nervu s postižením všech inervovaných svalů - vlevo		do 33
285	Traumatická porucha distální části loketního nervu se zachováním funkce ulnárního ohybače karpu a části hlubokého ohybače prstů - vpravo	-	do 30
286	Traumatická porucha distální části loketního nervu se zachováním funkce ulnárního ohybače karpu a části hlubokého ohybače prstů - vlevo		do 25
287	Traumatická porucha kmene středního nervu s postižením všech inervovaných svalů - vpravo		do 30
288	Traumatická porucha kmene středního nervu s postižením všech inervovaných svalů - vlevo		do 25
289	Traumatická porucha distální části středního nervu s postižením hlavně thenarového svalstva - vpravo		do 15
290	Traumatická porucha distální části středního nervu s postižením hlavně thenarového svalstva - vlevo		do 12
291	Traumatická porucha všech tří nervů (popř. i celé pleteně pažní) - vpravo		do 50
292	Traumatická porucha všech tří nervů (popř. i celé pleteně pažní) - vlevo		do 40
Úrazy dolních končetin			
293	Ztráta jedné dolní končetiny v kyčelním kloubu nebo ztráta jedné dolní končetiny v oblasti mezi kyčelním a kolenním kloubem		50
294	Pakloub stehenní kosti v krčku nebo nekrosa hlavice		40
295	Endoprotéza kyčelního kloubu (mimo hodnocení omezení hybnosti kloubu)		15
296	Chronický zánět kostní dřeně kosti stehenní jen po otevřených zraněních nebo po operativních zákrocích nutných k léčení následků úrazu		25
297	Zkrácení jedné dolní končetiny do 1 cm		0
298	Zkrácení jedné dolní končetiny do 4 cm		do 5
299	Zkrácení jedné dolní končetiny do 7 cm		do 15
300	Zkrácení jedné dolní končetiny přes 7 cm		do 25
301	Pouřazové deformity kosti stehenní (zlomeniny zhojené s úchylnou osovou nebo rotační), za každých 5° úchylny		5
	Úchylny přes 45° se hodnotí jako ztráta končetiny. Při hodnocení osové úchylny nelze současně započítávat - musí být prokázány na RTG		
302	Úplná ztuhlost kyčelního kloubu v nepříznivém postavení (úplné přitažení nebo odtažení, natažení nebo ohnutí a postavení těmto blízká)		40
303	Úplná ztuhlost kyčelního kloubu v příznivém postavení (lehké odtažení a základní postavení nebo nepatrné ohnutí)		30

VIII

304	Omezení pohyblivosti kyčelního kloubu - lehkého stupně		10
305	Omezení pohyblivosti kyčelního kloubu - středního stupně		20
306	Omezení pohyblivosti kyčelního kloubu - těžkého stupně		30
Poškození kolena			
307	Úplná ztuhlost kolena v nepříznivém postavení - ohnutí nad úhel 20°		30
308	Úplná ztuhlost kolena v nepříznivém postavení - ohnutí nad úhel 30°		45
309	Úplná ztuhlost kolena v nepříznivém postavení - ohnutí nad úhel 60°		50
310	Úplná ztuhlost kolena v příznivém postavení - úplné natažení nebo ohnutí do úhlu 20°		30
311	Endoprotéza v oblasti kolenního kloubu (mimo hodnocení omezení hybnosti kloubu)		15
312	Omezení pohyblivosti kolenního kloubu - lehkého stupně		8
313	Omezení pohyblivosti kolenního kloubu - středního stupně		12
314	Omezení pohyblivosti kolenního kloubu - těžkého stupně		20
315	Viklavost kolenního kloubu v důsledku nedostatečnosti postranního vazů	do	6
316	Viklavost kolenního kloubu v důsledku nedostatečnosti předního zkrříženého vazů	do	15
317	Viklavost kolenního kloubu v důsledku nedostatečnosti předního zkrříženého a postranního vazů	do	24
318	Trvalé následky po poranění měkkého kolena s příznaky poškození menisku - lehkého a středního stupně (bez prokázaných blokády)	do	5
319	Trvalé následky po poranění měkkého kolena s příznaky poškození menisku - těžkého stupně (s prokázanými opětovnými blokády)	do	10
320	Trvalé následky po operativním vynětí češky včetně atrofie stehenních a lýtkových svalů		10
321	Trvalé následky po operativním vynětí části jednoho menisku (při úplném rozsahu pohybů a dobré stability kloubu; jinak podle poruchy funkce)		3
322	Trvalé následky po operativním vynětí části obou menisků (při úplném rozsahu pohybů a dobré stability kloubu; jinak podle poruchy funkce)		6
	Pokud jsou trvalé následky hodnoceny již podle položek 312 až 317 nepřičítá se již položka 318, 319, 320, 321 nebo 322		
Poškození bérce			
323	Ztráta dolní končetiny v bérce se zachovaným kolenem		45
324	Ztráta dolní končetiny v bérce se ztuhlým kolenním kloubem		50
325	Pakloub kosti holenní nebo obou kostí bérce		45
326	Chronický zánět kostní dřevě kostí bérce jen po otevřených zraněních nebo po operativních zákrocích nutných k léčení následků úrazu		22
327	Pouřazové deformity bérce vzniklé zhojením zlomeniny v osově nebo rotační úchylce (úchylky musí být prokázány na rtg); za každých 5°		5
	Úchylky přes 45° se hodnotí jako ztráta bérce. Při hodnocení osově úchylky nelze současně počítat relativní zkrácení končetiny.		
Poškození v oblasti hlezenného kloubu			
328	Ztráta nohy v hlezenném kloubu		40
329	Ztráta nohy pod hlezenným kloubem se zachovalou patní kostí		25
330	Ztráta chodidla v Chopartově kloubu s artrodezou hlezna		30
331	Ztráta chodidla v Chopartově kloubu s pahýlem v plantární flexi		40
332	Ztráta chodidla v Lisfrancově kloubu nebo pod ním		25
333	Úplná ztuhlost hlezenného kloubu v nepříznivém postavení (dorsální flexe nebo větší stupně plantární flexe)		30
334	Úplná ztuhlost hlezenného kloubu v pravoúhlém postavení		25
335	Úplná ztuhlost hlezenného kloubu v příznivém postavení (ohnutí do plošky kolem 5°)		20
336	Omezení pohyblivosti hlezenného kloubu lehkého stupně		4
337	Omezení pohyblivosti hlezenného kloubu středního stupně		10
338	Omezení pohyblivosti hlezenného kloubu těžkého stupně		20
339	Úplná ztráta pronace a supinace nohy		15
340	Omezení pronace a supinace nohy	do	12

341	Viklavost hlezenného kloubu (nutný průkaz RTG)		do 21
342	Plochá noha nebo vbočená nebo vybočená následkem úrazu a jiné poúrazové deformity v oblasti hlezna a nohy		do 24
343	Chronický zánět kostní dřeně v oblasti tarsu a metatarsu a kosti patní jen po otevřených zraněních nebo po operativních zákrocích nutných k léčení následků úrazu		15
Poškození v oblasti nohy			
344	Ztráta všech prstů nohy		15
345	Ztráta obou článků palce nohy		10
346	Ztráta obou článků palce nohy se záprstní kostí nebo s její částí		15
347	Ztráta koncového článku palce nohy		3
348	Ztráta jiného prstu nohy (včetně malíku) za každý prst		2
349	Ztráta malíku nohy se záprstní kostí nebo s její částí		10
350	Úplná ztuhlost mezičlankového kloubu palce nohy		3
351	Úplná ztuhlost základního kloubu palce nohy		7
352	Úplná ztuhlost obou kloubů palce nohy		8
353	Úplná ztuhlost jiného prstu nohy než palce		1
354	Omezení pohyblivosti mezičlankového kloubu palce nohy		2
355	Omezení pohyblivosti základního kloubu palce nohy		5
356	Porucha funkce kteréhokoliv jiného prstu nohy než palce (za každý prst)		1
357	Poúrazové oběhové a trofické poruchy na jedné dolní končetině		do 15
358	Poúrazové oběhové a trofické poruchy na obou dolních končetinách		do 30
359	Poúrazové atrofie svalstva dolních končetin při neomezeném rozsahu pohybu v kloubu na stehně (od 3 cm)		5
360	Poúrazové atrofie svalstva dolních končetin při neomezeném rozsahu pohybu v kloubu na bérce (od 3 cm)		3
Traumatické poruchy nervů dolní končetiny			
	V hodnocení jsou již zahrnuty případné poruchy vasomotorické a trofické.		
361	Traumatická porucha nervu sedacího		do 50
362	Traumatická porucha nervu stehenního		do 30
363	Traumatická porucha nervu obturatorii		do 20
364	Traumatická porucha kmene nervu holenního s postižením všech inervovaných svalů		do 35
365	Traumatická porucha distální části nervu holenního s postižením funkce prstů		do 5
366	Traumatická porucha kmene nervu lýtkového s postižením všech inervovaných svalů		do 30
367	Traumatická porucha hluboké větve nervu lýtkového		do 20
368	Traumatická porucha povrchní větve nervu lýtkového		do 10
369	Stav po operaci Achillovy šlachy pro rupturu (v tomto případě se nehradí omezení hybnosti hlezenního kloubu)		5
Plošné jizvy			
	Plošné hypertrofické jizvy (bez přihlídnutí k poruše funkce)		
370	Poškození do 0,5% tělesného povrchu v obličeji a na krku		do 5
371	Poškození od 0,5% do 2% tělesného povrchu v obličeji a na krku		do 20
372	Poškození do 0,5% tělesného povrchu mimo obličej a krk		do 2
373	Poškození od 0,5% do 1% tělesného povrchu mimo obličej a krk		do 4
374	Poškození nad 1% tělesného povrchu za každé další 1% poškození tělesného povrchu		ã 1%
Podélné jizvy			
375	Jizvy v obličeji a na krku do 2 cm		0
376	Jizvy v obličeji a na krku od 2 do 3 cm		0,5
377	Jizvy v obličeji a na krku nad 3 cm - za každý další 1 cm		ã 0,5
378	Podélné jizvy mimo obličej a krk		0

Příloha B Travel Insurance Project

Cukurova University in Adana

Faculty of Business Administration

Travel Insurance

Author: Bc. Petra Skalská

Supervisor: Asc. Prof. Dr. Serkan Yilmaz Kandır

Field of study: Business Administration

Academic year: 2011/2012

Content

Introduction	XIII
1 Travel Insurance.....	XIV
1.1 Who is the travel insurance for?	XIV
1.2 Preliminary provisions.....	XIV
1.3 Basic terms	XV
1.4 What insurance offers?	5
1.4.1 The main insurance	5
1.4.2 The other insurance options	5
1.5 Why conclude commercial travel insurance?	6
1.6 Variations of travel insurance from various insurance companies	XVII
1.7 Premium	XVIII
1.8 Limits if indemnity	XVIII
1.9 Assistance	XVIII
1.10 Exclusions.....	XIX
1.10.1 The main reasons	XIX
1.10.2 The reasons connected with medical treatment	XXI
1.10.3 The other medical reasons	10
1.11 Arranging insurance	10
2 Questionnaire	11
2.1 Questionnaire in general	11
2.2 My questionnaire	11
2.3 Results	12
3 Analysis of the insurance in Turkey	13
3.1 Insurance in general	13
3.2 Statistics	14
3.2.1 Number of policies	14
3.2.2 Market shares	14
3.2.3 Written premiums	16
3.2.4 Distribution channels	16
4 Turkish economy	18
4.1 Purchasing power of currency	18
4.2 Minimum wages	19
5 Conclusion	21
Resources	22
Enclosures	23

Introduction

In this work I would like to compare the travel insurance of Erasmus students in Turkey. Firstly, I will write about travel insurance in general, than I will collect the data of questionnaire which I sent to all students. At the end of this work I am going to write some conclusions following from this research. Mainly I am interested in the differences between the nationalities and fields of study; also I will focus on the gender of this group.

In the last part of my work I will focus on the insurance in Turkey. I want to write about the non-life insurance with the emphasis on the accident insurance and put some statistics to get better knowledge about the insurance situation in Turkey. At the end I am going to add data about the financial situation in Turkey, because it is important to know that if we will compare the date of different country.

1 Travel Insurance

1.1 Who is the travel insurance for?

The travel insurance is destined for anybody who wants to minimize the risks of unexpected, unpleasant events abroad. In the Czech Republic, primary health care is paid by health insurance companies. In a foreign country we would have to pay it ourselves without travel insurance. At first glance it might not seem, but in this case the health care can go to astronomical amounts. So definitely it is worth to invest a few hundred crowns and abroad have absolute peace.

1.2 Preliminary provisions

In the Czech Republic, there is the private insurance regulated by Act No. 37/2004 Sb., about the insurance contract and amending related laws. Insurance company, as insurer, issued pursuant to § 4 paragraph 4 of these insurance conditions. Contain these insurance conditions in cases where the law permits derogation of some provisions of the Act, the adjustment referred to these conditions of insurance or insurance contract.

Insurance conditions are an integral part of the insurance contract. The policy holder must be clearly informed and consistent with these insurance conditions before concluding an insurance contract, which confirms his signature in the insurance contract, it does not apply to insurance contracts concluded by distance commerce. The insurance conditions apply throughout the duration of insurance arranged by the insurance contract and cannot be changed without the consent of the policy holder.

Insurance conditions are divided into two parts. The first part (general insurance conditions) which includes provisions generally applicable to all policies contained in the travel insurance. The second part includes special insurance conditions, or supplemental insurance policies and other terms of insurance contracts.

1.3 Basic terms

In this chapter I am going to write the basic terms using in insurance condition and insurance contract. I will focus on the terms connected with the travel and accident insurance and also I will define the persons in the insurance contract.

- Insurer: insurance company which is authorized to carry on insurance business
- Policy holder: person who signed the insurance contract with the insurer and is required to pay the premium;
- Insured: person who shall be entitled to indemnity in the event of a claim;
- Authorized: person who has the right to insurance benefit due to insured event;
- Beneficiary: person, designated in the insurance contract, who has the right to insurance benefit due to insured event in the case of death of the insured person;
- Insurance indemnity (benefits): amount agreed in the insurance contract to be in the event of an insurance event paid by the insurer; the upper limit of indemnity agreed upon in the insurance contract in the event that at the time of conclusion of insurance can not specify the sum insured;
- Insurance time: time for which the insurance was agreed;
- Insurance period: period agreed in the insurance contract for which the policy holder pays the premium;
- Insurance event: random fact closely marked in the insurance contract or in special Insurance Terms and Conditions (hereinafter "ITC"), with which is associated the obligations of the insurer to provide insurance benefits,
- Random fact: fact that is possible and that is not sure whether the duration of insurance occurs at all, or not known the time of its formation,
- Single premium: premium fixed for the whole period for which the insurance was arranged;
- Current premium: premium paid in the amount of daily, semi-annual or annual rates;
- Insurance peril: possible cause of an insured event;
- Insurance risk: the probability of an insured event caused by an insured peril;
- Group insurance: personal insurance, which covers the insured group closely defined in the insurance contract, whose identity at the time this contract is not usually known;

- Loss insurance: insurance, designed to offset the damage caused by an insured event;
- Agreed sum insurance: insurance, whose purpose is to obtain a sum, i.e. the agreed sums of money as a result of insured event, which is independent of the occurrence or extent of damage;
- Repatriation: transporting the injured or ill person to the homeland or transportation of mortal remains of the insured in case of death.

1.4 What insurance offers?

Medical expenses can help in cases of sudden illness, accident or death abroad. Most of this is covered by insurance:

1.4.1 The main insurance

- ✓ Outpatient medical treatment;
- ✓ Prescription drugs and medical supplies;
- ✓ Hospitalization;
- ✓ Medically urgent surgery;
- ✓ Transport patient to the homeland;
- ✓ Transport of mortal remains to the homeland;
- ✓ Dental treatment to eliminate the acute pain;
- ✓ Alternatively, other additional assistance services (depending on individual insurance conditions).

1.4.2 The other insurance options

- ✓ Accident insurance;
- ✓ Luggage insurance;
- ✓ Liability insurance;
- ✓ Trip cancellation insurance;
- ✓ Alternatively, other insurance (depending on individual insurance conditions).

1.5 Why conclude commercial travel insurance?

There are some situations and reasons in which it worth to arrange special travel insurance:

- Statutory health insurance in EU countries does not include the cost of transporting the patient back to their homeland or repatriation of mortal remains;
- In outpatient treatment may be required from you payment in cash;
- Health care paid from account of health insurance company is possible only in state facilities;
- Deductibles are involved in health care as provided by the local insured;
- In difficult situations, job assistance is invaluable; services can be contacted from anywhere in the world;
- Payment cards have often only limited insurance conditions;
- Illness, loss of luggage or other damage can happen to us particularly during travel.

Travel insurance will give us the confidence to holiday and business trips, and our budget will be protected against possible financial difficulties caused by the high cost of treatment abroad

1.6 Variations of travel insurance from various insurance companies

- Basic travel insurance and assistance services to the coverage of risk for medical expenses and assistance services;
- Complete travel insurance covers insurance risks: medical expenses, accident, baggage liability and additional assistance services;
- Travel insurance for short-term travel with a maximum length of 120 days for Europe, 90 days for the whole world;
- Travel insurance for long-term continuous or repeated short stays with a maximum length of 185 days, 365 respectively 366 days in the form of semi-annual or annual cards;
- Family Travel Insurance;
- Discounted daily rate of premium for children;
- Long-term travel insurance (studying programmers, working stays, au-pair).

1.7 Premium

Premium is the insurance amount paid by the client to the insurance company for providing insurance protection. Premiums are usually measured per person and per day - multiplying that amount by the number of days and number of people we get the final total amount of premiums. The client pays the premium when signing the insurance contract. The amount of insurance is affected by several key criteria. First, the insurance company is interested in where we want to travel. Specifically, there are differences of foreign travel to Europe and to some of the non-European countries. For example, very often are excluded the United States because of medical treatment in the U.S. are among the most expensive.

Another criterion that affects the amount of premium is the purpose of travel - whether it is a tourist or business trip. If you traveled abroad with "tourist insurance," and it would be a business trip, the insurance company can refuse to pay insurance benefits in the event of a claim. Insurance companies often distinguish the amount of premiums by the age of insured - for children are prepared lower insurance rates. The premium also depends on how high you choose the insurance limits. Insurance companies usually offer several variants.

1.8 Limits if indemnity

Each insurance company has set maximum limits of indemnity. This means that if the cost of treatment exceeds your insurance limits, you pay the extra amount of your own. Usually you can choose from several levels of indemnity. However, the higher limit means the more expensive premium.

1.9 Assistance

It's continuous assistance service that would help 24 hours a day in case of emergency anywhere in the world. It ensures that anyone could ask for help in his language. Its task is to ensure contact with hospitals and doctors, arrange transportation to a medical facility or repatriation, or provide financial loan assistance in obtaining replacement of lost or stolen travel documents, may also offer the possibility of calling from all over the world to collect.

E. g. of assistance services: AXA assistance, Europ assistance, S.O.S. international.

1.10 Exclusions

There are some causes where the insurer can refuse to provide indemnification. It can happen very easily and often, and the insurance company usually has the own special department which controls the insurance events (e. g. the cause of an accident etc.).

1.10.1 The main reasons

The insurer is relieved of the obligation to provide indemnification in cases where the insured has suffered injury or illness in connection with:

- Alcohol or drugs, or drug abuse;
- Attempted suicide or deliberate damage to health
- Riot, caused by or in connection with a crime they committed;
- Event of war or civil war;
- Civil unrest, in which was the insured directly involved;
- Own actions, knowingly failed to comply with the statutory provisions in force in the country (e.g. when driving a motor vehicle without proper authority);
- Operation or performance of professional sports for participation in competitions and training them;
- Operation risk types of sport (jump to the rubber rope, ski mountaineering, skiing off the marked trails), which is not possible to insure;
- Operation of dangerous kinds of sports (hiking, parasailing, rafting, canoeing and other rivers, water motor sports, diving with breathing apparatus, caving, horseback riding, motorsport, snowboarding, parachuting, gliding flights, hang gliding and other air sports), unless agreed scheme "athlete";
- Participation in organized sports competitions, unless agreed scheme "athlete".

1.10.2 The reasons connected with medical treatment

The insurer is also relieved of the obligation to provide indemnification in case of:

- Investigation - including laboratory and ultrasound - to detect pregnancy, abortion, any complications after the sixth month of pregnancy, including birth, diagnosis and treatment of infertility and artificial insemination;
- Demanding examination indicated a specialist (computed tomography, ultrasound examination, endoscopy), if the reimbursement of these examinations have not been previously approved by the insurer or by the insurer's assistance;
- Purchase contraceptives;
- Any kind of dental treatment and associated services; the exception is the treatment due to injury or first aid;
- Mental, psychological, neurological changes or disorders;
- Performance of the operations outside the medical facility (hospital); doctor or nurse does not have qualified to act, or treatment that is not scientifically or medically recognized;
- Preventive examinations, medical check-up examinations and treatments not related to sudden illness or injury;
- Rehabilitation, physical therapy, spa treatment or standard care;
- Chiropractic procedures, training or therapy practice self-sufficiency;
- Compensation for fabrication and repair of dentures - orthopedic, dental, braces, breast forms, glasses, contact lenses, hearing aids or devices;
- Supporting medications or vitamin preparations;
- Contagious venereal disease or AIDS.

1.10.3 The other medical reasons

The insurer is also obligated to perform if the treatment costs incurred as a result:

- Medical care related to treatment of injury or disease that existed before the beginning of the insurance;
- Treatment, surgery or other chronic disease, if the disease is required during the preceding 12 months hospitalization was required in the procedure or significant changes in the treatment or medication;
- Disease that was apparent or detectable before the beginning of insurance or its consequences, including death;
- Medical care, if this became the only aim or one of the main routes of the insured or in respect of medical care, which is already before the start of the tour was known to be made at time of travel.

1.11 Arranging insurance

Where?

- At the offices of insurance companies;
- By telephone;
- On-line;
- Through travel agencies;
- In the bank (bank assurance).

Insured?

- Myself;
- My family;
- Group of people.

What the client receives when signature a contract?

- Insurance contract;
- Insurance policies;
- Details of assistance services.

2 Questionnaire

In this part I will write some general information about questionnaire and then I will focus on my questionnaire. I will discuss each part and questions in it. The whole questionnaire is at the end as the *Enclosure no. 1*.

2.1 Questionnaire in general

The questionnaire is one of the methods how to collect required data or information. As every method, it has some advantages and also disadvantages. I decided to send my questionnaire per e-mails, which means that I can reach as many students as many e-mail addresses I can win. The advantage following from this fact is that it is very cheap and easy to deliver to the respondents. Big disadvantage I see in the back coming answers – I cannot find out if the responses are true or not, I cannot influence the quality of answers and also the number of respondents. The sample of respondents should be random, which is one of the most important conditions by evaluation the questionnaire. In this case, when I sent it to restricted group of respondents, I can doubt about this. But if I will compare the results only in this group (if I will not generalize them) I think it does not matter.

2.2 My questionnaire

I decided to split the questions to three parts. The first part finds out the personal information about the respondent which enables me to sort each answer according to the gender, age, degree of study or field of study. The second part is focused on the travel insurance – different kinds of insurance, insurance company, type, length, premium, amount per one month, policy holder, and also questions about discounts and the possibility of free insurance. The last part is about the insurance in general. How much is insurance important for the respondents, what kind of insurance they have arranged at home, which risks they considered before travel to Turkey, if they arrange the insurance every time they travel abroad or if they have to visited the hospital in case of accident or illness.

2.3 Results

My questionnaire answered 28 people, 15 male and 13 female. The average age of students is 21.2 and usually the second year of Bachelor degree. There were a lot of students of Economical faculty but also a lot of doctors; they were usually elder and studying Master degree.

In the part of the travel insurance I got these results:

- 67,8 % have the travel insurance,
- 46,4 % have separated insurance, 21,4 % insurance with ISIC card, 10,7 % bank assurance,
- the insurance is usually only for the Erasmus stay – 5 months (more than 70 %), about 20 % have insurance for the whole year,
- a lot of students used the discount of status student, about 25 % also used the discount of another insurance in one insurance company,
- the free insurance of credit card is not usual, only 1 student used it (and it was restricted by 2 months),
- almost a quarter of students paid the insurance as a single premium – it is related by the length of insurance (one year), but usually it is paid monthly,
- the amount of insurance is hard to compare because there are big differences between the types of insurance; the separated insurance I consider very expensive next to the bank assurance which is ridiculously cheap,
- students usually pay the insurance by they own (more then 85 %).

The last part was about the insurance in general:

- the risks students consider are following: illnesses, accidents, kidnapping, earthquake,
- the next questions are really similar – who often makes the travel insurance also has and experience of an accident or similar "luckiness", and the importance of insurance is very high for him/her,
- a lot of students have the life insurance containing the accident and health insurance, the liability insurance is not very popular also as the property insurance, except the car insurance which I think it is because of those students have a car and the car insurance is mandatory.

3 Analysis of the Insurance in Turkey

In this chapter I will focus on insurance in Turkey in general, add some information about the number of insurance companies, about the premium amounts etc. Then I will mention statistics data comparing the recent situation.

3.1 Insurance in general

At the end of year 2010 the total premium income increased to almost 9.5 billion USD, according to the previous year, the increase was almost 19 %.

The *table no. 1* shows the increasing numbers of all types of insurance companies in Turkey.

Table no. 1: The number of insurance companies:

Field of Operation	2008	2009	2010
Life insurance companies	23	22	24
Non-life insurance companies	36	36	38
Insurance companies	59	58	62
Reinsurance companies	2	2	2
Total	61	60	64

The year 2009 was affected by the world financial crisis, but the situation has had a growing tendency since the year 2010.

The association of the insurance and reinsurance companies of Turkey continued the communication and exchange of information with the insurance associations in EU and also participated on the EU conference and schooling of Solvency II to improve cooperation during the harmonization process with the EU.

3.2 Statistics

The travel insurance is put together by a lot of types different insurances as I mentioned before. There are no available statistics for comparison the travel insurance, so I will compare it by the accident insurance because I consider it as one of the most important part of the travel insurance.

3.2.1 Number of policies

The *table no. 2* shows the different types of accident insurance in Turkey. It is separated by non life or life type of insurance company.

Table no. 2: The types of accident insurance

Types of accident insurance	Non Life	Life	Total
Compulsory Road Passenger Transportation Personal Accident	118 325	0	118 325
Aviation Personal Accident	333	0	333
Personal Accident	4 934 885	824 640	5 759 525
Long Term Personal Accident Insurance	-1 070	1	-1 069
Total	5 052 473	824 641	5 877 114

3.2.2 Market shares

In this chapter I will compare the market share of accident insurance in the years 2010 and 2011. Firstly according to whole market and then I will show the insurance companies and their market shares.

Table no. 3: The market share of the accident insurance

LoB	2011-12 months Premium (TR)	Share (%)	2010-12 months Premium (TR)	Share (%)	Increase	Real Increase
Accident ins.	663 191 045	3,86	598 383 023	4,24	10,83%	0,34%
Non Life	14 487 368 085	84,36	11 948 144 212	84,56	21,25 %	9,78 %
Life	2 685 683 668	15,64	2 181 250 027	15,44	23,13%	11,48%
Total	17 173 051 753	100,00	14 129 394 239	100,00	21,54%	10,04%

The *table no. 3* shows the premium and market share and compares it in the part named Increase. The reason of the other comperation – Real Increase is the affect of the inflation rate. In the 2011 it was 10,45 %. In the table we can see, that the accident insurance has the growing tendencies, but according to the total increase it is almost twice less.

The following *table no. 4* displays the market share by the most successful companies on the market of accident insurance. As we can see, the best one is Allianz, second one Eureka. These companies have the biggest market share, but the increase is negative. It means they are losing their position on the market. On the other hand, the big increase made the company Chartis and the biggest Ziraat – almost 70 %. In the next year they will be probably more successful and hire their position in this table.

Table no. 4: First 10 companies on the accident insurance market

Rank	Company	Total Premium (TR)	Market Share (%)	Increase (%)
1	Allianz	73 460 553	% 11,08	-% 4,39
2	Eureka	62 436 238	% 9,41	-% 23,23
3	Chartis	50 676 925	% 7,64	% 29,80
4	Anadolu	41 226 621	% 6,22	% 11,31
5	Axa	35 433 714	% 5,34	% 27,44
6	Ergo	34 885 184	% 5,26	% 11,16
7	Ziraat	33 474 895	% 5,05	% 68,26
8	AvivaSA	26 784 037	% 4,04	-% 13,48
9	Zurich	25 388 924	% 3,83	-% 3,70
10	Ak	23 344 850	% 3,52	% 15,98
FIRST 10		407 111 942	% 61,39	% 4,18

3.2.3 Written premiums

The term written premium is divided into two areas. We distinguish the direct and indirect premium. Into the *table no. 5* I put only the data of the total, it means, I did not separate them according to Non life or Life insurance companies. But the Non life insurance companies have approximately five times higher written premiums than the Life insurance companies. If we look at the total numbers, we can see that the accident insurance on the whole market takes about one quarter, which I think it is significant part of insurance market.

Table no. 5: The total amount of the written premium (TR)

Written Premium	Direct	Indirect	Total
Compulsory Road Passenger Transportation			
Personal Accident	34 412 664	11 312	34 423 976
Aviation Personal Accident	3 797 743	7 342	3 805 085
Personal Accident	617 616 383	6 945 735	624 562 118
Long Term Personal Accident Insurance	399 866	-	399 866
Total accident insurance	656 226 657	6 964 388	663 191 045
Non Life	14 158 250 692	329 117 394	14 487 368 085
Life	2 637 763 608	47 920 060	2 685 683 668
Total	16 796 014 300	377 037 454	17 173 051 753

3.2.4 Distribution channels

In this part I focus on the sorting of the accident insurance by the distribution channels. It generally means how the insurance was sold or by who.

Firstly I compare the situation of the accident insurance provided by Non life insurance companies in the *table no. 6*, then, in the *table no. 7*, I sort the information in the Life insurance companies market and at the end I add the total information and summaries involved in the *table no. 8*.

Table no. 6: Distribution channels in non life insurance

	Direct	Agency	Bank	Broker	Total
Written Premium	22 827 917	243 940 648	252 624 391	32 658 883	552 051 839
Shares	4,14%	44,19%	45,76%	5,92%	100,00%

Table no. 7: Distribution channels in life insurance

	Direct	Agency	Bank	Broker	Total
Written Premium	25 243 036	27 004 002	58 155 325	736 842	111 139 206
Shares	22,71%	24,30%	52,33%	0,66%	100,00%

Table no. 8: Total information about the distribution channels

	Direct	Agency	Bank	Broker	Total
Total Written Premium	48 070 953	270 944 650	310 779 716	33 395 726	663 191 045
Shares	7,25%	40,85%	46,86%	5,04%	100,00%
Total Non Life	1 109 102 480	9 770 528 431	1 963 858 546	1 643 878 628	14 487 368 085
Shares Non Life	7,66%	67,44%	13,56%	11,35%	100,00%
Life	280 767 614	367 614 784	2 021 928 965	15 372 305	2 685 683 668
Shares Life	10,45%	13,69%	75,29%	0,57%	100,00%
General Total	1 389 870 095	10 138 143 214	3 985 787 511	1 659 250 933	17 173 051 754
Shares General Total	8,09%	59,04%	23,21%	9,66%	100,00%

From these tables we can see how the distribution channels affect the selling of insurance. In the total overview the main share belongs to the sale via agencies. Second biggest sales have the banks. According to my own experience it is mainly thanks to the accident insurance added to the credit cards.

4 Turkish Economy

This chapter will show us the general information about Turkish economy. I am going to focus mainly on the purchasing power of currency and the average wage, which show the standards of living and enable to compare the numbers against the averages in the World. Of course there are much more indicators of economy but for my insurance comperation I chose these two because I think they involve the financial situation of people buying the insurance product.

4.1 Purchasing power of currency

The purchasing power of currency if often called as the purchasing power parity (PPP) and it shows the rates of currency conversion that eliminate the differences in price levels between countries. Actually it means the number of goods/services that can be purchased with a unit of currency or it can be compared in the different times.

In the *table no. 9* are the results of PPP in the years 2008 – 2010. All numbers are according to the European Union which has the index 100. Turkey and the Czech Republic have quite similar results under the index 100 which means that the prices are lower than the average of the EU.

Table no. 9: Comparative price levels

PPP's	2008	2009	2010
Turkey	68.2	63.5	71.3
Czech Republic	77.2	73.1	75.2

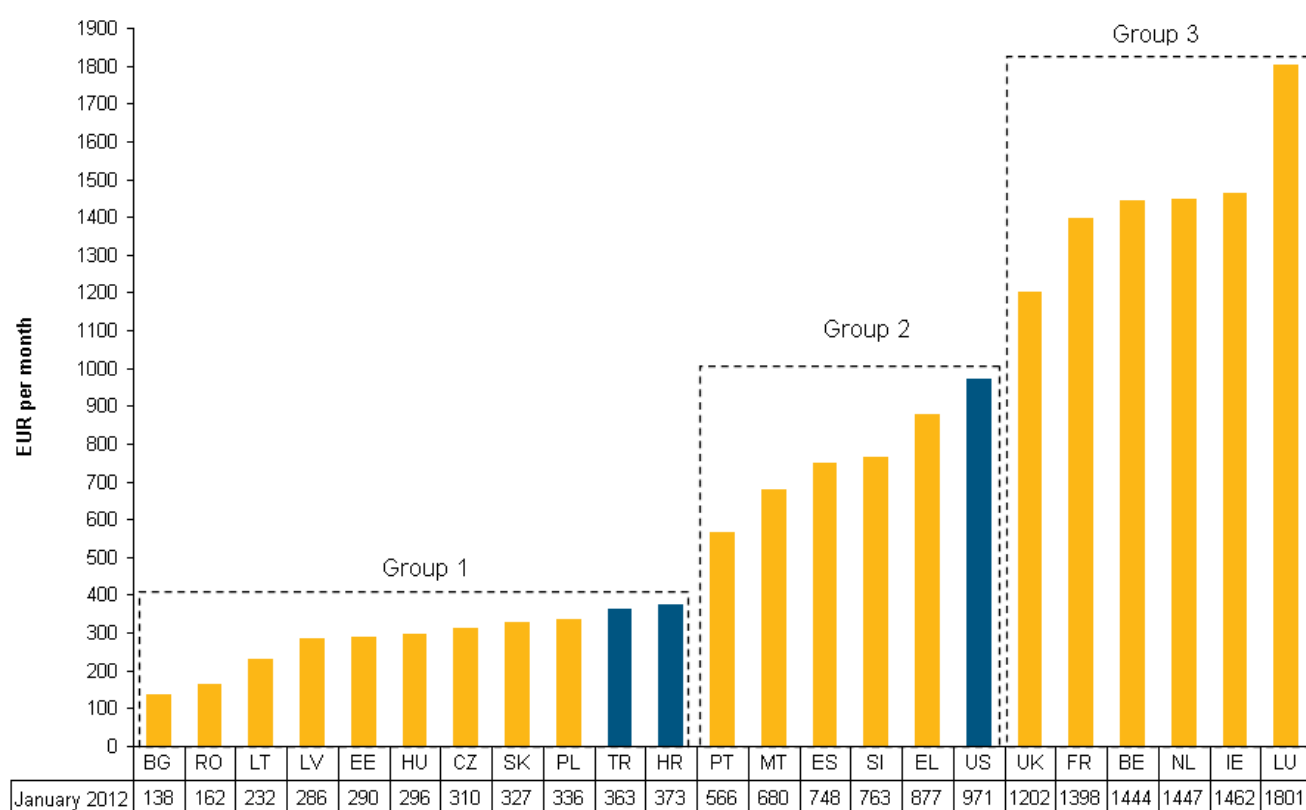
(<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsier010>)

If I focus on the insurance, I can say that the costs spent on the insurance are comparable in Turkey and the Czech Republic.

4.2 Minimum wages

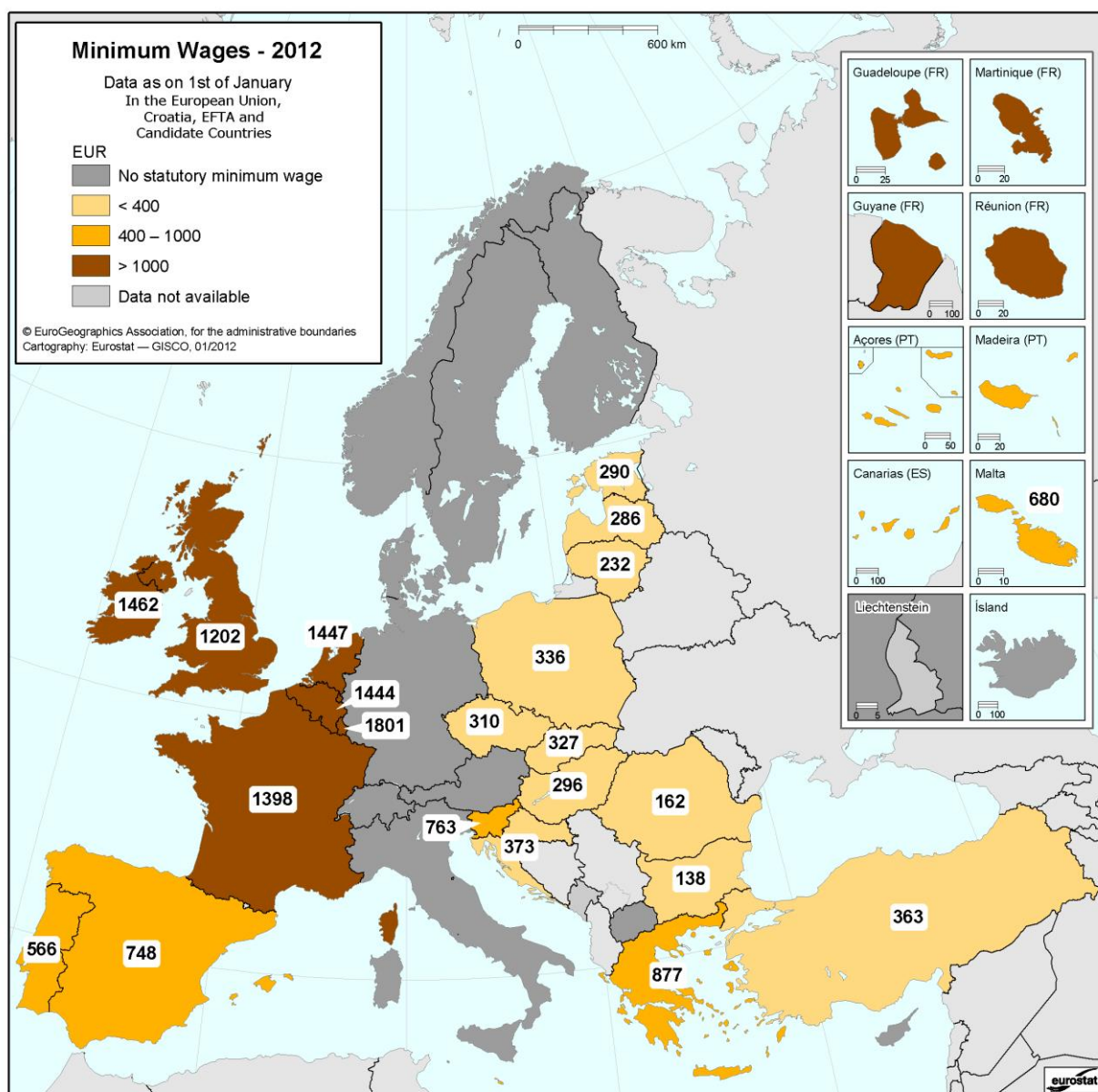
The *graph no. 1* below shows the minimum wages in the EU and other states. It is split into three parts according to the amount of the minimum wage. Turkey and the Czech Republic are in the first group with almost similar results. In January 2012 there was the minimum wage 310 euro in the Czech Republic and 363 euro in Turkey.

Graph no. 1: Minimum wages as proportion of the mean value of average gross monthly earnings in EU Member States, Croatia, Turkey and the USA, 2010

The following *picture no. 1* affects the Europe and minimum wages in countries. The difference between West, Middle and East Europe are visible for the first look. I found interesting that in some countries there are not minimum wages required by the law.

Picture no. 1: Minimum wages in Europe in January 2012

Source: Eurostat ([earn_mw_cur](#))

In this chapter I focused on the economical situation in Turkey and compared it with the Czech Republic. The results I consider very similar which means that I can easily compare the insurance products in the Czech Republic and Turkey. The minimum wages are similar and also the purchasing power of currency, so it means, that the person buying insurance product has to pay almost the same cost for it.

5 Conclusion

In this work I focused on the travel insurance, I wrote the basic information about it. In the middle part I sorted a questionnaire of Erasmus student here. In the next chapter I compared the insurance situation in Turkey by the accident insurance. It was mainly because of the problematic travel insurance which is impossible to compare. At the end I put data about the Turkish financial situation and find out that it is comparable with the Czech Republic, and that the data of the purchasing power of currency and the minimum wages are on a very similar level.

Resources

1. <http://engyeni.tsrbs.org.tr/>
2. www.treasury.gov.tr
3. <http://www.tsev.org.tr/en/>
4. http://en.wikipedia.org/wiki/Purchasing_power
5. http://www.oecd.org/about/0,3347,en_2649_34347_1_1_1_1_1,00.html
6. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/purchasing_power_parities/introduction

Questionnaire

Dear students,

Completing this questionnaire will contribute to data of my Master's thesis about **Travel Insurance**. Filling will take no longer than 15 minutes. Please, mark you chosen answers (e.g. bolt, underline or by color).

Thank you, Petra Skalská (Czech Republic).

1. Gender: _____
2. Age: _____
3. Nationality: _____
4. Education: Bachelor degree or Master degree; year: _____
5. Field of study (faculty): _____

6. Have you arranged the Travel insurance for your Erasmus? YES – please go to the question No. 6.1
NO – please go to the question No. 7

- 6.1 Insurance company: _____
- 6.2 Arranged as: separate insurance, addition to health insurance, bank assurance, with the ISIC card,
online,
other: _____
- 6.3 Your insurance covers (*please, write **limits** of indemnity, if you know or can find*):
  - medical expenses:
    - dental treatment _____
    - repatriation _____
    - legal protection _____
    - costs of transportation or accommodation of accompanying persons _____
  - medical expenses due to acute illness (e.g. outpatient treatment, hospitalization, etc.) _____

  - accident insurance:
    - permanent consequences of injury _____
    - death due to injury _____

- liability for damages:
  - at the life and health _____
  - at things _____
- loss of or damage to baggage _____
- delay of a flight _____
- other: _____

6.4 What is the length of your insurance? Exactly for Erasmus stay, for one year, other: _____

6.5 Discount: because of student, another insurance at that insurance company, other: _____

6.6 In the case of bank account, do you have the possibility of free insurance? YES / NO

If yes, for how long? _____

6.7 Premium: single, annual, monthly

6.8 Amount of insurance for one month: _____

6.9 Who has paid for your insurance? _____

7. Which kinds of risks do you consider here, in Turkey? _____

8. Do you usually arrange the travel insurance when you go abroad? YES / NO

Have you ever used travel insurance because of some injury or acute medical examinations? YES / NO

9. How important is insurance for you (generally)?

Grade (5 = very important, 1 = unimportant):   5   4   3   2   1

10. Do you have (at home) any other insurance arranged? Life insurance, health insurance, accident insurance, liability insurance, property insurance, car insurance, pension insurance, other: _____

Thank you very much for your time and filling out the questionnaire, it helps me a lot.